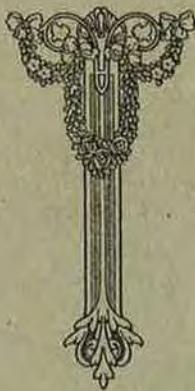

Beretning

om
det tredie aarlige Synodewæde
af
Den norske Synode af den
Amerikanske Evangelisk
Lutherske Kirke

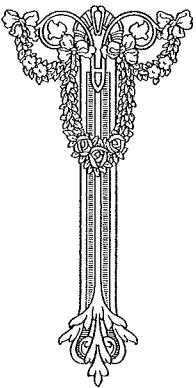

afholdt i
Minneapolis, Minnesota
fra den 4de til den 10de Juni

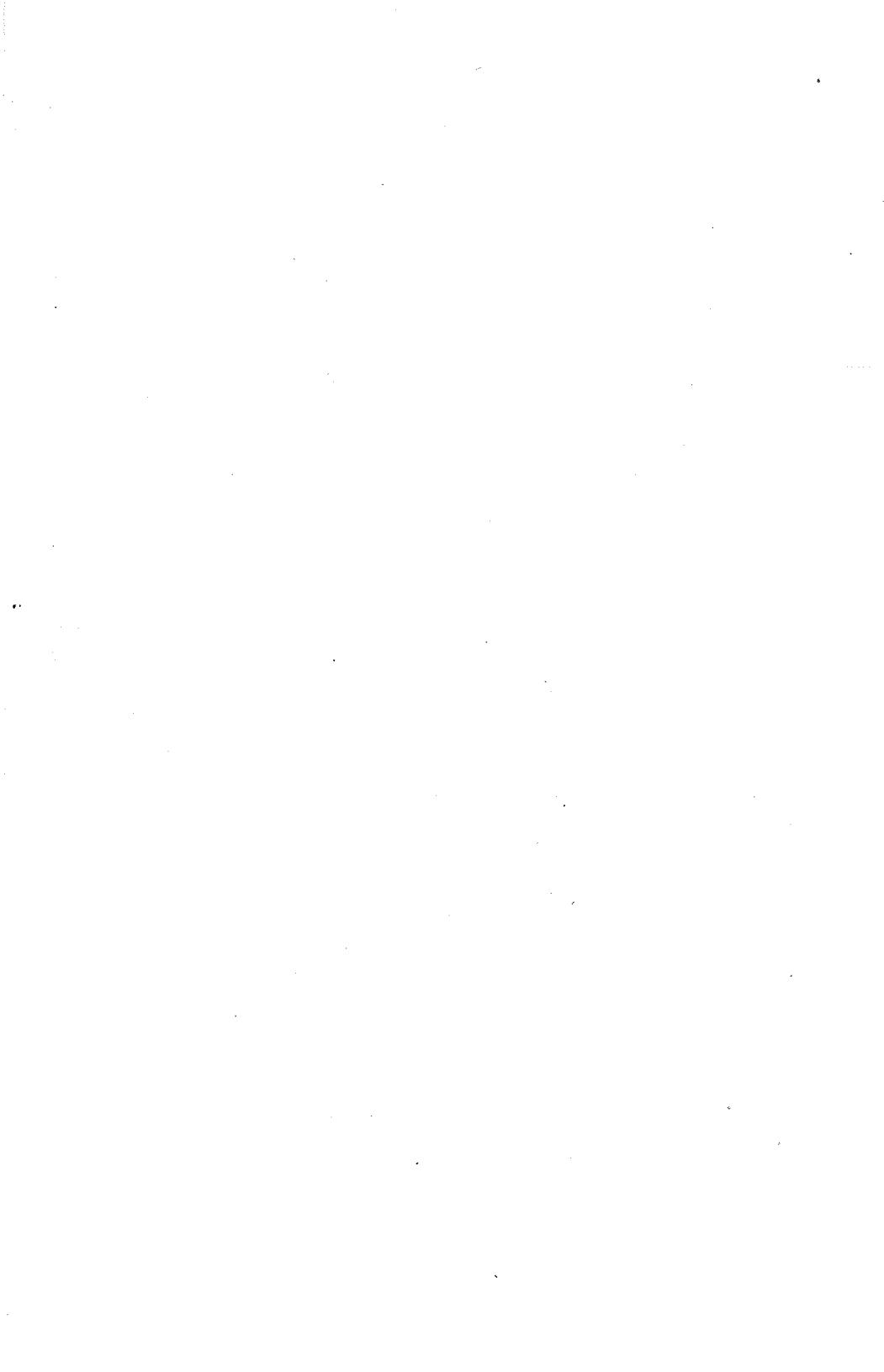
1920.

Beretning

om
det tredie aarlige Synodewaade
af
Den norske Synode af den
Amerikanske Evangelisk
Lutherske Kirke

afholdt i
Minneapolis, Minnesota
fra den 4de til den 10de Juni
1920.

Synodens ordning og medlemmer

Den norske Synode af den Amerikanske Evangelisch-Lutheriske Kirke samledes til sit 3de aarlige møde i Fairview menigheds kirke, past. Chr. Andersens kold, Colfax and 31 Ave. N., Minneapolis, Minn., fredag den 4de juni 1920. Past. M. A. Bleken, Lawler, Za., holdt aabningsprædiken over Matth. 11, 28—39.

Aabningsprædiken.

Pastor M. A. Bleken.

Æjære medførste! Naade være med eder og fred fra Gud vor Fader og den herre Jesus Kristus! Amen.

Vi er samlet her en siden skare af mænd og kvinder fra forskjellige dele af landet til et kirkenøde. Vi er kommet sammen for at opbygges paa vor hellige tro og raadslaa med hverandre om det, som angaar vor kirkelige stilling og vort kirkelige arbeide. Nogen stor anseelse har vi ikke, og burde heller ikke søge; og nogen større opmerksomhed blandt mennesker vil vel neppe denne forsamling vække — og derefter vil vi da heller ikke, haaber jeg, stræbe.

Fordi vor sambittighed har været bundet i Guds ord, har vi ikke funnet bære det over vort hjerte at gaa med de mange, som har sluttet sig sammen, men vil saa godt, vi formaar, ved Guds naade vedligeholde den gamle Norske Synode og hævde dens grundfætninger i lære og liv; fordi disse stemmer overens med Guds ord og den Lutherske kirkes befjendelse. Det tror vi, at vi skylder vor Gud, vores fædre, som har arbeidet, lidt og stridt for hine grundfætninger, det tror vi at vi skylder os selv og vore medmennesker, særlig vores landsmænd. Det er den fædrearb, som vi fremfor alt vil søge at bevare. Thi det er ingen hovedsag, at samle det norske folk i Amerika til et samfund, ligegyldig paa hvilket grundlag det sker; men at gjøre vort til, at der kan være et bibelstro og befjendelsestro lutherske kirkesamfund blandt vore landsmænd her i landet — enten det nu blir lidet eller stort — det er en vigtig sag. Og det er det, vi vil gjøre.

Men fordi vi vil det og prøver at gjøre det og ikke vil følge mængden, har vi maattet taale megen haan og spøt, og mange har lidt ondt for den sags skyld. Vi har arbeidet og vi har været besværet, og vi hør vogte os for at indbilde os, at vi har stort andet at vente i fremtiden.

Samles vi da her som en modløs flok for at hengi os til vekflager over vor stilling, fordi vi har lidt noget ondt, har maattet høre haansord, fordi vi ikke har mængdens bifald, og fordi mange af dem, som regner sig for at være vores venner spaar os en alt andet end lys fremtid? Langt fra! Men trojt og opmuntring kan vi vel trænge alle sammen, og dem søger vi jo ikke hos memester, men der, hvor vi er visse paa at finde det, vi søger, nemlig i Herrens eget ord. Lad mig derfor, idet vi er ifærds med ataabne vort møde, læse et saadant trøsteord. Lad os tage det til hjerte!

Matt. 11, 28—30:

Kommer hid til mig, alle, som arbeider og er besværede, og jeg vil give eder hvile! Tager mit aag paa eder og lærer af mig; thi jeg er sagtmodig og ydmig af hjertet, saa skal I finde hvile for eders sjæle! Thi mit aag er gavnlig, og min hylde er let.

Det som er hændt iblandt os har kraftig manet os til selvprøvelse, til at undersøge vor egen kristendom, vor syns erkjendelse, vor tro paa frelse af naade alene, vor lydighed mod og tillid til Guds ord. Vi har spurgt os selv: Har ikke ogsaa vi vor store skyld i det som er skeet? Har ikke ogsaa vi været utro mangen gang i vort kold som vægtere paa Zions mure? Hvor megen skyld har vi ikke da fundet? Og vor tro paa frelse af naade alene? Hvor svag og ifrøbelig og hvor lidet frugt har den ikke haaret! Og hvorledes har det været med vor lydighed mod Guds eget ord og tillid til dets kraft og virkning? Vi maa vel befjende at vi har været fulde af vanstre og hjertets haardhed til at tro det, som Moses og profeterne har sagt. Under trykket af denne skyldfølelse har vi arbeidet og været besværede.

Men vi har jo ikke bare haft tanke for vor egen kristendom. Vi har været bundet sammen med andre i menigheder og i et samfund af menigheder, som havde sat det, som sit maal at forkynde sandheden ren og uforfalsket og ikke taale nogen bådfarelse. Vi havde elsket dette samfund, netop fordi det indtog et fast standpunkt og ikke

indlod sig paa kompromisser. Baade venner og modstandere vidste, hvad standpunkt det indtog. For dette samfund havde ogsaa vi arbeidet og osret. Saa begyndte baandene at løsne, og det kirkesamfund, vi havde elsket holdt paa at gaa tilgrund. Det skulde ødelægges. De grundsetninger, hvorpaa det var bygget og efter hvilke det havde arbeidet skulde erstattes med andre, som var mere i samflang med tidens krav. Gjorde ikke det hjertelig ondt? Smertet ikke det, at vi maatte skilles og ikke længere kunde vandre sammen som før? Vi var tvilraadige, forsagte, modløse. Vi arbeidet og var besværede. Vi vendte os hid og dit for at finde raad og veiledning. Og hvor fandt vi dem tilslut. Hos ham, som siger: Kommer hid til mig alle I, som arbeider og er besværede.

Og hvor kom han os i møde? S sit ord, saaledes, som blevet staar: Sig ikke i dit hjerte: Hvo vil fare op til himmelen? Det er at hente Kristus ned. Eller: Hvo vil fare ned i afgrunden? Det er at hente Kristus op fra de døde. Men hvad siger den: Ordet er dig nær i din mund og i dit hjerte. Det er det troens ord, som vi predikter. Rom. 10, 6—8. S det er Frelseren, der finder vi ham, der taler han til os. Naar vores synder har tynget os, da har vi søgt ham, er kommet til ham i ordet, og der har han sagt til os: Herren er nær hos dem, som har et sønderbrudt hjerte, og han frelsjer dem, som har en sønderknust aand. Sal. 34, 17. Thi saa siger den høie og opphøiede, som troner evindelig, og hvis navn er helligt: S det høie og hellige bor jeg, og hos den, som er sønderknust og nedbøjet i aanden, forat gjenoplive de nedbøiedes aand og gjøre de sønderknustes hjerte levende. Ef. 57, 15. Det gjør han ved sit hellige evangelium, som siger os, at al vor synd er udslettet ved Jesu blod, og at hans naade er os nof. S naaden i Kristus har vi fundet hvile og fred. Det har ikke feilet; han har holdt, hvad han lovet: Kommer hid til mig alle I, som arbeider og er besværede og jeg vil give eder hvile.

S Jesus søger jeg min fred,
M verden har kun smerte,
Hans vunder er mit blivested,
Der hviler sig mit hjerte.
Der kan jeg bo i stille ro,
Der findes alt det, som min tro
Saa længselsfuldt begjørte.

Og er ikke dette det vigtigste for hver enkelt af os? Hvad skulle vi da frygte, hvem skulle vi ræddes for, naar vi har fri og uhindret adgang til ham, som saa venlig har indbundt os og givet os saa hellige løfter?

Og med hensyn til vort arbeide som menighedsleumer og forvaltere af ordets embede, med hensyn til vort samarbeide i et kirkesamfund, hvad har vor Herre sagt om det, naar vi er kommet til ham og har raadsprugt ham? Har han sagt, at dersom vi er mange, saa har vi ret; men er vi faa, saa har vi uret? Eller, dersom vi ingen anseelse har i verden, da kan vi ingenting udrette, da har vi ingen indflydelse til det gode; men er vi agtet og æret og har et navn blandt mennesker, da er fremtiden vor, da og kun da kan vi udrette noget som er værdt noget, da er fremtiden vor? Hvor staar det skrevet? Derimod staar der skrevet: Ikke ved magt og ikke ved kraft, men ved min aand, siger Herren, hærfarernes Gud, Sal. 4, 7. Og saa merker vi os følgende steder: Dersom **I** blir i mit ord, er **I** isandhed mine disciple, og **I** skal erkjende sandheden og sandheden skal frigjøre eder. Joh. 8, 31—32. Om nogen elsker mig skal han holde mit ord, og min Fader skal elskje ham, og vi skal komme til ham og fåeste bøsing hos ham. Den som ikke elsker mig holder ikke mine ord, og det ord, som **I** høre, er ikke mit, men Faderens, som har udsendt mig. Joh. 14, 23, 24. Disse ord er klare nok. Tager vi os dem til hjerte, da vil vi ikke spørge, om vi er mange eller faa, om vor fremtid i menneskers øje er lys eller mørk, men om vi staar i, bliver i, og følger Jesu ord. Det vi hør være visse paa er, at vi følger Herrens ord, og at naar vi taler i menigheden, at vi da taler som Guds ord. Gjør vi det, da har vi hans løfter om velsignelse og frugt af vort arbeide. Givagt paa dig selv og paa undervisningen, bliv ved dermed! Thi naar du gjør dette, skal du frelse baade dig selv og dem, som hører dig. 1 Tim. 4, 16. Da kan det have saare lidens betydning, om mennesker spaar os ilde.

Tager mit aag paa eder og lærer af mig; thi jeg er sagtmodig og ydmig af hjertet. Kommer vi til ham i hans ord og lader os veilede af det, da har vi taget paa os hans aag, da er han blit vor mester og opdrager, og vi er blit hans disciple og lærer af ham. Og vi vil da ikke vide af nogen anden mester og lærer ved siden af ham, men vil sige med Peter: Herre, til hvem skal vi gaa hen? Du har det evige livs ord og vi har troet og erkjendt, at du er Kristus, den

Levende Guds søn. Joh. 6. 68. 69. Følger vi hans veiledning, saa skal vi ikke føre vild.

Og hvilken mester og herre skalde være bedre at tjene end ham? De som driver med menneskelærdomme blir let tyranner, der hersker over samvittighederne. Hør de magten, saa er de hensynsloze, ubarmhjertige og haarde herrer. Vor Fræsler er sagmodig og hdmhg af hjertet. Vi ser, hvorledes han omgives toldere og syndere og sad tilbords med dem, hvorledes han tog imod alle betrængte og elendige, hvorledes han behandlet sine disciple: bar over med deres mange skræbeligheder, tilgav dem deres uforstånd og mange synder, blev ikke træt af dem, men underviste dem med al långmodighed og mildhed. Det viser hvad slags mester han er for alle sine disciple til alle tider. Maatte hans sind opfylde os saa vi ogsaa kan være sagmodige og hdmge af hjertet i al vor færd, forenet med ubrædelig troskab mod hans ord.

Men maa da ikke de, som saaledes kommer til ham, følger hans ord, lærer af ham, udstaa megen trængsel? So vijselig! Naar der her tales om hans aag og byrde maa vi tænke paa det. Han har jo ogsaa taft mangt et ord om fines trængsler i verden, og jo nærmere det lader mod enden desto værre skal disse trængsler bli, at de maa lide for hans navns skyld, nemlig fordi de ikke vil fornegte ham og flamme sig ved ham og hans ord. I verden skal I have trængsel, figer han. I skal græde og hyle, men verden skal glæde sig. I skal hedes af alle for mit navns skyld. Det kan ikke anderledes være. Men hvorledes kan han da sige: Mit aag er gavnlig og min byrde er let? So, den gamle Adam i os maa dø, den onde natur skal dæmpes, egenviljen bøies. De støtter, som mennesket saa let forlader sig paa, maa tages bort, at vi kan lære at forlade os paa Gud alene. Dors og trængsel maa til, forat det kan ske. Derfor lægger Kristus paa sine et aag, ikke fordi han vil dem noget ondt; men fordi han elsker dem. Derfor er hans aag gavnlig. Apostelen Jakob figer: Mine brødre! Agter det for idel glæde, naar I falder i forskjellige fristelser, da I ved, at eders troprøvelse virker taalmodighed. Jak. 1, 2. Og Paulus: Men vi roser os endog af trængslerne, efterdi vi ved at trængselen virker taalmodighed, men taalmodigheden et prøvet sind, men et prøvet sind haab, men haabet bestjemmer ikke, fordi Guds kjærlighed er udøft i vores hjerter ved den Helligaand, som er os givne. Rom. 5, 3. Saalser vi da, at vi ingen grund har til at være modløse og forsagte;

men at vi tvertimod hør glæde os over de trængsler, som vi har havt, og med frimodighed møde dem, som vor mester vil vi skal møde i fremtiden.

Dg min hørde er let. Den er ikke let for det gamle menneske, som skal dø; men den er let for det nye menneske, som ved trængslen skal vokse, fremkomme og opståa; thi han, som lægger hvrden paa giver selv lyft og kraft til at bære den.

Saa skal J finde hvile for eders sjæle. Det er hans løfte. Det er ikke verdens ting vi søger, øre og berømmelse, gods og formue, fred og gode dage i verden; men det er fred for vor sjæl, fred med Gud ved troen paa syndernes forladelse, siffer veiledning, en god lærermester, noget trygt at holde os til, noget som er bestandig i al denne utryghed under alle tidens omstændelser. Vi finder det alt hos ham, som har sagt: Kommer hid til mig alle J, som arbeider og er besværede og jeg vil give eder hvile. Maar han er med os, hvo kan da være imod os, hvo kan da stade os? J tro paa ham, lad os holde fast ved det vi har, med troskab fortsætte vor gjerning og med et frimodig hjerte møde det Gud vil vi skal møde i fremtiden. Da vil Gud give os sin fred og hvile her og hisset.

Gud give det for sit navns skyld! Amen.

Past. Chr. Andersen bød præster, repræsentanter og gæster velkommen til Fairveim menighed. Formand B. Harstad traadte derpaa frem, takkede for indbydelsen og velkomsthilsen, bad forsamlingen komme til orden, hvorpaa han udnævnte en midlertidig fuldmagtskomite bestaaende af: H. N. Preiers, N. J. Torgerson og C. C. Sætra. Derpaa hævedes mødet til kl. 2 eftermiddag.

Efterniddagsmødet aabnedes kl. 2 med andagt ved formanden, forsamlingen sang psalm 40 og han læste Davids Salme 46 og holdt bøn.

Sekretæren opførte listen over præster, staende medlemmer af Synoden; derpaa rapporterede fuldmagtskomiteen og formanden erklærede mødet sat i den freneige Guds navn, samt nedbad Guds velsignelse over mødet. Den midlertidige fuldmægtigkomite gjordes permanent.

Staaende medlemmer.

Chr. Anderson, M. A. Bleken, G. A. Gullixson, L. S. Guttebø,
 G. Hanssen, B. Harstad, J. Hendricks, H. Ingebritson, G. O. Lille-
 gaard, J. A. Moldstad, H. M. Olson, H. A. Preus, J. A. Torger-
 son, L. P. Jensen, C. N. Peterson, J. J. Strand, J. E. Thoen, M.
 Fr. Wiese, P. A. Widvey, S. C. Nilsaker, T. C. Sætra, D. P.
 Sveden.

Repræsentanter.

Chr. Andersens kald, Fairview mgh. Thomas Heller og Al-
 bert Hanssen.

G. A. Gullixsons kald, St. Pauls mgh.: Martin Gunderson
 og Erik Furuholmen.

E. Hansens kald, Center mgh.: Ole Thorson og K. J. Holstad.

E. Hansens kald, Scarville mgh.: E. A. Juveland.

B. Harstads kald, Parkland mgh.: T. C. Sætra og Martin
 Pederson.

C. Hansens kald, Bor Freasers mgh.: J. G. Sime og Egger
 Guldbrandson.

J. Hendricks kald, Erianger mgh.: Knute Øphheim og Ole Strøm.

L. S. Guttebøs kald, Western Roskronong Church: Andrew
 Rein og Sam. Teisberg.

J. Hendricks kald, Chester mgh.: Grunde Grunideson, prof.
 Jacob Thoen.

H. Ingebritsons kald, Lime Creek mgh.: John Førde og Martin
 Ludvig.

H. Ingebritsons kald, Lake Mills mgh.: Ole Heglie og L. E.
 Ludvig.

J. Hendricks kald, Bethania mgh.: P. G. Djernagel og L. E.
 Henderson.

J. Hendricks kald, Hartland norf ev. luth. mgh.: J. Thomas
 og E. O. Nygaard.

J. Hendricks kald, Milnor ev. luth. mgh.: John Mikkelsen.

J. A. Moldstads kald, St. Markas mgh.: Theo. Olson og Niels
 Iai Nielsen.

H. M. Olson's fald, Our Saviors: Erik Øinstad og C. N. Edwards.

H. A. Preus's fald, St. Luke's: O. C. Hovland og John E. Olsen.

J. A. Torgersons fald, Sombre mgh.: A. L. Hagen og H. G. Hanson.

J. A. Torgersons fald, Shell Rock mgh.: Jens Spilde.

J. A. Torgersons fald, Voice mgh.: H. Hammers og A. T. Huso.

Iølge fuldmagt E. G. Mellem. „Paa lovlige afholdt menighedsmøde den 8de april 1920, valgte Zions ev. luth. mgh., Marshfield, Oregon, Mr. E. G. Mellem som sin repræsentant til aarsmødet af „Den Norske Synode af den Amerikanske Evangelist Lutheriske Kirke, sammenkaldt til afholdelse i Minneapolis, Minn., juni 1920.

P. A. Hendrickson,

Menighedens præst.

Marshfield, Oregon, 28de april 1920.

Delegerater.

Nichland mgh., Thornton, Ia.: H. P. Petersen og Søren Petersen.

Maadgivende medlemmer.

E. B. Ellingson, Parkland, Wash., B. Knutson, Nicollet mgh., Ole D. Baale, Little Turkey mgh., Oscar Pederson, Fairview mgh., Ole A. Singelstad, Simon Stene, C. A. Lyssen, M. Singelstad, H. H. Rasmussen, P. J. Dahle, O. A. Leisberg, Stoughton, Wis., Nils Larson, Deerfield, Wis., Knute Leisberg, Deerfield, Wis., E. J. Njøs, Adams, Minn., N. Kristiansen, Fertile, Minn., E. Moen, Elsworth, Wis., Christ Crogan, Soldiers Grove, Wis., H. Duamme, Mt. Sterling, Wis., B. Knutson, St. Peter, Minn., A. J. Martinson, Scarville, Ia., B. H. Holt, Barnesville, Minn., Rev. H. J. Strand, Rev. J. A. Thorson, Rev. C. Mortensen, St. Paul, Minn., Rev. H. W. Prange, Minneapolis, Minn., Rev. M. Thorson, River Falls, Wis., Rev. J. L. Oberschulte, St. Paul, Minn., Rev. C. Bramscher, Detroit, Minn., Rev. F. A. Schuette, Crookston, Minn., Rev. J. J. Seltz, St. Paul, Minn., Rev. O. M. Gullerud, Princeton, Minn., O. A. Thoreson, E. Grand Forks, Minn.

Nudslyldninger.

Før tidlig ankomst: Rev. P. A. Widveh.

Før tidlig afgrejse: Rev. J. J. Strand, Rev. J. A. Gullixson, Rev. D. M. Gullerud.

Før fravær: Repræsentanterne D. C. Govland og J. E. Olson, St. Lukas mgh., Chicago, E. Onstad, Madison, Wis., Rev. G. P. Neseth.

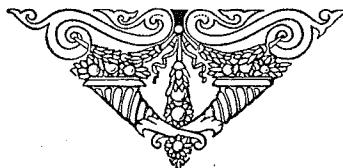
Menigheder optagne.

Før Frelzers menighed, Madison, Wis., Chester mgh., Ogle, Minn., Evanger Norf Ev. Luth. menighed, Fertile, Minn., Hartland mgh., Hartland, Minn., Bethania mgh., Storj City, Ia., The Western Roskronong Church, Wis. Følgende menigheder har tilstent Synodens forfatning: Fairview mgh., Minneapolis, Minn., St. Pauls mgh., Chicago; St. Marks mgh., Chicago; Parkland mgh., Parkland, Wash., dette aar. Western Roskronong Church, 18de april 1920. St. Lukas Chicago, 9de mai 1920.

Gjester.

Victor Overn, Mrs. Hans Guldbrandson, Mrs. A. H. Overn, Olga, Luella og Annette Overn, Albert Lea, Minn., Mrs. D. P. Tweden, Buxton, N. Dak., Mrs. D. C. Grande, Cottonwood, Minn., H. A. Halvorson, Hanna Ottosen, Decorah, Ia., Mrs. F. A. Molsstad, Mrs. Geo. D. Lillegaard, Chicago, Ill., Mr. og Mrs. T. Ellingsen, Albert Ellingson, Fairbault, Minn., Ottis Storby, Lake Mills, Ia., Elmer Storby, Leland, Ia., Elmer Stensrud, Bennet Ludvig, Mrs. H. Ingebritson, Mrs. D. K. Singelstad, Enda Johnson, Nilrine Ludvig, Mrs. P. J. Dahle, Zuga Ludvig, Zinger og Josie Honsey, Ingeborg og Sarah Stene, Anna Tyssom, Pine Creek, Ia., Erine Samuelson, Menimonic, Wis., Mrs. Eva Wahlem, Minneapolis, Minn., N. J. Søberg, Nelsonville, Wis., Mrs. T. C. Sætra, Parkland, Wash., Mr. og Mrs. A. Abrahamson, Mr. og Mrs. L. Madson, Laura og Mary Madson, Aslak Anderson, M. Brynteson, N. Nelson, Helga Nelson, Mr. og Mrs. Elmer Johnson, Bertha Anderson, Mrs. D. M. Gullerud, Mrs. D. Wiste, Martin Wiste, Princeton, Minn., S. Sanderson, Ruthon, Minn., A. C.

Hoyord, Scandinavia, Wis., H. Sande, Mrs. S. S. Hanson, Annie og Caroline Anderson, Ingeborg Hanson, Mrs. E. A. Tjelstrand, Mrs. Emil Hanson, Scarville, Ia., Thos. Joitil, Alex, Hauglid, Stoughton, Wis., Mrs. A. L. Hagen, Marie og Kaia Hagen, Mrs. Dina Torgerson, Mrs. Ida Leverson, Esther og Geneva Mellem, G. A. Lee, Mrs. A. L. Mostrum, Esther Mostrum, Laura Ingebritson, Mrs. Mathilde Ingebritson, Edna Hopperstad, Agnes og Dagny Torgerson: Past. Torgersons fald, N. P. Ode, Westburg, Minn.

Formandens synodaltale og indheretning.

Ærbærdige synode!

Naaðe og fred tilønnes brødre og søstre i vor Herres Jesu Kristi navn. Amen.

Naar det atter er forundt os at samles til følles andagt, raadslagning og opmuntring af Guds ord, da er det en stor naade, glæde og nydelse. Vi behøver ikke at sidde med frygt for, at noget saadant skal komme frem, som vi enten maa protestere imod eller kun twilende tie stille til. Vi er enige om at blive ensoldig ved evangeliet og at tale kun som Guds ord. Men naar vi kommer vore omstændigheder ihu og ser os lidt om her, saa savner vi mange, som før var med os. Da tryffes hjertet af modløshed og twilraadighed, fordi vi visseleg mangler omtrent alt, som nu fortiden regnes blandt nødvendige ting for virkelig at kunne udrette noget og have fremgang. Vi er kun som en haandfuld, mangler al „prestige“ eller anseelse, har ingen eiendom og ingen hyldest af verden. Vi maa twertimod forstaa, at alles haand er vendt mod os og vi mod dem og før vi ved deraf, indsniger der sig i vores sind, tanker og spørsgsmål om, hvorledes vi skal stelle os for at blive sterkere og for ikke at maatte føre kamp og strid.

Hære venner! Saadant er en alvorlig sag. Er det kjædet eller aanden, som sætter os paa slige tanker? Hærover bør enhver for sig blive klar. Ellers bliver vi let fangne i en fin snare. Naar vi maa tilstaa, at vi af naturen er lige saa forfængelige og kjælne og ligesaa vel som nogen anden sætter pris paa gode dage, paa venner, magt og anseelse i verden, da er det vel den gamle Adam, som sætter os paa hine tanker og derved drager vort hjerte fra Herren. Hæ gjelder det at staa paa vagt, at vaage og bede, at vi ikke skal falde i fristelse. Dette gjælder ikke bare os prester, men alle medtroende. Vi trænger endnu mere end Moses, at medkristne vil staa ved vor side og holde vores hænder oppe. 2 Moseb. 17, 12.

Det er godt og vel, at vi kjender og tør kjæmpe for de klart aabenbarede store troesartillerer. Men der maa ogsaa meget mere til. For virkelig at være fuldt udrustede til at staa faste som rette og standhaftige vidner i denne underlige tid, maa vi vide, hvor hjælpen alene er at søge og hvor den ikke maa tages fra, om den end synes formutlig. Det ser vi paa vor Herres disciple og hans undervisning straks

før han skulle komme fra dem. De stemte sammen med Petrus, da denne sagde til frelseren: til hvem skulle vi gaa hen? Du har det evige livs ord, og vi have troet og erkjendt, at du er Kristus den levende Guds søn. Joh. 6, 68. Enda gif de med kjødelige tanker om Guds rige, troede heller ikke hans opstandelse endog Petrus bitterlig havde begrædt sin syn. Menneskelig talt var de baade i antal og anseelse omtrent saa ilde stillede som vi. Men hvorledes fik de da bedre baade erkjendelse og mod? Dette har den Helligaand klart vist os i Johannes Ev. 14, 15 og 16de kapitel. Der har vi vor Herres omhyggelige undervisning og svar paa vores twil og spørgsmaal. Han lover dem alt, hvad de trenger, styrker og opmander sine raadvilde fattige disciple til at gaa ud med rigets budskab. Lad os ofte læse denne Herrens sidste undervisning og tale med sine. Den er den himmelske majestæts trontale til sine udsendinge. De faar underretning om, hvem der skulle veilede dem og hvad de maatte forberede sig paa baade med hensyn til vidnesbyrdet selv og dets mundgaaelige følger nemlig kors og forfølgelse fra den store verden. Herren havde ofte undervist dem om sit rige og hans gjernings betydning for dem til frelse. Enda de troede paa ham, sad de endog efter hans opstandelse endnu i et aandeligt tusmørke af falske forestillinger, der dreiede sig om jordiske magt og anseelse. En af Herrens sidste samtalser med dem spurgte de ham straks før hans himmelskare: Herre vil du paa denne tid oprette riget igjen for Israel? Spørgsmaalet viser, at de troede gjenoprettelse af det jordiske rige, hvor de vel ventede sig bedre faar omtrent som vi ønsker os bedre fremtidsudsigter. Men Herren aarviser spørgsmaalet og lover dem den rette hjælp, men en anden end den de ventede sig. Han siger: det tilkommer ikke eder at vide tider og timer, som Faderen har sat i sin egen magt. Men jeg skulle annamme den Helligaands kraft, som skal komme over eder og jeg skulle være mine vidner baade i Jerusalem og i hele Judea og Samaria og indtil jordens ender. Ap. Gj. 1, 6—8.

Men efter nadverden den nat, da han blev forraadt, talte han meget ned sine disciple og, som Luther siger: „rigelig udøste al den høje hjertelige trøst, som den hele kristenhed har og som et menneske skulle begjærc i al nød og lidelse.... Men det er skrivet (Joh. 14, 15 og 16) ikke for deres skyld, men for os, at vi ogsaa skal lære at anvende denne trøst mod nærværende og fremtidig nød, og at enhver kristen, som er døbt og har overgivet sig til Kristus, bør og skal ogsaa finde sig heri og sikkerlægge sig, at ogsaa til ham vil komme skræf og

angst, som vil gjøre ham hjertet svagt og modløst enten dette før ved en eller mange slags fiendskab og modstand."

Vi maa nu høre en del af denne herlige undervisning. Herrnen figer blandt andet følgende: Dersom J elſſe mig, da holder mine bud! Og jeg vil bede Faderen, og han ſkal give eder en anden talſmand, forat han ſkal blive hos eder evindelig, sandhedens aand, som verden ikke kan annamme, thi den ſer ham ikke og kjender ham ikke; men J kjender ham; thi han bliver hos eder og ſkal være i eder. Jeg vil ikke forlade eder faderløſe; jeg kommer til eder. Hvo der har mine bud og holder dem, han er den, som elſſer mig, men den, som elſſer mig, ſkal elſſes af min fader, og jeg vil elſſe ham og aabenbare mig for ham. Om nogen elſſer mig, ſkal han holde mit ord, og min Fader ſkal elſſe ham, og vi ſkulle komme til ham og fæste bolig hos ham. Den ſom ikke elſſer mig, holder ikke mine ord, og det ord, ſom J høre, er ikke mit, men faderens ſom har udſendt mig. Dette har jeg talt til eder, medens jeg er endnu hos eder; Men talſmanden, ſom Faderen ſkal ſende i mit navn, han ſkal lære eder alt og minde eder om alt, hvad jeg har sagt eder. Fred lader jeg eder, min fred giver jeg eder; ikke ſom verden giver, giver jeg eder. Eders hjerte forſærdes ikke og frygte ikke. Jeg er vintræt, J ere grenene; hvo der bliver i mig, og jeg i ham, han bærer megen frugt; thi uden mig kunne J ſlet intet gjøre. Dersom nogen ikke bliver i mig, han bliver udkastet ſom en gren og viſner; og man fanter dem og læſter dem i ilden og de brænde. Dersom J blive i mig, og mine ord blive i eder, da beder om, hvadſomhelſt J ville, og det ſkal vederfares eder. Der ved forherliges min Fader, at J bære megen frugt, og J ſkulle vorde mine disciple. J have ikke udvalgt mig, men jeg har udvalgt eder og ſat eder, forat J ſkulle gaa hen og bære frugt, og eders frugt blive ved, forat hvadſomhelſt J bede Faderen om i mit navn, ſkal han give eder. Dette byder jeg eder, at J ſkulle elſſe hverandre. Dersom verden hader eder, da vider, at den har hadet mig førend eder! Bare J af verden, ſaa vilde verden elſſe ſit eget, men efterdi J ikke ere af verden, men jeg har udvalgt eder af verden, derfor hader verden eder. Kommer det ord ihu, ſom jeg sagde eder: en tjener er ikke større end ſin herre! Have de forſulgت mig, ſkulle de og forfølge eder; have de holdt mit ord, ſkulle de og holde eders. Men alt dette ſkulle de gjøre eder for mit navns ſkyld, fordi de ikke kjender den, ſom har udſendt mig. Men naar talſmanden kommer, ſom ſkal ſendes eder fra Faderen, sandhedens aand, ſom udgaar fra Faderen, han

skal vidne om mig. Men ogsaa J skulle vidne; thi J have været med mig fra begyndelsen af. Dette har jeg talt til eder, forat J ikke skulle forarges. De skulle udelukke eder af synagogerne; ja, den tid skal komme, at hver den som slaar eder ihjel, skal mene, han viser Gud en dyrkelse. Og dette skulle de gjøre mod eder, fordi de ikke kender Faderen, ei heller mig. Men dette har jeg talt til eder, forat J naar tiden kommer, skulle komme ihu, at jeg har sagt eder det; men dette sagde jeg eder ikke fra begyndelsen, fordi jeg var hos eder. Men jeg siger eder sandheden: det er eder gavnligt, at jeg gaar bort; thi, gaar jeg ikke bort, skal talsmanden ikke komme til eder; men, gaar jeg bort, vil jeg sende ham til eder. Og naar han kommer, skal han overbevise verden om synd om retfærdighed og om dom, om synd, fordi de ikke tro paa mig, men om retfærdighed, fordi jeg gaar hen til min Fader og J ikke længer se mig, men om dom, fordi denne verdens fyrtte er dømt. Jeg har endnu meget at sige eder, men J kunne ikke bære det nu. Men naar han, sandhedens aand, kommer, skal han veilede eder til al sandhed; thi han skal ikke tale af sig selv, men hvadsomhelst han hører, skal han tale, og de tilkommende ting skal han forkynde eder. Han skal herliggjøre mig; thi han skal tage af mit og forkynde eder. Alt, hvad Faderen har, er mit; dersor sagde jeg, at han skal tage af mit og forkynde eder."

Ser er mange herlige ting lært baade om Guds væsen og den treenige Guds nærværelse og holig hos alle, som virkelig holder Herrens ord. Herren har visselig ikke udeladt noget, som hans disciple trængte at vide eller som de skulle faa hjælp af eller støtte sig til.

Han lover dem talsmanden, den Helligaand. Men han skulle ikke komme med nogen ny aabenbaring, men forklare eller herliggjøre Kristus kun ved at minde dem om og lære dem netop det, som han havde sagt dem. Ser er intet som tyder det mindste paa, at der skulle være noget samarbeide i nogen ting mellem verden og Kristi rigt. Heller ikke Paulus sif nogen saadan undervisning af Herren. Han siger nemlig: „Thi efterdi verden ikke ved sin visdom kendet Gud i Guds visdom, behagede det Gud ved denne prædikens daarskab at gjøre dem salige, som tro. Men vi prædike den korsfæstede Kristus, Jæder en forargelse og Grækere en daarskab. Thi betragter, brødre, eders kald, at ikke mange vase efter kjødet, ikke mange mægtige, ikke mange fornemme ere kaldte, men hvad der er daarligt i verden, har Gud udvalgt forat beffjæmme de vase, og hvad der

er ifrøbeligt i verden, har Gud udvalgt forat bestjænne det stærke, og hvad der er lavt i verden, og hvad der er ringeagtet, og hvad der er intet, har Gud udvalgt for at tilintetgjøre det, som er noget, for at intet fjød skal rose sig for ham.“ 1 Kor. 1, 21 flg.

Tænke sig da, at Apostelen Jakob i Jerusalem havde begyndt at samle told og tiende for sammen med fariskeerne at rekonstruere riget for Israel, eller at apostlerne havde valgt Petrus til at slaa sig ned i Rom for derfra sammen med den store verdslige magt at reformere verden; Hvilken fornugtelse af frellerens ord! Og hvor sorgeligt, at mange kristne i vore dage forvildes til at godkjende noget lignende!

Vor frelers løste om talsmanden opfyldtes, da den Helligaand blev given dem saaledes, at han mindede dem om alt, hvad Herren havde talt til dem og tillige gav dem isinde, hvad de skulde skrive, ikke med ord, som de selv valgte efter egen eller andre menneskers visdom, men med ord, som den Helligaand læerte dem. Herren har lovet, at ikke en tøddel deraf nogen gang skal forgaa. Efter Herrens vilje og Mandens drift lærer skriften os saaledes med guddommelige og ufeilbare ord alt Guds raad til vor sande lykke og salighed. Til dette ord alene skal vi holde os. Ingen anden hjælp eller trøst skal vi ønske os end, at vi maa være i aand og sandhed et med Frelseren og have nok i foreningen med ham ved Mandens virkning paa vort hjerte gjemmem haadens midler. Men er vi da virkelig tilfredse med hans haade og nærværelse uden nogen hjælp eller støtte af vor egen eller andre menneskers forhold? Det, som det da gælder for os, er at vi hver for sig ved tro og tillid til Guds ord søger at faa en frelst sjæl og forarbeider vor egen saliggjørelse med frygt og bæven, forenet med kraft og mod til at være levende vidner af al sandhed, at ingen paa regnskabsdagen skal kunne vidne, at vi for freds og vensteds skyld fortiede sandheden i noget stykke. Dette maa vi gjøre, skal vi blive salige, enten vi faar nogen eller ingen med os.)

„Tungt er det vel“, siger vor befjendelse, „at maatte skille sig fra saa mange lande og folk og føre en særegen lære. Men her have vi Guds besaling, at hvermand skal tage sig iagt og ikke samstemme med dem, der fører vrang lære og vil oprettholde den med grusomhed“. (Schmal. Art. Anh. S. 217, Liss. Udg.) Saaledes maa vi skal vi blive salige, enten vi faar nogen eller ingen med os.

Mange siger til os, at vi gjerne kan beholde vor tro og lære, bare vi vil leve sammen med dem i fred og broderlig kærlighed. Og man spørger os, om det ikke er muligt, at vi kan feile ellers om vi

har eneret paa sandheden o. s. v. Hertil maa vi svare: S ordet siger Herren ogsaa til os som til hine disciple: men og S skulle vidne, d. e. paa samme maade faaledes som den Helligaand lærer os i skriften. Det er ikke bare muligt, at vi kan feile, men det er ogsaa virkelig, at vi gjør det i mange ting, men just derfor maa vi saa øengstelig holde os til hvert ord, fordi Gud feiler ikke i ordet. Vi ønsker slet ikke at beholde sandheden alene for os selv, derfor spørger vi: hvorfor vil ikke S leve i fred og kjærlighed sammen med os nu som før?

Ordets lys maa vi have ufordunklet paa vor sti. Vi vandrer nemlig paa en trang vei, og just til denne paamindelse spøiede Herren den besfaling til sine disciple: vogter eder for de falske profeter.

Tidens uklärhed, lunkenhed og liberalisme er farlig, fordi dermed følger flere skadelige ting. Fordi man ikke lægger mest vægt paa hjertets indre troesliv og inderlige tillegnelse af Guds uforstyrrede naade og gaver, synsforladelse, liv og salighed ved troen alene uden lovens gjerninger, da føles ingen særlig lyft til at dvæle meget ved lærer om Guds væsen, egenlæber, naade og naademidler, men trænger mest paa samarbeide i det ydre. Sammenkomster og drøftelser dreier sig da mest om praktiske ting, menneskets egne foretagender, ofte ganske almindelige verdslige forretninger, der stundom roses som kristnes kjærlighedsgjerninger, medens en bestent udleggelse af en eller anden vigtig lære vilde fremkalde uro og twist. Maa jeg spørge, om saadant kirkearbeide for Gud er noget andet end afguderi?

Det slags retning verdsliggjør kirken især, naar dermed følger lyft til at søge støtte af verden, enten den nu kaldes videnuskab, store mænd, folkevilje eller staten. At dette bringer fordaervelse bør vi nu have lært haade af kirvens og verdenshistorien i vor tid. Den ene har paadraget sig twileshyge og kras rationalisme, men den anden forskjellige slags socialism, rafineret anarkisme og bolshevisme. Da forsømmes broderlig paamindelse og bestraffelse blandt præsterne og i menighederne.

Vort samfund har længe siden fremsat Guds ord og vilje om kirkelig tugt. Gid vi kunde gjenoplive den i ord og handling!

En anden frugt af hin grundsfade er, at man kappes om at samle mange medlemmer til en stor menighed, som om det var en hovedsag at faa folk til at indføre sine navne i den ydre kirkeorganisation og bidrage til den. Ogsaa lutherske menigheder optager per-

soner, som er medlemmer af Kristusfiende selskaber i den falske tanke, at det hør ske forat gjøre dem til kristne, medens optagelsen dog blandt ørlige folk betyder en gjensidig anerkendelse af hinandens tro og grundsetninger. Før optagelsen burde ansøgeren være bleven vel underrettet om menighedens befjendelse, maal og midler, forat han selv ligesaa vel som menigheden kan vide, om han ønsker optagelse for at nyde menighedens goder i ordet og sakramenterne. Man bør ikke friste nogen til at halte paa begge ben.

Ogsaa mod Kristusfiendes hemmelige selskaber har vort samfund aflagt den gode befjendelse. Den hør vi stadfæste, og takke Gud for, at vort standpunkt er saa vidt fjendt, at vi i regelen spares for at blive anmødet om at udføre kirkelige handlinger sammen med falsktroende befjendere. Vi hør støtte hr. B. M. Holts vidnesbyrd mod hemmelige selskaber og ønske, at han nu i salig afdøde past. D. C. Lees sted vil tjene os med paalidelige påamindelser og underretninger om saadanne selskaber.

Den unionistiske verdsriggjorte Kirkelighed spiller ogsaa øste en sørgetlig rolle ved kældelse af præster til menighedens hårdeembede. Daar der da ikke spørges saameget efter, om kandidaten kan dese lov og evangelium ret og holde enfoldige katekismeprædikener, der rammer hjertet og ikke skyder over hovederne, men der spørges mest efter, om vedkommende er en begavet taler, som kan omgaaes alle slags folk uden at støde nogen, om han vil modtage kald paa prøve, paa en bestemt tid eller paa nogle maaneders gjensidige opsigelse og lignende, da er besættelsen af menighedens hellige embede sunket ned til at blive en mer eller mindre kløgtig kirkepolitisk forretningssag, uden inderlig bøn om, at Herren vil skænke menigheden en hårde efter sit hjerte. En saadan præst kan nok blive et slags populær paasketaler, men en elendig pintseprædikant. Der freves Naudens salvesle for med Petrus hin pintsedag at turde tale om Guds besliffede raad og bruge Naudens tweeggede sverd saaledes, at den vanro faar et sting i hjertet, medens den skrøbelige og troende faar evangeliets kraft og opmuntring. Da vil man ogsaa med Petrus kunne sige til sine venner og paargrenende: Ær har ved eders synner slaaet livens hårste ihjel, men tror paa denne Herre Kristus, saa skal Ær saa synnernes forladelse i hans navn.

En anden sag, som synes noeksaa uskyldig, være det mig tilladt at nævne og bede menigheder og præster at være opmærksom paa.

Efter min mening er det prisverdigt, at der i menigheden be-

staar en kvindeforening, en ungdomsforening og sangforening ved siden af, at søndagsstolelæserne holder møder sammen med sin præst. Han er nemlig ansvarlig ogsaa for Iammenes røgt. Men naar der desforuden ogsaa er en unge mænds forening, en pigeforening, en mandsforening, og hver af disse har sine særskilte formaal, som viistnok har for øie fremme af menighedens sag, saa er det dog for mig et spørgsmaal, om der ikke er fare for at kæsterne opstykkes og spredes saaledes, at aandens enhed i fredens baand slet ikke styrkes, men slappes ved forfjellige interesser, der stundom kan komme imod hinanden. Maar saa reglen vel er, at presten skal være med og støtte alle disse foreninger med sine formaal, da maa jeg igjen spørge: formaar han alt dette? Om han forsøger dette, naar og hvor skal han finde tid og kæster til at studere troens artikler, som hans embedesløfte krever og til ordentlig at forberede sig paa sine prædikener, ligntaler, sygebesøg o. s. v.? Vil ikke en saadan ordning snart ødelægge enten ham selv eller hans prædikener eller begge dele? Vil oplyste lutheriske menigheder hylde slig reformert orden?

Min mening er, at kvindeforeninger hør være til opbyggelse og underholdning; og ungdomsforeninger fornemmelig til underholdning og øvelse af foreningens hjemmetalent for passende fælleslighed i nærvær af nogle af forældrene. Er der den skil, at ogsaa udenforstaaende optages i foreningen og denne faar istand et kursus frem, som ikke samler, men adspredrer hyrdenes hjord. Nu ja, hvære foredrag ogsaa af ikke-lutheranere, da kan tivlsomme ting let komme! Lad os alle, unge og gamle, staa paa vagt mod alle farer. Der er et gammelt romersk ord, som siges at være djeævelens valgsprog nemlig dette: „Divide, et impara!“ d. e. Del eller skil ad og regjer du. Herren bevare os derfra af naade!

Vort lille samfund er flere ting, som maa glæde os og som vi vil tække Gud for.

Saavidt jeg ved har præster og menigheder i det svundne aar arbejdet med flid og alvor. Den gode sed er blevet udsaaet i menges hjerter. Ordet skal ikke komme tonit tilbage, men udrette det, hvortil det er sendt.

Noget af det glædeligste, som jeg under vores tidsomstændigheder kan tænke mig, er at vor Albert Lea menighed har besluttet fra høsten af at oprette og holde en amerikansk lutherisk menighedscole. Herren velsigne dette herlige foretagende og bevare menigheden fra at blive træt. En saadan anstalt er den mest betydningsfulde mis-

sion, som jeg kan tænke mig. God mange menigheder nuart vilde følge dette opmuntrende eksempel. Gjør vi det ikke, da faar vi et stort og alvorligt ansvar. Vi kan ikke undskynde os ned, at vi ikke har udkomme. Vi er nemlig saa heldig stillede, at vi ikke behøver at ødkynne os for bygning af seminarier eller colleges. Begge slags vel udrustede anstalter har vi fuld adgang til sammen med vores prøvende tyf Lutheriske venner, der nu amerikanieres ligesaa meget som vi. Vort college er Concordia college i St. Paul. Der har vor professor det sidste skoleaar arbeidet med velsignelse blandt mange disciple. Fra ham faar vi nok rapport. Et par gammellutheriske preste- og skolelærerseminarier staar ogsaa til vor raadighed som vort eget.

Men vi bør ogsaa se til, at vor konfirmerede ungdom, som ønsker høiere skoleuddannelse, ikke behøver at gaa til kristusløse høiskoler. Her er tilstanden i flere henseender langt forfærdeligere og farlige end nogen vil tro.

Hør at faa voere med at oprette virkelig Lutheriske høiskoler gjør vi, efter min mening, bedst i at slutte os til „The National Lutheran Education Association.“ Om Synoden ønsker det, kan den saa nætere underretning om denne institution.

Saaledes kan vi nu alle forholdsvis let samle os om oprettelsen af gode menighedsksoler og ikke længer overlade til staten at opdraage vore børn uden et enestige Guds ord. Herren har befalet os at opføde dem i Herrens tugt og formaning.

Vor „Ev. Luth. Tidende“ har, efter min tanke, løst sin opgave uof faa godt og den er stor nok. Jeg tror nemlig ikke, at et ugeblad egentlig bør være opbyggelsesbog. Dertil bør bibel, katekisme og salmebog bruges. Kirkebladet bør indeholde Hjernefulde stukker til lære og forsvar af troessandheder og undervisning om farlige foretelser samt beretning om vort arbeide.

Det er glædeligt, at vi har gjort en pen begyndelse til en boghandel. Men ogsaa her gaar vi paa en trang vej. Vi kan nemlig ikke hylde daarlige bøger eller lignende fager til salgs, uagtet man visstnok dermed tjener mest penger. Ligesom vi maa fly falske profeter, saaledes maa vi ogsaa bogte os for daarlige bøger eller andre unhyttige varer. Det er inderlig at ønske, at vi alle kunde virke ivrigt for, at hver familie i menigheden forskaffede sig og flittigt brugte et lidet husbibliothek, bestaaende mindst af altenburgertestamentet, Konkordiebogen og en af Luthers postiller ved siden av vor salmebog.

og barnebøger. Kunde vor boghandel i forening med Concordia Publisering house faa udgive altenburgertamentet paa engelsk, og da fra ovennevnte husbibliothek udbredt i det engelske sprog, da har vor boghandel udført en stor gjerning. Efter min mening kan ingen almindelig andagtshøjer sættes ved siden af nævnte testamente. Der er tæftet, hjælp til at forstå og anvende den og tillige pene suffe og bønner. Men ikke de andre andagtshøjere har forlidet tæft og formeget snar?

Gledeligt er det ogsaa at erfare, at der rundt omkring findes ikke saa faa, som ønsker at staa fast paa de prøvede sandheder og grundsetninger, som raadede i den norske Synode. Saadanne søger da raad hos os. Da kommer vi i en noget vanskelig stilling, hvor vi let kan forgrise os.

Efter Guds ord, 1 Peter. 3, 15, skal vi altid være færdige til at gjøre rede for det haab, som er i os, men vi maa heller ikke gribe ind i fremmed bestilling. Saadanne tilfælde søger vi at erfare, af hvilken grund man klager over forholdene i menigheden og vil faa hjælp af os. Findes da, at vedkommende staar paa ubæsentlige ting, personlige eller egenhæftige hensyn, som ikke krenker nogen samvittighedsoverbevisning af Guds ord, da raader vi en saadan til ikke at gjøre vanskeligheder. Men er det rette samvittighedsgrunde, som volder ham nød, da bør han i ejerlighed til Gud og menigheden føge med bibelske grunde at faa menigheden til at rette paa det syndige enten dette er i lære eller offentlig praksis. Om gjentagen paamindelse enten af præst eller menighed, hellst begge, intet frugter, da raader vi med god samvittighed en saadan til at gaa ud fra dem for ikke at blive meddelagtig i deres onde gjerning. Naar det er skeet, antager vi os ham som vi bedst kan. Dette er ikke at trænge sig ind i fremmed bestilling, men at bekjende sandheden og tjene de kristne, som begjærer regnskab af os.

Til slutning endnu en tanke og et raad, som man bedes taalmindig at høre paa og betænke.

Lukker man kirker for os og negter mindeligt opgjør og deling af eiendom, saa lad os heller miste alt end anlægge sag. Lad alt gaa, dem til et vidnesbyrd. Eller skal vi ovenpaa det tab spilde tid og penge paa en retssag, der kan bringe ny skuffelse?

Vi maa aldrig glemme, at vi har fornuften og alt stort i verden imod os. Efter Guds ord kan vi ikke vente noget andet af den store verden.

Lad os derfor tage disse Luthers ord alvorligt til hjerte:

„Saaledes maa troen øves, bearbeides og hærdes, ogsaa føres gjennem ilden som guldet. Thi troen, den høje Guds gave og skat, maa bryde frem og blive sikkert for mig, for Gud, for alle engle, dævle og den ganske verden, at den er ret. Nu vel, med bekjendelsen maa jeg paaøstre mig dævel, helvede, død og den ganske verden, longer og syrster, pave og biskopper, prester og munke. Thi ved troen vrages alt, som fornuften kan optænke til salighed, og nogenfinde har optænkt; og alverdens abesplil straffes og alene troens klenodie prises. Det kan verden ikke lide, derfor falder den ind og myrder, dræber og figer: det er bedre, at en omkommer, end at det ganske folk fordærves, som Maifas figer Joh. 11, 50. Saaledes maa bekjendelsen bryde ud, at Gud alene er frelseren; og denne bekjendelse ombringer os da, som Herren Hercfter figer: de skal udelukkende eder af synagogene og slaa eder ihjel. Korset kan ikke anderledes afmales, end det her er gjort, thi det er dets rette farve.

Det er en gylden lidelse, at vi forfølges og dræbes med ringeagt saaledes, at de, som forfølger os, har ros, pris, ret og øre paa sin side, men vi paa vor side skam, vancere og uret ligeoversor verden, som derved vil have forsvaret Guds øre, saa at al verden figer, at os står ret, og at Gud, kristen og alle engle staar os imod. Her maa ingen flage, ingen ret være, men kun at forbandedes og slaffes af veien med skam. Saaledes skede det ogsaa Kristus, at man paaøførte ham den mest vancerede og forsmædelige død og hængte ham mellem to røvere eller mordere; han blev agtet som en hovedforbryder og med haanende ord blev der sagt: han kaldte sig Guds søn, han hjælpe ham nu, om han vil. Der maatte Gud og alle engle være ham imod. Saaledes figer han ogsaa her: de skal dræbe eder, ikke ret og slet, men med skjendsel, saa at verden vil fige, at man gjør Gud en tjeneste. Det er im en haard ting, at man alligevel maa holde fast og bekjende, at Gud er os naadig og en frelser mod al verden, mod falskhed og skam. Nu vel, det være saa haardt og skarpt som det vil, saa maa det bekjendes, om vi ellers vil fare vel.“ (Kirkepost.) Gud give os den naade.

Læreforhandlinger.

Forskjel og overensstemmelse mellem Ioven og evangeliet.

Paa spørgsmaal, „Hvorved viser Gud menneskene veien til sa-
lighed?“ svarer vor barnelærdom: „Bud sit ord.“ Det er ret efter
Skriften. Det stemmer overens med Jesu lære. Han henviser den
rige mands brødre og alle deres samtidige til det gamle Testamente:
„De have Moses og profeterne; lad dem høre dem.“ (Lukes 16, 29).
Det er profeternes lære. Profeten Esaias siger (34, 16): „Søger
i Herrens bog og læser: Der flettes ikke en af disse ting, det ene sav-
nede ikke det andet; thi min mund, den har budt det, og dens land,
den har sanfet dem.“ David siger (119, 105): „Dit ord er en lygte
for min fod og et lys paa min sti;“ og (19, 8): „Herrens lov er
fuldkommen, som omvender hjælen; Herrens vidnesbryd er trofast,
som gjør den vankelige vis.“ Det er ogsaa apostlernes lære. Apo-
stelen Paulus skriver til Timotheus (2 Timi. 3, 14—17): „Men
bliv du i det, som du har lært, og hvorom du er forvistset, efterdi
du ved af hvem du har lært, og efterdi du fra barndommen af kjen-
ner den hellige skrift, som kan gjøre dig vis til salighed ved troen paa
Kristus. Den ganske Skrift er indblaest af Gud og nyttig til lærdom,
til overbevisning, til rettelse, til optugelse i retsfærdighed, for at det
Guds menneske maa være fuldkommen dygtiggjort til al god gjer-
ning.“ Og apostelen Peter skriver (2 Peter 1, 19—21): „Vi have
det profetiske ord mere stadsæt, og Gud gjøre vel i at give agt der-
paa som paa et lys, der stinner paa et mørkt sted, indtil dagen frem-
straaler, og morgenstjernen oprinder i eders hjerter, idet Gud først
og fremst vide dette, at ingen profeti i Skriften er af egen udleg-
gelse; thi ingenfinde er nogen profeti fremført af menneskelig vilje,
men de hellige Guds mænd talte, drevne af den Helligaand.“

Det er af den allerstørste vigtighed, at vi fastholder denne sand-
hed. Gud alt vedrørende vor tro og vor liv er der kun en ting, som vi
maa rette os efter, og det er Guds eget sandfærdige, ufeilbare ord.
Andre skrifter, saasom befjendelsesskrifterne, theologiske verker, præ-
dikensamlinger, og andagtshøger, kan være af stor nytte og betyd-
ning, men de maa allesammen underordnes den hellige skrift. Det
har været den lutheriske kirkes befjendelse, og det er endnu ved Guds
uforskyldte naade vor befjendelse. I Konkordieformelens første del,
om „Det forte begreb“, siger vi med vor kirkes fædre: „Vi tro,

lære og bekjende, at den eneste regel og rettsmør, hvorefter alle lærdomme og lære tilhøbe ere at bedømme, er alene det gamle og nye Testamente's profetiske og apostoliske skrifter, som skrevet staar: 'Dit ord er en lygte for min fod og et lys paa min sti.' Alle andre skrifter derimod af gamle eller nye lære, hvad navn de end have, ere ikke at agte lige med den hellige skrift, men alle tilhøbe at underlægge den og ikke at antage som noget andet eller mere, end som vidner om, i hvilken stikkelse og paa hvilke steder efter apostlenes tid hin profeternes og apostlenes lære er blevet bevaret."

Saa klart og indlysende dette er, jaa er der dog forholdsvis saa i den høje kristenhed, som vil rette sig kun efter Guds ord. Papisterne, som bekjendt, paaberaaber sig kirkesærdrene, kirkekoncilerne, og pavernes udtalelser ex cathedra som ligeberettiget med Guds ord. Den reformerte kirke opstiller formulsten som regel og rettsmør ved siden af den hellige skrift. Ja, selv i den lutheriske kirke er man ikke paa langt nær enig i denne vigtige sag. Og saa der blir Skriften's inspiration tildels benegtet, og den kristelige bevissthed opstillet som sideordnet kilde og norm for lære og liv.

Dette har været og er et talende vidnesbyrd om frafald. Saanavnart man beghider at anerkjende andre kilder og regler for lære og liv end Guds eget ord, opstaar alle nulige vildfarelser og det kristelige liv synner hen og dør. Saaledes gik det under pave dommet; saaledes er det gaaet paa rationalismens tid; og saaledes synes det at ville gaa ogsaa i vores dage. Det mangler ikke paa kirkelig interesse af en hvis art. Man er begejstret for kirken's høje anliggender; man taler, skriver og forhandler meget om kirken's store opgaver; og ivrer med liv og sjæl for en høje forening af den ganske kristenhed; ialtfald, og til en begyndelse, den protestantiske del deraf. Men under al denne ræfløse iver og virksomhed er der ingen sand interesse for det, som er hovedsagen, ja, for det, som alene er af betydning, nemlig, Guds øre, sandheden's bevarelse, naademidernes rette og flittige brug, og sjælenes timelige og evige frælse og salighed. M Kristen tro og bekjendelse tilskides settes som ubøsentlig og usødvenlig. Unitarier, universalister, jøder og Kristusfornegttere af ethvert navn modtages medaabne arme. Troen paa det tilkommende liv, altsaa læren om himmel og helvede, forkastes udenvidere. Kirken's opgave er blevet en ganske anden end den at prædike evangeliet for al skabningen.

"The first stress of the socially aroused Church," siger de

toneavgivende, "falls naturally on the economic life and the abolition of poverty." "Its object would be to promote applied religion, not a theoretical religion. This would involve its sympathetic interest in all of the great problems of human life, in social and moral problems, those of industry and business, the civic and educational problems." "The Church should throw itself into the modern crusade for health, and make it an expression of reverence for personality." "The moral and spiritual power of the Church involves responsibility to help fashion the State after the divine ideal."

(Citert fra Kirchlich-Beitgeschichtliches i Q. u. W. for april, 1920). Med andre ord, den overveiende del af den protestantiske kirke holder paa at blive udueliggjort og omdannet til et verdensrige.

Hvem vil negte at vi lever i en af kirkens store frafalstider?

Dr. Pieper betegner denne nye bevægelse, „The Inter-church World Movement“, som en protestantisk uretfærdighedens hemmelighed. (Protestantisches Geheimnis der Bosheit). Og en, som skriver fra den reformerte leir, har nøjagtig den samme opfatning, idet han siger derom:

"Another Babylon, more portentous, more mysteriously potent for evil, more daring in blasphemy, more impotent of power to reach up into heaven, is looming on the horizon, and the Church moves on to its predicted apostacy." (Q. u. W., samme sted).

Det minder os om Jesu alvorlige ord: „Naar menneskens søn kommer, mon han skal finde troen paa jorden?“ Bisselig, det er mod aften, og dagen holder. Jesu formaning kommer til os i denne tid med dobbelt eftertryk: „Se, jeg kommer snart! Hold fast ved det, du har, forat ingen skal tage din krone.“ (Mab. 3, 11).

„Hold fast ved den rette form af de funde ord!“ (2 Tim. 1, 13). „Strid for den tro, som engang er overgiven de hellige!“ (Judas 3). „Baager, staar faste i troen, værer mandige, værer stærke!“ (1 Kor. 16, 13). Det er formaninger, som vores fædre i den Norske Synode lod sig gaa tilhjerte. De føgte med alt alvor at gjøre disse formaninger fyldest. Derfor var vort samfund en tidlang som en „stad, der ligger paa et bjerg.“ At vi endnu har det rene ord og de usorfalskede sakramenter skylder vi under Guds naadige styrelse,

vore fødres ihærdige fasthængen ved den hellige skrift som regel og rettesnor for lære og liv. Og det er noget, som ogsaa vi med Guds naadige bistand maa gjøre, dersom vi vil bevare vor egen kristendom og hjælpe til at vor kirke kan blive et lys og en tilflugtsstad for vor samtid og for efterstegterne.

Men dermed er ikke det sidste ord talt. Vi maa holde uroffelig fast ved det aabenbarede ord som troens og det kristelige livs eneste regel og rettesnor. Vi maa fastholde enhver skriftaandhed, den mindste med den største; oprigtig og usorbeholdent anerkjende, lære og forkynde det hele uniformindskede, usorfalskede Guds ord. Men endnu mere forlanges af os. Vi maa distingvere eller sjælne ret mellem Skriftenes hovedlærdomme, loven og evangeliet; vi maa lære og forkynde loven ret, og evangeliet ret. Hvor det ikke blir gjort, er Skriften en luket bog, salighedsveien er spærret og gjort utilgængelig, og døren er aabnet for allehaande vildfarelser i lære, liv og kirkelig praksis. Gaar vi igjennem kirkehistorien saa vil vi finde, at her har vi begyndelsen til enhver kirkefejde og roden eller kilden til enhver skriftafbigende lære og retning. Nævn, om du kan, en eneste vranglæerer fra de judaiserende galatere ned til de nyeste sværmere og sektmagere i vor tid, som har sjælnet ret mellem loven og evangeliet. Misbrug eller sammenblanding af loven og evangeliet har været hovedgrund til alle store avvigelser fra Skriftenes lære, hvad navn de saa end hjendes ved: Arianisme, Pelagianisme, Katholicisme, Antinomisme, Calvinisme, Armenianisme, Rationalisme, Pietisme eller Synergisme. Det var hovedgrund til naadevalgsstriden i vor egen lutherske kirke. Og det, udentvil, er hovedgrunden til al den indifferentisme, synkretisme, unionisme og verdslyghed, som truer med at afkristne kirken i vores dage. Det har været og er kirken saavel som de enkelte sjæles store fare og skade, at disse to grundforskellige og dog ikke modsigende lærdomme, loven og evangeliet, er bleven og bliver afkraeftet og affstumpet ved misbrug og sammenblanding.

Men dermed er ogsaa veien anvist os til at imødegaa faren og raode bod paa skaden. Hvorledes er kirken og den rene lære blevet bevaret ned igjennem tiderne, trods alle disse vildfarelser? Derved at Gud har opreist vidner for sandheden, som har haft en ret og klar erkendelse af forskellen og overensstemmelsen mellem loven og evangeliet. Øverst blandt disse staar saadanne mænd som Athanasius, Augustin og Luther; og vi tør vel ogsaa, ialtfald i anden række,

nævne dr. Walther og vores egne sandhedstro fødre i den Nørre Synode. En klar forståelse af Lovens og evangeliets beskaffenhed, brug og nytte, og dygtighed og trossab i den rette kristelige anvendelse af disse to hovedlærdomme i Guds ord var disse mænds særegne udriftning. Det gjorde dem til veldige stridsmænd i Guds kirke. Saaledes er det, at sandheden er blevet bevaret og vildfarelsnerne modbevist og forkastet i den rettroende kirkes befjendlse. Det er også paa den maade, Gud vil bevare kirken fra indtrængende vildfarelser og usunde retninger i vor tid. Apostelens formaning til Timotheus (2 Tim. 2, 15): „Læg vind paa at fremstille dig selv retskaffen for Gud, en arbeider, som ikke behøver at skamme sig, som rettelig uddeler sandhedens ord!“ er en formaning ogsaa til os, som nu staar i Herrens tjeneste. Og til os alle, lægfolk og prester, lyder Jesu opmunrende ord: „J ransage Skifterne; thi J mene i dem at have et evigt liv; og disse er det, som vidne om mig.“

Men Guds egen aand maa oplyse os; han maa dygtiggjøre os. Selv apostlene maatte erkjende: (2 Kor. 3, 5, 6) „Ikke at vi af os selv ere dygtige til at tænke noget som af os selv, men vor dygtighed er af Gud, som og gjorde os dygtige til at være den nye pagts tjenere, ikke bogstavens, men Mandens.“ Hvor meget mere er ikke det tilfældet med os! Den opgave at sjelne ret mellem Loven og evangeliet og rettelig uddеле sandhedens ord gaar langt over vores ringe evner. Derfor i erkjendelsen af opgavens store vanskelighed og vor egen udnygtighed til at løse den; men ogsaa med hør om Guds bistand og i tillid til hans aands oplysning er det, at vi nu vil forhandle med hverandre om dette vigtige og betimelige spørsmaal: „Forhjel og overensstemmelse mellem Loven og evangeliet.“

1.

Den hellige skrift inddeltes i to grundforskjellige, nem ikke uoverensstemmende hovedlærdomme, Loven og evangeliet.

2.

Guds hensigt med disse Skriftenes hovedlærdomme opnaaes kun da, naar vi som kristne og ordets forkyndere lærer at sjelne ret mellem Loven og evangeliet.

3.

Guds hensigt med Loven og evangeliet hindres og forpurres:
a) naar man gør Kristus til en lovgiver og saaledes omdanner evangeliet til en lov;

b) naar man svækker eller afkæster loven ved indblanding af evangeliet, eller omvendt, svækker eller afkæster evangeliet ved indblanding af loven;

c) naar man truer strætsslagne syndere med loven, eller tilbyder sine og ubodhærdige syndere evangeliets trøst.

4.

Naar man ikke lader evangeliet være fremherskende i forkynnelsen og undervisningen.

Sats I.

Den hellige skrift inddeltes i to grundforskjellige, men ikke overensstemmende hovedlærdomme, loven og evangeliet.

Før den uoplyste fornuft er Bibelen en lufket og forseglet bog. Ingen anden bog synes at være mere dunkel, gaadeful og selvmodsigende. Paa alle kantuer synes der at være indbyrdes uenighed, ikke blot i underordnede sager, men selv i hovedspørgsmålet om, hvorledes et menneske kan blive frelst og salig. Her løses alle mennesker fra syndens skyld og straf; der blir retfærdighed ved troen alene; der fremstilles lovens gjerninger som nødvendige. Her tilbydes alle mennesker liv og salighed af naade; der anvises de noget, som de selv maa gjøre. Intet under at uomwendte mennesker haarer den paafstand, at Bibelen er inddleest af Gud. Og dog ved vi, at den ganske skrift er inddleest af Gud, at Hans aand gav de hellige Guds mænd iinden alt hvad og med hvilke ord de skulle skrive. Og saaledes ved vi, at der ikke kan være nogen indbyrdes strid eller uenighed mellem Skriftens forskjellige dele. Alle disse øiensynlige selvmodsigelser forbinde, saaart man lærer af sandhedens aand at skjelne mellem Skriftens hovedlærdomme, loven og evangeliet.

„Loven,” siger vor barnelerdom, er „en lærdom i hvilken Gud viser os, hvad vi skal gjøre og lade.“ „Evangeliet,” derimod er „en lærdom i hvilken Gud tilbyder os sin naade i Kristus.“

Bed første øiefast kunde det se ud som om disse to lærdomme intet havde tilfælles; men ved nærmere undersøgelser ser vi, at der er visse ligheder eller overensstemmelser mellem dem:

1. De er begge Guds eget ord; den ene er guddommelig lære ligesaavel som den anden. (Seみて Mosebog 10, 4. 1 Thes. 2, 13).

2. De er begge lige nødvendig: uden loven vilde vi ikke kunne

forstaa eller tro evangeliet; og uden evangeliet vilde loven intet nytte, men kun dømme og fordømme os. (Gal. 3, 21—24).

3. De er begge almengyldige; vedkommer alle mennesker. (Rom. 3, 22—24).

4. De er begge hellig og fuldkommen; begge er forbaade dette liv og det tilkommende; begge tilsigter menneskets salighed her og hisset, kun med den forsfjel, at intet menneske efter syndefaldet kan opnaa salighed ved loven, men maa forberedes for evangeliet ved loven, og maa hente kraft af evangeliet til at rette sig efter loven, saavidt en kristen formaar at gjøre det. (Rom. 7, 12. Gal. 3, 21, 22. Phile. 4, 13).

Hvori bestaaer nu forskjellen mellem loven og evangeliet? Jeg vil faa lov til at fremsette den efter dr. Walther under følgende seks punkter:

De er forskjellige (1) med hensyn til den maade, hvorpaa Gud har aabenbaret dem for os mennesker; (2) med hensyn til indhold; (3) med hensyn til de løsster og forgjættelser, som begge gir menneske; (4) med hensyn til deres trudsler; (5) med hensyn til deres virkninger; og (6) med hensyn til de personer, for hvem begge bør prædikes.

Loven og evangeliet er altsaa, for det første, forskjellig med hensyn til den maade, hvorpaa Gud har aabenbaret dem. Loven hjælper mennesket allerede af naturen, thi Gud har ved skabelsen inddskrevet den i dets hjerte. Denne lovens skrift i hjertet har paa grund af synden mistet sin oprindelige skarphed og klarhed, men er ikke aldeles udbosset. Derfor er det, at selv den gudeligste troeffes i sambittigheden af lovens prædiken, og maa give Gud ret naar han dømmer. Underledes forholder det sig med evangeliet. Evangeliet er et budskab, en aabenbaring, en forklyndelse af Guds frelsesraad, saaledes som han har besluttet det i evigheden og udført det i tiden. Evangeliet er en Guds hemmelighed, som intet menneske hjælper af naturen, men kun af overnaturlig, guddommelig aabenbarelse. Derfor er evangeliet fremmed for verdens høru; ja, ikke alene fremmed, men en ligefrem daarskab. (1 Kor. 1, 18).

Som bevis for det, som her er sagt om loven, kan anføres Rom. 2, 14, 15: „Thi naar hedningerne, som ikke have loven, af naturen gjøre, hvad loven krever, da ere de, endog de ikke have loven, sig selv en lov; de vise nemlig lovens gjerninger at være frebet i deres hjerter, idet deres sambittighed vidner med, og tankeerne ind-

brydes anklage eller og forsvarer." Moralloven er indpræget i hjerte og sambittighed. Den bører ikke, som evangeliet, paa en overnaturlig aabenbarelse. Gud gav loven paa de tvende stentabler kun for at opfriske lovens matte skrift i hjertet.

Rom. 16, 25, 26 beviser og beviser det, som vi har sagt om evangeliet: „Men ham, som er mægtig til at styrke eder i mit evangelium og Jesu Kristi prædiken efter aabenbaringen af den hemmelighed, som var fortjet fra evige tider, men nu er aabenbaret og ved de profetiske skrifter efter den evige Guds befaling fundgjort for alle hedninger til troens lydhed." En „hemmelighed", kaldes evangeliet; en hemmelighed, „som var fortjet fra evige tider, men nu aabenbart — fundgjort — til troens lydhed."

Det er, som Walther siger, en vigtig forskjel. Alle religioner har moralloven, men kun den kristne religion har evangeliet. Dersom loven ikke var freven i menneskenes hjerter, vilde de ikke lytte til lovens prædiken, men vilde kun svare: „Det er dog en urimelig, en grusom færding, som intet menneske kan efterkomme." Og dog dybt nede i hjertet gir de loven ret. Derfor skal vi træft og frimodig prædike loven. Det er saaledes, og kun saaledes, at synderen ved Guds naade ombender sig og tror evangeliet.

Før det andet, er loven og evangeliet forskellig med henblik til deres indhold. Loven siger os, hvad vi skal gjøre og lade og hvorledes vi skal være besskaffen. Evangeliet siger os intet om saadanne ting, men fortæller os kun, hvad Gud har gjort og gør for os. Loven taler om vores gjerninger; evangeliet om Guds gjerninger. Ti gange tilraaber de ti Guds bud os: „Du skal, du skal ikke!" Evangeliet derimod fordrer intet af os. Det siger bare: „Alt er færdig, bordet er dækket; kom og spis og drif og møet dig med alle disse himmelske gaver og goder, uden penge og uden betaling. Evangeliet byder ikke; det blot indbyder og tilbyder.

Gal. 13, 12: „Men loven har ikke noget med troen at gjøre, men den, som gjør de ting, skal leve derved." Loven ved intet om bod, og ombendelse og forladelse. Den siger ikke: „Gjør bod, ombend dig, bedre dit liv, så skal du faa syndsforladelse, liv og salighed." Nei, ikke et ord derom. Loven befaler og forlanger kun: langmodighed, naade, barmhjertighed, er ord, som den ikke fjender. Evangeliet derimod, byder og befaler og forlanger aldrig, men tilbyder og sjænker kun.

Joh. 1, 17: „Thi loven er givne ved Moses; naaden og sandheden er bleven ved Jesus Kristus.“ 2 Kor. 5, 19: „Gud forligte i Kristus verden med sig selv, idet han ikke tilregnede dem deres overtrædelser og har oprettet forligelsens ord iblandt os.“ Evangeliet bestaar af idel naade og sandhed. Det er et „forligelsens ord“; det tilbyder os fred med Gud. En himmelvid forfjel mellem loven og evangeliet! Loven er „fordømmelsens tjeneste“; evangeliet er „forligelsens ord.“

Før det tredie, er loven og evangeliet forskellig med hensyn til de løfter og forgjættelser, som begge giver menneskene. Loven forgjætter eller lover netop det samme som evangeliet, nemlig det evige liv og salighed. Men der er en vigtig forfjel: Lovens forgjættelse er betinget, medens evangeliets forgjættelse er ubetinget. Loven siger: „Gjør det og det; elst Gud af ganse hjerte, sind, og styrke, og din næste som dig selv; vær ren, heilig, fuldkommen, fejlfri, saa skal du leve og bli salig.“ Lovens forgjættelse er derfor ikke nogen glædelig, men en rædsom forgjættelse; thi ingen formaar at holde loven og opfylde betingelsen, og saaledes er der ifølge loven ingen, som kan opnaa liv og salighed. Hvor glædelig derimod er ikke evangeliets forgjættelse! Den er ubetinget. Den tilbyder og tilbøffer os liv og salighed af naade alene, uden vor fortjeneste. Den stiller ingen betingelse; den begjærer intet; den indbyder kun og siger: „Kom, modtag liv og salighed som en ret og slet Guds gave.“

3 Mosebog 18, 5: „J skal holde mine stikke og mine rette, hvilke et menneske skal gjøre og leve ved dem; jeg er Herren.“

Lukas 10, 26 ff. Paa den lovlyndiges spørgsmål, „Hvad skal jeg gjøre, at jeg kan arbe et evigt liv?“ svarer Jesus: „Hvad er skrevet i loven? Hvordes læser du?“ Og da denne svarer: „Du skal elste Herren, din Gud, af dit ganse hjerte og af din ganse sjæl og af din ganse styrke og af dit ganse sind og din næste som dig selv,“ siger Jesus: „Du svarede ret; gjør dette, saa skal du leve!“ Dermed erklærer Jesus, at den, som virkelig holder loven vil faa liv og salighed. Men det er ogsaa en betingelse, som ikke kan andet end styrte en ørlig følgende sjæl i fortvivlelse.

Evangeliet, paa den anden side, lover liv og salighed uden nogensomhelst betingelse. Mark. 16, 15. 16: „Gaar bort i al verden og prædicer evangeliet for al skabningen! Hvo, som tror og bliver døbt skal blive salig.“ Her er ikke tale om hvad man maa gjøre eller ikke gjøre, men kun tale om at tro evangeliet.

Rom. 23. 24: „Der er ikke forskjel; thi alle have syndet, og dem fattes Guds cere, og de blive retfærdiggjorte uforstyrkt af hans naade ved den forløsning, som er i Kristus Jesus.“

Eph. 2, 8. 9: „Thi af naade ere I frelse ved troen, og det ikke af eder, Guds er gaven, ikke af gjerninger, forat ikke nogen skal rose sig.“

Atter en stor og vigtig forskjel mellem loven og evangeliet. Han siger: „Fortjen din salighed, saa skal du faa den;“ denne siger: „Jesus har allerede fortjent og forhvervet liv og salighed for dig; tro det, sat din lid til det, saa skal du faa liv og salighed.“ En kostelig forskjel! Det er erkendelsen af denne forskjel, som giver en troende friisten mod til at synge: „Hvo vil mig anflage og for dommen drage hen paa Sinai? Synden jeg befjender, Og til Jesus vender, Derned er jeg fri. Mød mig da paa Golgata, Jesus skal min sag antage, Hvo vil mig anflage?“

Loven og evangeliet er forskellig, for det fjerde, med hensyn til trudsterne, idet loven truer alle mennesker med Guds vrede, timelig straf og evig fordommelse, fordi de er alle syndere; medens evangeliet har aldeles ingen trudster.

5 Mosebog 27, 26: „Forbandet være den, som ikke holder alle ordene i denne bog, at gjøre derefter! Og alt folket skal sige: Amen.“ Der staar: „Forbandet være den, som ikke holder alle ordene i denne lov.“ Det er altsaa ikke blot den, som overtræder loven i alle dens styrker, loven forbander? Nei, den forbander enhver, som støder an i det mindste styrke, i et punkt, et bud. Derfor er det at apostelen Paulus drager den følgerige slutning af dette vigtige sted: „Saa mange, som holde sig til lovens gjerninger, ere under forbandelse; thi der er skrevet: Forbandet er hver den, som ikke bliver ved i alle de ting, som ere skrevne i lovens bog, saa han gjør dem.“ (Gal. 3, 10).

Saadanme trudster er fuldstændig fremmed for evangeliet. Jesus siger selv hvori hans forkyndelse, eller evangeliet, bestaar — Lukas 4, 16—21: „Og han kom til Nazareth, hvor han var opfødt, og gif efter sin fødvane paa Sabbatsdagen ind i synagogen og stod for at forelese. Da gave dem ham profeten Esaias's bog, og der han slog bogen op, fandt han det sted, hvor der var skrevet: Herrens Hand er over mig, thi han har salvet mig til at kundgjøre evangeliet for de fattige; han har sendt mig til at helbrede dem, som have et sønderkunst hjerte, at forkynde de sange, at de skulle

løsslades, og de blinde, at de skulle faa sit syn, at sætte de plagede i frihed, at forhylde Herrens behagelige aar. Og han lifkede bogen og gav tjeneren den igjen og satte sig, og alles sine i synagogen stirrede paa ham. Men han begyndte at sige til dem: „I dag er denne skrift gaaet i opfyldelse for eders øren.“ Dermed vil Jesus vidne om sin lære og sige: „Se, det er min lære; jeg bringer ingen ny lov, og ingen trudsler, men et glad budskab med trøst og hjælp for alle.“ Saaledes har ogsaa Paulus opfattet Jesu evangelium, idet han siger (1 Tim. 1, 15): „Det er en troværdig tale og aldeles værd at annammes, at Kristus Jesus er kommen til verden for at gjøre syndere salige, blandt hvilke jeg er den største.“ Ingen trudsler; kun hellige løster og forgjættelser, endog for den største synder!

Loven og evangeliet er forskjellig, for det femte, med hensyn til deres virkninger.

Lovens virkninger er:

- (1) at den vistnok siger, hvad vi maa gjøre for at behage Gud, men skjærker ingen kraft dertil; tvertimod kun forsørger lysten til det onde og ulysten til det gode;
- (2) at den aabenbarer syndens skyld og nød, men viser ingen udbei eller redning derfra;
- (3) at den frembringer anger og ruelse over synden, og frygt for Guds vrede, døden og dommen; men skjærker ingen trøst, overlader kun mennesket til at omkomme i sine synder.

Rom. 3, 20: „Thi ved lovens gjerninger kan intet fås blive retsfærdiggjort; thi ved loven kommer syndens erfjendelse.“ Der kan ikke være tale om at behage Gud ved lovens gjerninger, thi loven vidner kun om synd, om det, som mishager Gud.

Rom. 7, 7—9: „Men jeg kjendte ikke synden, uden ved loven; thi begjærligheden kjendte jeg ikke, dersom loven ikke havde sagt: Du skal ikke begjære.“ Men synden tog anledning af budet og virkede begjærlighed i mig; thi uden lov er synden død. Men jeg levede en tid uden lov; men der budet kom, blev synden levende igjen.“ Dind lyst er synd; men det er noget, som et verdensmenneske ikke erkjender. „Teg kan ikke for det,“ siger han; „jeg er saaledes beskæffen af naturen.“ Han vil undskynde og retsfærdiggjøre sig: „Teg har ikke begaact nogen synd. Teg har ikke stjaalet, begaact mord eller ægtefælstsbrud.“ Han merker ikke at hjertet er bortvendt fra Gud og i hund og grund fordærvet. Men lad saa loven komme med

sine forbud og trudslør mod had, ond lyst og begjærlighed i hjertet, da bliver synden lebende, da begynder han at aue baade syndens store magt og dens store fordømmelighed. Men det er ogsaa alt. Loven har ingen trøst, ingen opmuntring. Den siger bare: „Gjør det, saa skal du leve.“ Var derfor loven det eneste vi havde at holde os til, maatte vi alle gaa evig fortapt. 2 Kor. 3, 6; „Bogstaven ihjælslaar.“

Lovens virkninger sees af indtrykket lovgivningen paa Sinai gjorde paa Israels folk. Anden Mosebog 20, 19: „Og de sagde til Moses: Tal du med os, og vi ville være lydige, og lad ikke Gud tale med os, at vi ikke dø.“ Virkningerne sees paa den rige yngling, Lukas 18, 22, 23. Han vilde staa ellers falde med loven. Da siger Jesus til ham: „Endnu flettes dig en ting; følg alt det, du har, og gib fattige det, og du skal have en skat i himmelen; kom saa og følg mig!“ Hvad var virkningen? „Der han hørte det, blev han meget bedrøvet; thi han var saare rig.“ Det, som Jesus i det følgende siger om hvor vanskeligt det er for en rig at komme ind i Guds rige, viser hvor fortvilet det er at søge sin frølse i loven. Lovens virkninger sees endvidere paa Peters tilhørere paa pentekostdag, Ap. gj. 2, 37, og paa landshøvdingen Felix, Ap. gj. 24, 25.

Evangeliets virkninger, derimod, er

- (1) at det vistnok fordrer tro, men selv frembringer den;
- (2) at det ikke straffer synden, men borttager sorgen og ifræfken over synden, og fylder synderens hjerte med fred og glæde i den Helligeand;
- (3) at det ikke fordrer noget, hverken et godt og frontt hjerte, ellers bod og bedring, eller gode gjerninger, men selv forandrer hjertet og skænker synderen lyst og kraft til at elffe Gud over alle ting og sin næste som sig selv, og gjør ham dygtig til al god gjerning.

Som skriftsbevis kan anføres følgende steder:

Rom. 1, 16: „Teg skammer mig ikke ved Kristi evangelium; thi det er en Guds kraft til saliggjørelse for hver den, som tror.“

Eph. 2, 8—9, 10: „Thi af naade ere I freste ved troen, og det ikke af eder, Guds er gaben, ikke af gjerninger, forat ingen skal rose sig. Thi vi ere hans værk, skabte i Kristus Jesus til gode gjerninger, hvilke Gud forud har beredt, for at vi skulle vandre i dem.“ „Frelest af naade ved troen.“ Troen forlanges, men den bidrager intet til vor frølse, ellers vilde frølsen ikke være af naade. Skriftmæssig og

ret er de ord i vor Skriftebøn: „Tilgiv mig alle mine synder ved troen, som sfjænkels mig i inderste hjerte og forøges ved den Hellig-aand.“

Gal. 3, 2: „Kun dette vil jeg vide af eder: Var det ved lovens gjerninger I anmanede Manden, eller ved troens forkyndelse?“ Det var evangeliet, „troens forkyndelse,“ som virkede alt: det nye hjerte og sind, og evnen til al god gjerning. „Dersom nogen er i Kristus, er han en ny skabning,“ 2 Kor. 5, 17.

Øsp. gj. 16, 23—24. Paa den bange og sjælvenende fangevogters spørøgsmaal: „Hvad hør mig at gjøre for at jeg kan vorde salig?“ svarer Paulus fort og klart: „Tro paa den Herre Jesus Kristus, saa skal du vorde salig.“ Og dermed blev ogsaa troen sfjænket ham; thi der staaer, at „han blev straks døbt, og var glæd med hele sit hus, fordi han troede paa Gud.“

Rom. 8, 2—4: „Thi livet aands lov har i Kristus Jesus frigjort mig fra syndens og dødens lov. Thi det, som var loven umuligt, idet den var kraftesløs formedelst kjødet, det gjorde Gud, da han sendte sin egen søn i syndigt kjøds lignelse og for syndens skyld og for dømte synden i kjødet, for at lovens fordring skulle fuldbringes i os, som ikke vandre efter kjødet, men efter Manden.“ Her stilles loven og evangeliet i modsætning til hverandre, hvad deres virkninger angaaer, og en klarere, mere fortælltet og fuldstændt fremstilling af forskjellen mellem lovens og evangeliets virkninger kunde der ikke gives.

Loven og evangeliet er forskellig, for det hjerter, med hensyn til de personer, for hvilke begge bør prædikes.

Loven, og intet uden loven, hør prædikes for sikre og ubodfærdige syndere; evangeliet, derimod, hør prædikes for bange, angergivne syndere.

1 Tim. 1, 8—10: „Men vi vide, at loven er god, dersom nogen bruger den lovlig, idet han ved dette, at loven ikke er sat for den retfærdige, men for uretfærdige og ulydige, ugodelige og syndere, ryggesløse og vanhellige, fadernordere og modernordere, mandrabere, sjørlebnere, syndere mod naturen, menneskehede, løgnere, menedere, og hvad andet der er mod den sunde lærdom.“ Nålsaa loven og ikke evangeliet hør prædikes for sikre syndere.

Esaias 61, 1—3: „Den Herre Herres Mand er over mig; derfor har Herren salvet mig til at fundgjøre et godt budskab for de

fægtmodige; han sendte mig til at forbinde dem, som have et sønderbrudt hjerte, til at udraabe for de sangne frihed og for de bundne fængslets opladelse, til at udraabe Herrens velbehageligheds aar og vor Guds hevns dag, til at trøste alle sorgende, at bestille for de sorgende i Zion, at dem skal gives prydelse for øske, glædens olje for sorg, priselige klæder for en vanskægtende aand, og at de skulle kaldes retsærdighedens egne, Herrens plantning, til at bevise mig selv hellig." Her siges det med ligejaa tydelige ord, at Kun evangeliet og ikke loven bør predikes for angergivne, sønderbrudte og sønderknuste hjerter.

Sats II.

Guds hensigt med disse Skriftens hovedlærdomme, loven og evangeliet, opnaaes Kun da, naar vi som kristne og ordets forkyndere lærer at ffjelne ret mellem dem.

Hør vi nu seet hvori forskjellen og overensstemmelsen mellem loven og evangeliet bestaaer, saa gjælder det for os at lære at ffjelne mellem dem, saa at vi ikke misbruger, forvender, eller sammenblander dem, og saaledes hindrer det, som Gud vil virke og udrette igjenem dem.

Guds hensigt med loven, efter Skriftens lære, er allsaa den, at straffe synden, virke synderkjendelse, berede hjertet for evangeliet, og tilslut vise Guds børn, hvorledes de bør lægge sin tro for dagen i et nyt og helligt levnet. Guds hensigt med evangeliet, efter Skriftens lære, er ikke at straffe synden, men at trøste synderen, skabe og op holde et nyt liv i hans hjerte, ffjente ham fred og glæde og tilmed lyft og kraft til at elste og tjene Gud og næsten efter lovens forskrifter, og tilslut at gjøre ham evig salig ved troen paa Jesus Kristus.

Skal nu denne Guds hensigt med loven og med evangeliet opnaaes, saa maa vi haade som kristne og som ordets forkyndere lære at ffjelne mellem dem og anbende dem paa den af Gud forordnede maade. At det er en pligt, som paahwiler enhver kristen saavel som erhver prest, ligger i sagens egen natur, men fremgaar ogsaa af de formaninger og opmuntringer, som rettes i Guds ord til alle kristne. „Ransage Skifterne," siger Jesus, „thi § mene i dem at have et evigt liv; og disse er det, som vidne om mig." (Joh. 5, 29). Om Beroenserne staar der i Ap. gj. 17, 11: „Men disse vare ædlere end de i Thessalonika; de annammede ordet med al villighed og ransæ-

gede daglig i Skrifterne, om disse ting havde sig saaledes.“ Og til Galaterne skriver apostelen Paulus, Gal. 3, 1—3: „O **S** uforstandige Galatere! Hvo har fortyslet eder, saa **S** ikke adlyde sandheden, eder, hvem Jesus Kristus var malet for sine, som om han var forsøstet iblandt eder? Kun dette vil jeg vide af eder: Var det ved lovens gjerninger, **S** annammende Landen, eller ved troens forkyndelse? Ere **S** saa uforstandige? Ville **S**, som begyndte i Landen, nu fuldende i kjødet?“ Som presterne ikke kan lære ret, uden at sjelne ret mellem loven og evangeliet, saaledes kan heller ikke lægfolket tro ret, uden at sjelne mellem disse to hovedlærdomme. Ved sammenblanding af loven og evangeliet har mangen en kristen lidt ifibbrud paa sin tro og er gaaet evig fortapt.

Tor ordets tjenere er det af endnu større betydning at de lærer at sjelne ret mellem loven og evangeliet, thi det er ikke alene et spørøgsmaal om deres egen frelse, men de vaage over de dem betroede sjæle, som de, der skulle gjøre regnskab. (Hebr. 13, 17). Derom vidner ogsaa Skriften paa det tydeligste og eftertrykkeligste. **S** sit andet pastoralbrev til Timotheus siger apostelen Paulus (2 Tim. 2, 15): „Læg vind paa at fremstille dig selv retskaffen for Gud, en arbeider, som ikke behøver at skamme sig, som rettelig uddeler sandhedens ord!“ Apostelen beskriver her en retskaffen Herrrens tjener, en arbeider i Guds kirke, som ikke behøver at skamme sig. En saadan maa være i stand til „rettelig at uddеле sandhedens ord.“ Det er ikke nok, at han kjender og foredrager enhver lære ret og efter Skriften. Han maa ogsaa prædike enhver lære paa rette sted, til rette vedkommende, og i det rette forhold til enhver anden lære. Han uddeler ikke sandhedens ord rettelig, dersom han udlukkende prædiger loven, eller udlukkende prædiger evangeliet. Heller ikke uddeler han sandhedens ord rettelig, dersom han blander lov og evangelium sammen. Paa denne maade kan han komme til at række sine tilhørere sjælegift istedetfor sjæleføde.

Et parallelsted finder vi i Matt. 13, 52, hvor Jesus siger: „Derfor er enhver skriftflog, som er oplært til himmeriges rige, ligesom en husbonde, der bærer frem af sit forraad nye og gamle ting.“ Miserede i det gamle Testamente var udtrykket „det nye“ en betegnelse for den nye pagt, eller evangeliet, og „det gamle“ en betegnelse for den gamle pagt, eller loven. (Esaias 42, 9. Salomos Højsang 7, 13). Det er ogsaa Luthers udlæggelse. Forraadet er loven og evangeliet. „Thi i disse twende er den ganfe guddommelige visdom in-

desluttet." Kun den er en skriffløg, opslært til himmeriges rige, som bærer frem af sit forraad, loven og evangeliet, men ogsaa som noget ganske forskjelligt, ligesom det nye er forskjelligt fra det gamle.

Det samme fremgaar af Jesu ord paa et andet sted, Lukas 12, 42, 43: „Men Herren sagde: Hvem er da den tro og floge husholder, som Herren skal sætte over sit thende for at give dem deres befolkede mad i rette tid? Salig er den tjener, hvem hans herre, naar han kommer, vil finde at gjøre saaledes.“ Her har vi efter et billede paa en retslæffen Herrens tjener. Som en tro og flog husholder giver sine husfolk deres befolkede mad i rette tid, saaledes maa en ret ordets tjener ørge for, at enhver af hans tilhørere faar hvad han trenger og i rette tid: sikre, ligegyldige, modvillige syndere lovens strenge krab, trudsler og straf; bange og angergivne syndere evangeliets venlige trøst og hjælp.

Ezeziel 13, 18—22: „Og du skal sige: Saa sagde den Herre Herre: Be dem, som sy puder over alle mine hænder og arme, og som gjøre huer til hoveder af alle slags væft, til at jage sjæle! Mon J skulle jage mit folks sjæle og holde eders sjæle ilive? Og skulle J vanhellige mig for mit folk for en haandfuld byg og for stykker brød til at dræbe sjæle, som ikke skulle dø, og til at dømmme sjæle til liv, som ikke skulle leve, idet J lyve for mit folk, for dem, som høre løgn? Derfor sagde den Herre Herre saaledes: Se, jeg vil til eders puder, med hvilke J jage sjælene der, til de grønnende lunde, og jeg vil rive dem bort, at de skulle ikke være over eders arme, og jeg vil undlade de sjæle, hvilke sjæle J jage til de grønnende lunde. Og jeg vil sonderrive eders huer og reddie mit folk af eders haand, og de skulle ikke ydermere være i eders haand til at jages, og J skulle fornemme, at jeg er Herren. Fordi J bedrøvede en retsfærdigs hjerte falsklig, og jeg, jeg hande ikke bedrøvet det, og styrkede en ugrundeligt hænder, at han ikke omvendte sig fra sin onde vej, at jeg kunde holde ham ilive.“ Det er en alvorlig formaning til os prester og lærere, at vi maa uddele sandhedens ord rettelig; fremholde loven og intet uden! loven til ubodfærdige, egenretfærdige, og gjenstridige syndere, men, paa den anden side, trøste, læge og opreise alle bange, bedrøvede, og sonderknuste syndere med evangeliets rene, ublandede forkynELSE. Her gjælder det ikke noget mindre end livet, vores tilhøreres og vort eget, thi Gud vil fræve de sjæle af vor haand, som gaar fortalt paa grund af vor forsommelse eller utroslab i forkynelsen baade af loven og evangeliet.

Sach. 11, 7: „Og jeg fødte disse slagtefaar, fordi de ere elendige faar; og jeg tog mig to stave, en kaldte jeg lifflighed, og den anden kaldte jeg baand, og jeg fødte faarene.“ Det er Mæssias, som taler. Han beskriver sin hjord. Der er to slags faar: slagtefaar og elendige faar; ulydige, ubodfærdige og gjenstridige syndere, og opskremte, bodfærdige, fjenderslagne syndere. De to hyrdestave, „lifflighed“ og „baand“, er evangeliet og loven. Disse hyrdestave bruger ikke Mæssias om hinanden, men hver paa rette sted, stavens „lifflighed“ for de elendige faar, og stavens „baand“ for slagtefaarene. Saafnart han kalder nogen af os til at røgte sine faar og lam, rækker han os de samme hyrdestave; og nu gjælder for os at bruge dem paa den samme maade som overhyrden. Først da er vi retskafne arbeidere, som rettlig uddeler sandhedens ord.

Men her bringer vi det ikke langt med vor egen visdom. „Hvo er dygtig til dette!“ udtrykker apostelen Paulus, 2 Kor. 2, 16. Og det samme befjender Luther. I sine bordtaler, (B. XXII, 655) siger han: „Intet menneske paa jorden kan skjelne ret mellem evangeliet og loven. Vi indbilder os, at vi kan, men der mangler os meget; alene den Helligaand kan denne kunst. Ogsaa jeg mente, at jeg kunde gjøre det, fordi jeg har skrevet saa længe og saa meget; men isandhed, naar det kommer til styrket, saa ser jeg godt, hvor meget jeg kommer tilkort.“ Og paa et andet sted (B. I, 415) siger han: „Den, som kan denne kunst, at dele ret mellem loven og evangeliet, lad ham sidde øverst og kaldes en doktor i den hellige skrift. Thi uden den Helligaand er det umuligt at træffe den forfjel. Jeg erfarer det paa mig selv, ser det ogsaa daglig paa andre, hvor vanskeligt det er, at holde lovens og evangeliets lære fra hverandre. Den Helligaand maa her være mester og lærer, ellers vil intet menneske paa jorden kunne forståa eller lære.“

Det maa ogsaa vi indse og erkjende. Den Helligaand maa være vor mester og lærer. Han maa lære os den høje og vanskelige kunst, at skjelne ret mellem loven og evangeliet, først som kristne, og dernæst som ordets forkyndere.

Vi har allerede set, hvor ulige lettere det er for loven at tale til os mennesker, fordi den er ved skabelsen indskrevet i vore hjerter. Maar loven siger: „Det maa du gjøre; det maa du ikke gjøre; saaledes maa du være i hjerte og sind, ren, hellig, uden ond begjæring, uden had eller avind, saa svarer mennesket, det naturlige, uigjensøgte menneske: „Ja, det er ret, saaledes skulde og burde jeg være, saa-

Iedes skulle og burde jeg handle og vandle." Men det er ogsaa alt. Loven giver ikke mennesket lyst eller kraft til dette. Evertimod, den virker vrede. (Rom. 4, 15). Den falder synden tillive. (Rom. 7, 8). Den borttager ikke viljens gjenstridighed: „kjødets sands er (fremdeles) fiendskab mod Gud; thi den er ikke Guds lov underdanig, thi den kan ikke engang være det.“ (Rom. 8, 7). Loven befrier og frelser ingen fra synden. Den overlader kun mennesket til synden; forhærder hans hjerte, saa at han enten gir sig hen til et endnu mere ryggesløst liv eller taber sig i egenretfærdighed og Fariseisme, eller den styrter ham i mishaab og fortvivlelse. Skal loven opnaa det, som Gud vil, virke sand syndserkjendelse i menneskets hjerte, (Rom. 3, 20) og berede det for naaden og frelsen i Kristus, (Gal. 3, 24) da maa den Helligaand selv udføre denne gjerning.

Men endnu vanskeligere er det for evangeliet at tale til os mennesker; fordi evangeliet ikke er indskrevet i hjertet, som loven, men er en guddommelig aabenbarelse. Ja, saa fremmed og uforståeligt er evangeliet for det naturlige, uigjensførte menneske, at det er en forargelse og en doarskab for ham. (1 Kor. 1, 23). Ja, ikke alene det, men endog omvendte Guds børn kan komme i stor nød og ansegtsfører, fordi de ikke ret forstaar at tilegne sig evangeliets trøst og hjælp. Det skede med David. Hvor vanskelig det var for ham at få fred for sin sjæl efter sin omvendelse og opreisning, det ser vi af de mange bodesalmmer, hvori han klager sin nød for Gud og raaber til ham om forbarmelse. Davids erfaring har været utallige krisnes erfaring. Det var ogsaa Luthers erfaring. Enhver, som kender hans Livsløb, ved hvor haardt og længe han maatte kjempe, førend han ved Guds naade fik evangeliets trøst og salighedsvisshed. Derfor er der neppe nogen siden apostlenes dage som kan tale om disse ting med saadan dyb forståelse som Luther. Han siger: (W. VIII, 1792) „Ji ansegtsfører vil du blive var, at evangeliet er en sjeldent gjæst i famwittigheden, medens loven er en daglig husfælle. Thi fornuftens har af naturen lovens erkjendelse. Derfor, naar famwittigheden ikke kommer tilbage for synden, som loven aabenbarer og gjør stor, saa skal du sige: „Alt dø har sin tid, at leve har sin tid; at høre loven har sin tid, at bekymre sig intet om loven har sin tid, at høre evangeliet har sin tid, ikke at høre eller vide noget om evangeliet har sin tid. Lad nu loven pakke sig paa dør, og evangeliet træde ind, thi nu er det ikke tid til at høre loven, men evangeliet.“ „Men du har intet godt gjort, men meget mere forsyndet dig grovt.“ „Det

indrømmer jeg, men jeg har synsforladelse ved Kristus, for hvil
støld alle mine synner ere forladte.“ Men naar samvittigheden ikke
staar i kamp, og høre embedspligter maa varetages, da, hvadenten
du er en ordets tjener, en øbrighedsperson, en øgtemand, en lærer
eller en elev, da er det ikke tid til at høre evangeliet, men loven; da
skal du varetage dit fald.“ Endvidere skriver Luther i sin for-
klaring over Salmen 131 (W. IV, 2881): „En del lader sig ind-
bilde, at de forstaar disse ting meget godt, men Æ skal tage eder
ivare for saadan formastelse og betænke, at i ere ordets disciple.
Thi Satan er en saadan mester, at han kan meget let opnøde for-
fjellen og påatrcenge os loven istedetfor evangeliet, og evangeliet
istedetfor loven. Hvor ofte hænder det ikke i den sidste dødskamp, at
deres arme samvittighed griber til nogle skriftsteder, som egentlig
hører til loven, og de saaledes gaar glip af evangeliets trøst! Som
dette sted, Matt. 19, 17: 'ÆFFE enhver, som siger til mig: Herre!
Herre! skal indgaa i himmeriges rige, men den, som gjør min Fa-
ders vilje, som er i himlene.' Ved disse og lignende skriftord blir
hjertet ofte saa forvirret, at det ikke ser noget andet end, hvad det
har gjort og skulle have gjort, med andre ord, hvad Gud forlanger
og forbryder. Naar hjerterne ser paa dette, glemmer de alt det, som
Kristus har gjort og hvad Gud ved Kristus har lovet at gjøre. Der-
for skal ingen formaste sig til at tro, at han har bragt alt saadant
til fuldkommenhed.“

Det er altsaa en vanskelig kunst at skjelne ret mellem loven og
evangeliet, saa vanskelig, at ingen kan lære den af sig selv, uden at
have den Helligaand som lærermester. „Ingen kan kalde Jesus
Herre, uden ved den Helligaand.“ (1 Kor. 12, 3). Men ved hjælp
af Guds Aaland er det mulig. „Paa dette kjende vi, at vi ere af
sandheden, og da kunde vi stille vores hjerter tilfreds for hans aasyn;
thi om hjertet fordømmer os, er Gud større end vojt hjerte og kjen-
der alle ting.“ (1 Joh. 3, 19, 20). Vort eget hjerte vil fordømme
os. Det er naturlig; thi loven taler et sprog, som er let at forstaa,
og samvittigheden staar paa lovens side. Og jo mere vi gjør alvor
af vor kristendom, des mere vil hjertet fordømme os. Men Aalanden
har aabnet evangeliets sandhed for os. Han har lært os, at „Kri-
stus er lovens ende til retsædighed for hver den, som tror.“ Og
denne sandhed holder vi fast, om det ogsaa er med en saa svag tro,
at vi maa sige: „Seg tror, Herre, hjælp min vantro!“ Aalanden
har lært os forskjellen mellem loven og evangeliet. Og denne for-

ſjæl fører vi os til nytte. Med apostelen Johannes siger vi: „Gud er større end vort hjerte, og kjender alle ting; han har udtalt en anden dom, han har bemaadet og frifjendt os i sin egen kjære søn, Jesus Kristus.“ Men kunſten er vanfælighed. Vi vil aldrig komme til at mestre den faalænge vi lever. Der vil komme stunder, naar vi ikke klart ønner forſkjellen mellem loven og evangeliet, stunder naar loven især vil fortrænge evangeliet, trængsels- og anfægtelsesstunder. Men naar loven vil forðømme os, ſkal vi straks tage vor tilflugt til evangeliet.

Det er altsaa denne kunſt, kunſten at ſjælne ret mellem loven og evangeliet, vi alle maa lære, baade S, lægfolk, og vi prester. Guds hensigt med loven og evangeliet er ikke opnaact med os som personer, førend vi har lært denne kunſt af den Helligaand. Det maa ſte for at vi kan blive Guds børn og bli frelst og salig. Og Guds børn bør vi alle være, ogsaa vi prester. Thi hvorledes kan vi undervise andre om denne forſkjel, dersom vi ikke selv kjender den; og hvorledes kan vi gjøre den rette anvendelse af loven og evangeliet og bringe dem til at øve ſin gudbeskaffede gjerning i vores tilhørereres hjerter, dersom vi ikke af egen erfaring kjender deres virkninger. Vi prester trænger til at være sande gjenfødte kristne. Vore hjerter maa være den Helligaands verftested. Kun faaledes kan vi blive retſkafne arbeidere for Gud, som rettelig uddeler sandhedens ord.

Dr. Walther siger derom i sin uforſignelige bog, „Gesetz und Evangelium“: „Vil nogen blive en ret 'dokimos' (prøvet, retſkaffen arbeider for Gud), da maa han først blive en kristen. Vel kan han maaſſe føredrage alle dogmer rigtig, men det er ikke nok. Han maa ogsaa forſtaa at give alle ſjæle i ſin forsamling det, som hver af dem trænger. Det er muligt, naar ſjælesørgeren er iſtand til at udforſke næſie, hvorledes det staar til med hver ſjæl. Men det er overmaade vanfælighed, ligesom diagnosen er noget af det vanfælighedste for en læge. Det er ikke nok, at du bruger det levende, hvarſe Guds ord. Du kan meget let dræbe ſjælen med dette ſkarpe ſverd, dersom du ikke giver det, som er nødvendig. Derfor bør en preſt kunne afgjøre, enten han har en hytler for sig, eller en retſkaffen kristen; om en aandelig død, eller en, som er opvakt af syndesønnen; om en af djævelen og fjædet anfægtet, eller om han har en for sig, som på grund af ſin ondſkab er fangen i djævelens magt. Af denne grund kan en, som ingen erfaring har, ſaa let holde en hytler for en sand kristen. Man maa prædike faaledes, at enhver merfer: 'Det gjel-

der dig! Han har beskrevet hyllelen, netop som jeg er.' Eller prædikanten har skildret den anfægtefaaledes, at den anfægte ikke kan negte: 'Saa staar det til med mig.' Ogsaa den bødførerdige maa snart merke: 'Den trøst er for mig, den maa jeg tildegne mig.' Den skræflagne maa tænke: 'O, det er et godt ord, det er for mig!' Ja, ogsaa den ubødførerdige maa kunne sige sig selv: 'Ja, det er nsiagtig mit billede.' Prædikanten maa derfor forstaa ret at afmale hver af sine tilhøreres indre. Naar man blot saadan objektivt fremstiller de forskellige læresætninger, saa er det ikke nok. Man kan være retslærende, man kan sidde inde med den rene lære, men dersom man ikke selv staar i det rette forhold til Gud, ikke selv har opgjort sin regning med Gud, ikke selv er naaet frem til vished, om ens syndeskuld er forladt eller ikke, hvorledes kan man saa holde en kristelig prædiken? Det hedeniske mundheld: 'Pectu's disertum facit', 'hjertet gjør velsalende', gjælder ogsaa her. Ja, kun i den Helligaands skole, i anfægtelse, kan man lære ret at sælne mellem loven og evangeliet. Derfor læser folket saa gjerne Luthers prædikener. — Det er ogsaa isandhed en lyst at læse Luthers prædikener. Man finder sig selv paa hver side. Først krammer han en saa frygtelig, at man er paabevi til at tage baade hørelsen og synet; først styrter han en ned i asgrunden; men neppe har han gjort det, førend han siger: 'Tror du det?' 'Ja!' 'Godt, saa stig op igjen!' Der er torden og lyn, men straks derefter den Helligaands sagte fusen i evangeliet. Man kan aldeles ikke modstaa, man maa sige: 'Det er godt, kraftigt, dagligt brød, det er den rette kost for min sjæl.' Luther viser en ikke en lang vej, giver ikke mange undervisninger, om hvorledes man skal komme ud, men naar han har bragt en derhen, at han ser, han er en arm synder, saa siger han: 'Holdt! Kristi naade er større end al verdens synd.' Han prædicerer loven og evangeliet ved siden af hverandre, saa at loven behylt af evangeliet blir meget skræfligere, og evangeliet ved loven meget godt og trøsteligere. Det maa vi lære af vor kjære fader Luther. Da hører folket ogsaa os. Det interesserer dem. Da merker de, at i denne stund vil presten hjælpe dem op af fordærvelsen, saa at de kan gaa glad og frimodig fra kirken." (Gesetz und Evangelium, 49. 50).

Denne kunst har viættelig Luther lært i den Helligaands skole; og i den samme skole maa ogsaa vi gaa. Som han, maa vi med al slid lægge an paa at studere den hele skrift og tildegne os alle dens sandheder. Som han, maa vi ikke være bange for lidt anstrengelse;

vi maa ikke holde os for strengt til en otte times arbeidsdag. Som han, maa vi gjøre alvor af vor egen salighedssag. Som han, maa vi kæmpe os frem til større kundskab, erkjendelse og dygtighed ved alvorlig og vedholdende bøn til Gud. Og det vil ikke være forgjæves. Paa den maade vil ogsaa vi blive bedre kristne og bedre præster; thi som apostelen Paulus siger: „En saadan tillid have vi til Gud ved Kristus, ikke at vi af os selv ere dygtige til at tænke noget, som af os selv, men vor dygtighed er af Gud, som og gjorde os dygtige til at være den nye pagts tjenere, ikke bogstavens, men Mandens.“

Sats III.

Guds hensigt med loven og evangeliet hindres og forpurres:

- a) naar man gør Kristus til en lovgiver og faaledes omdanner evangeliet til en lov;
- b) naar man svækker eller afkærster loven ved indblanding af evangeliet, og omvendt, svækker eller afkærster evangeliet ved indblanding af loven;
- c) naar man truer skrekslagne syndere med loven, eller tilbyder sikre og ubodfærdige syndere evangeliets trøst;
- d) naar man ikke lader evangeliet være fremherskende i forkynelsen og undervisningen.

a.

„Menneskens son er kommen for at føge og frelse det fortalte,” Lukas 19, 10. „Det er en troværdig tale og aldeles værd at annammes, at Kristus Jesus er kommen til verden for at gjøre syndere salige,” 1 Tim. 1, 15. Var det hensigten med Guds sons kommen til verden, — at frelse det fortalte, at gjøre syndere salige, — da kunde han umulig være en ny lovgiver. Moses kunde ikke frelse nogen ved loven. Paulus lærer, Rom. 3, 20: „Ved lovens gjerninger kan intet fås blive retsfærdiggjort for ham; thi ved loven kommer syndens erkjendelse;” og Gal. 3, 10: „Thi saa mange, som holde sig til lovens gjerninger, ere under forbannelsen; thi der er skrevet: Forbandet er hver den, som ikke bliver ved i alle de ting, som ere skrevne i lovens bog, saa han gjør dem.“ Heller ikke har Jesus frelst nogen ved loven. Ja, det vilde være en ligefrem selv-

modsigelse; thi er nogen frelst ved loven, da er han jo sin egen frelser og stholder Jesu igrunden intet.

Men er der da nogen, som lærer, at Jesu er en ny lovgiver? Ja, det lærer paven og med ham, desværre, ogsaa mange i den protestantiske kirke. Jesu predikede loven. Bjergpredikenen er den kraftigste af alle lovpredikener. Jesu tolkede loven paam og rensede den for fariseernes surdeig, udvorteshed og forfalskning. Derfor holder papisterne og andre ham for at være en lovgiver. Og de mener, at hvor Jesu paapagte lovens dybeste og inderste træb, der lagde han noget til Moes lov. Men det er aldeles forfært; thi naar Moses siger: „Du skal elskre Herren, din Gud, af dit ganse hjerte og af din ganse sjæl, og af din ganse formue,” 5 Mosebog 6, 5, „og du skal elskre din næste som dig selv,” 3 Mosebog 19, 18, saa indbefatter han alt det, som Jesu lært under loven.

I Tridentiner Koncilet, Session 6, Kanon 121 heder det: „Der som nogen siger, at Kristus Jesu er af Gud given menneskene som en forløser, paa hvem de maa tro, ikke som en lovgiver, hvem de bør adlyde, han være forbundet!” Og i det samme skrift, Session 4, betegnes Jesu Kristi evangelium som en Sædelære, der bør predikes for al skabningen. Saaledes er ogsaa Jesu evangelium bleven forkyndt i den romerske kirke allerede Iænge før Luthers tid. Luther befjender, at som en oprigtig katolsk munuk funde han aldrig betro sig til Jesu som sin frelser, men frygtede bestandig for ham som en streng og ubønhørlig dommer.

Nationalisterne og alle formufts- og moralchristne, hvor de saa findes, prædicer Jesu ret og slet som en lovgiver, ja, som en svag og lemfuldig lovgiver. De drager en streg igjemmel lovens første table, og siger, at Jesu er kommen for at forkynde den gyldne regel: „Hvad som helst I ville, at menneskene skulle gjøre mod eder, det gjører I og mod dem.” Jesu evangelium er for dem den lære, at Gud er alle menneskers kjære Fader, og at alle mennesker ere hans kjære børn. Naar vi derfor følger Jesu eksempl og lever saa front som vi kan, saa vil vi visselig ved vor død, fromhed og gode gjerninger indgaa til livet. Ja, der er igrunden ingen fare for nogen, hvis det da ikke skulle være for lastetrælle og de værste forbrydere; thi der er vist ikke noget helvede, og Gud er ikke saa grusom, at han styrter noget menneske i evig fortabelse. Deres tre troesartikler er Gud, død og udødelighed. Ikke Iænge siden hørte jeg en longregionalist prest sige: „Bor religion i dette tyvende aarhundrede maa

være kjærlighed til Gud (ikke den treenige Gud), selvbeherfelse, og kjærlighedsbevisninger mod næsten.“ Det er deres religion, og med rette kan vi sige, at den bestaaer af hverken loven eller evangeliet, thi begge er sløjet eller ophævet.

Svad siger nu Guds ord om Jesus og hans lære? I Lukas's evangelium, kapitel 4, vers 17 til 21, læser vi: „Da gave de ham profeten Esaias's bog, og der han slog bogen op, fandt han det sted, hvor der var skrevet: Herrens Land er over mig til at kundgjøre evangeliet for de fattige; han har sendt mig til at helbrede dem, som have et sønderkunst hjerte, at forkynde de fangne, at de skulle løslandes, og de blinde, at de skulle faa sit syn, at sætte de plagede i frihed, at forkynde Herrens behagelige aar. Og han lirkede bogen og gav tjeneren den igjen og satte sig, og alles sine i synagogen stirrede paa ham. Men han begyndte at sige til dem: Idag er denne skrift gaaet i opfyldelse for eders øren.“ Her taler Jesus netop om sit embede og sin lære, men ikke med et eneste ord hentyder han til loven. Han kommer blot som evangeliets forkynder.

Hos profeten Jeremias, 31.31—34, taler Messias om den nye pagt, som han vil oprette med sit folk, og med udtrykkelige ord siger han, at den ikke skal være lovens pagt, men naadens: „Se, de dage kommer, siger Herren, at jeg vil gjøre med Israels hus og med Judas hus en ny pagt, ikke efter den pagt, som jeg gjorde med deres fædre, der jeg tog dem ved haanden for at føre dem til Egyptens land, thi de ryggede min pagt, endskjønt jeg, jeg var deres øgtemand, siger Herren; men denne skal være pagten, som jeg vil gjøre med Israels hus efter de samme dage, siger Herren: Jeg giver min lov inden i dem og skriver den i deres hjerter, og jeg vil være deres Gud, og de, de skulle være mit folk. Og de skulle ikke være ydermere, nogen sin næste, ellers nogen sin broder, sigeende: Hjender Herren! Thi de skulle alle kjende mig, baade deres hmaa og deres store, siger Herren; thi jeg vil forlade deres ondskaab og ikke ydermere komme deres synd ihu.“

I det femtede kapitel af St. Lukas's evangelium har vi de tre kostelige signelser om det bortkomme far, den tabte penning, og den forlorne søn. Naar vi minudes, at Jesus forsvarte sin omgang med toldere og syndere ved disse signelser, da indser vi meget klart, at han ikke var kommen for at prædike loven, men evangeliet. Og dette blir endnu mere indlysende, naar han revser de stolte fariseere, og

figer til dem: „Sandelig figer jeg eder, at toldere og sjælger gaa før eder ind i Guds rige.“

Et af de tydeligste vidnesbyrd af Jesu mund finder vi hos evanglisten Johannes, 3, 17: „Gud har ikke sendt sin son til verden, for at han skal dømme verden, men for at verden skal blive frelst ved ham.“ Var Jesus sendt som en lovgiver, da ville han dømme verden; men han var sendt i en ganzfe anden hensigt, den nemlig, at han skulle frelse verden.

Det samme vidner apostlene. Joh. 1, 17: „Loven er given ved Moses; naaden og sandheden er blevet ved Jesus Kristus.“ Rom. 1, 16, 17: „Jeg flammer mig ikke ved Kristi evangelium; thi det er en Guds kraft til saliggjørelse for hver den, som tror, baade for jøde først og for græder. Thi deri aabenbares Guds retfærdighed af tro til tro, som frevet staar: Men den retfærdige af troen skal leve.“ 1 Tim. 1, 15: „Dette er en troværdig tale, og aldeles værd at anmennes, at Kristus Jesus er kommen til verden for at gjøre syndere salige.“

Jesus er ingen ny lovgiver. Han prædikede loven som ingen anden har funnet gjøre det, selv ikke Moses; men det gjorde han blot for at skaffe adgang til hjerterne for sit frelsende evangelium. Han har ikke affskaffet loven; heller ikke har han føjet noget til loven. „J skulle ikke mene,“ figer han, „at jeg er kommen for at opløse loven eller profeterne; jeg er ikke kommen for at opløse, men for at opfylde.“ (Matt. 5, 17). Ikke som lovgiver, men som lovopfylder er Jesus kommen, og det i den hensigt, og i den hensigt alene, at vi skulle blive frelst og salig ved hans lovopfyldelse.

b.

Loven har sin bestemte opgave, den nemlig, at aabenbare og straffe synden, at vække en sand syndserfjendelæ, at være en „tugtemester til Kristus,“ og endelig, at vise Guds børn hvorledes de bør vandre for Gud i troens lydhed. Evangeliet har ogsaa sin bestemte opgave, den nemlig, at frelse arme og fortalte syndere, trøste og læge dem, skabe og op holde det nye liv i deres hjerter, bibringe dem lyft og kraft til at elffe og tjene Gud og næsten, og tilslut gjøre dem evig salig ved troen paa Jesus Kristus. For at nu begge skal kunne udrette det, hvortil de er bestemt, saa maa begge prædikes rent og ret, uden nogen sammenblanding. Loven maa prædikes faaledes, at den tilstopper hver mund, og gjør al verden skyldig for Guds

dom. Der maa ikke levnes et eneste høgslint af haab for den, som vil retsærdiggjøres ved Loven. Og evangeliet maa prædikes saaledes, at ingen bange og raadvild synder gaar uden trøst og hjælp.

Som skriftbevis tjener følgende steder: Gal. 3, 11, 12: „Men at ingen bliver retsærdiggjort for Gud ved Loven, er aabenbart; thi den ved troen retsærdige skal leve. Men Loven har ikke noget med troen at gjøre, men den, som gjør de ting, skal leve derved.“ Rom. 4, 16: „Dersor er arven ved tro, for at den maa være af naade, for at forgjættelsen maa staar fast for den hele afdom, ikke alene for den, som har Loven, men ogsaa for den, som har Abrahams tro, han, som er vores alles fader.“ Gal. 3, 10: „Thi saa mange, som holder sig til Lovens gjerninger, ere under forbundelsen; thi der er frihet: forbundet er hver den, som ikke bliver ved i alle de ting, som ere skrevne i Lovens bog, saa han gjør dem.“ Rom. 7, 14: „Thi vi vide, at Loven er aandelig, men jeg er køjdelig, folgt under synden.“ Loven maa lægges tilhørerne saa nær ind til hjertet og samvittigheden, at de ikke længere kan hjulde sig under et dække af ydre fromhed, men maa erkjende sin fuldkomne forærvelse og fordommelsighed, og give sig over paa naade og umæde. Rom. 3, 20: „Ved Loven kommer syndens erkendelse.“ Loven gjør ikke from; den overbeviser kun om synd. Det maa vi huske paa. Folk vilde maa ifølge synes bedre om os, dersom vi smigret dem, og sagde, at de kunde udrette noget selv. Men det vilde være at føre dem ned i fortabelsens afgånd. Nei, Loven maa vi prædike saa skarpt, at hver tilhører siger i sit hjerte: „Har den mand ret, saa er jeg haabligst fortapt.“ Det er saaledes en evangelist preist fremholder Loven; thi han ved, at hvis han ikke gjør det, vil evangeliet være uden nogen virkning. „Først Moses, saa Kristus; først Johannes den døber, saa Kristus!“ Tilhørerne vil først faa en fornemmelse af, at det er en haard og ubarmhjertig tale, men naar de saa faar høre evangeliets tilbud om forladelse, liv og salighed, af naade ved troen, uden Lovens gjerninger, saa sjørner de, at prædikanten alligevel var deres bedste ven.

Det er en grov sammenblanding af Loven og evangeliet, naar man vil gjøre nærvendte mennesker from ved Lovens prædiken, eller naar man ved Loven vil opmunstre troende kristne til gode gjerninger. Det er aldeles imod Lovens væsen og opgave, efter synden er kommen ind i verden.

Zer. 31, 31—24. Under den nye pagt er ikke Loven længere livsprincipet og drivfjæderen, men evangeliet: „Jeg giver min Lov

inden i dem og skriver den i deres hjerte; — thi jeg vil forlade deres ondskab og ikke ydermere komme deres synd ihu."

Rom. 3, 20: „Ved Lovens gjerninger kan intet fjæd blive retfærdiggjort for ham; thi ved Loven kommer syndens erkjendelse.“ Loven aabenbarer, den borttager ikke synden; Loven døder ikke synden, den gjør den levende.

Rom. 7, 7—13: „Hvad skulle vi da sige? Er Loven synd? Det værere langt fra! Men jeg kendte ikke synden, uden ved Loven; thi begjærligheden kendte jeg ikke, dersom Loven ikke havde sagt: Du skal ikke begjære. Men synden tog anledning af budet og virkede al begjærlighed i mig; thi uden lov er synden død. Men jeg levede en tid uden lov; men der budet kom, blev synden levende igjen. Men jeg døde, og budet, som var givet til liv, det fandtes at være mig til død; thi synden tog anledning af budet og forførte mig og dræbte mig ved det. Saa er da Loven hellig, og budet helligt og retfærdigt og godt. Er da det, som er godt, blevet mig til død? Det værere langt fra! Men synden er blevet det, for at den skulde kendes som synd, idet den ved det gode virkede mig døden, for at synden skulde ved budet vorde overmaade syndig.“

2 Kor. 3, 6: „Bogstaven ihjællaaer, men Aanden leverdegjør.“ Bogstaven, som vi har set, er Loven; Aanden er evangeliet. Søg ikke at fåske liv ved Lovens dødbringende bogstav!

Sal. 119, 32: „Zeg vil løbe dine bud's vei, naar du trøster (udbreder) mit hjerte.“ Evangeliet, ikke Loven skjærker lyft og kraft til et frømt liv.

Gal. 3, 2: „Kun dette vil jeg vide af eder: Var det ved Lovens gjerninger Z annammede Aanden, eller ved troens forkyndelse?“

Dernæst er det en sammenblanding af Loven og evangeliet og en afkroftelse af begge, naar man fremstiller anger, bød, eller endog troen, som betingelser for eller bidragende aarsager til syndsvorladelse, liv og salighed. Det er sandt, anger, bød, og tro er tilstede hvorsomhelst syndsvorladelse, liv og salighed skjænktes menneskene af Gud. Men det er ikke disse, som har frembragt naaden, men dei er naaden, som har virket disse og saaledes gjort mennesket modtageligt for det, som Gud skjærker det i sin søn.

Joh. 11, 25: „Zeg er opstandelsen og livet; hvo, som tror paa mig, om han end dør, skal han dog leve, og hver den, som lever og tror paa mig, skal ikke dø evindelig.“

Ef. 2, 8--10: „Thi af naade ere Jørelste ved troen, og det ikke af eder, Guds er gaven, ikke af gjerninger, forat ikke nogen skal rose sig. Thi vi ere hans verf, stafte i Kristus Jesu til gode gjerninger, hvilke Gud forud har beredt, forat vi skulle vandre i dem.“

Ef. 2, 4: „Men Gud, som er rig paa barmhjertighed, har formedst sin store kjærlighed; med hvilken han elskede os, gjort os, da vi endog var døde i vores overtrædelser og synder, levede med Kristus, — af naade ere Jørelste!“

1 Pet. 1, 1. 2: „Peter, Jesu Kristi apostel, til de udslændinge, som ere adspredte i Pontus, Galatien, Kappadocien, Asiaen og Bezhynien, udvalgte efter Gud Faders forudvidenhed i Mandens helliggjørelse til hylighed og renfælse ved Jesu Kristi blod.“

2 Tim. 1, 9: „Han, som har frelsst os og saldt os med et helligt kold, ikke efter vores gjerninger, men efter sit eget forsæt og den naade, som er given os i Kristus Jesu fra evige tider of.“

Jøbr. 12, 2 kaldes Jesus „troens begynder og fuldkommer.“

Ef. 1, 11: „forudbestemte efter hans beslutning, der virker alt efter sin viljes raad.“

Jøl. 2, 13: „Gud er den, som virker i eder baade at ville og at udrette efter sit velbehag.“

Alt saa her maa der etter være en skarp adskillelse mellem loven og evangeliet, ingen blanden af loven ind i evangeliet, ingen trudsler, ingen fordringer, saa nem: „Du maa gjøre bod, du maa angre din synd, du maa tro, ellers kan du ikke blive frelsst!“ Nei, saa skal det ikke være; men: „Hør du nu lært at erlænde af loven, at du er en arm, fortapt, og fordomt synder; er du raadvild, hjælpsløs, hænge og ulykkelig? Saa hør nu her! Gud elsker dig; han har forbarmet sig over dig; hans søn, Jesu Kristus, har fyldet gjort og sonet for dig ved sit hellige liv og sin uskyldige død; tro det, saa vil Gud tilgive dig alle dine synder, antage dig som sit barn, og gjøre dig salig i tid og evighed.“

Endelig er det en sammenblanding af loven, og evangeliet, naar man enten lærer, at troen retfærdiggjør for Gud, selv om den er død og ufrugbar, eller man lærer, at troen retfærdiggjør, paa grund af de gode gjeninge, som den frembringer. — Det er noget, som vi Lutheranere ofte ifjeldes ud for, at vi lærer, at kun tro er nødvendig til salighed, og ikke gjerninger. Nu, det er sandt, saa lærer vi;

men dermed lever vi ikke, at gjerninger ikke er nødvendig. De er nødvendig, kun ikke til salighed. Gode gjerninger er nødvendig, fordi vi maa have en saadan tro, som er virksom i kærlighed og ytrer sig i et frømt og helligt liv. Kun en saadan tro er en ret tro, en sand og levende tro. Kun en saadan tro tilegner sig Guds naade i Kristus. Derfor behøver vi gode gjerninger, fordi troen uden gjerninger er død.

Gal. 5, 6: „Thi i Kristus Jesu gjælder hverken omstjærelse eller forhud, men troen, som er virksom ved kærlighed.“

Ap. gj. 15, 9: „Og han gjorde ingen forskel mellem os og dem, idet han rensede deres hjerter ved troen.“

1 Jøh. 5, 4: „Thi alt det, som er født af Gud, overvinder verden, og vor tro er den seier, som har overvundet verden.“

1 Jøh. 3, 9, 10: „Over den, som er født af Gud, gjør ikke synd, fordi hans sæd bliver i ham, og han kan ikke synde, fordi han er født af Gud.“ „Derved ere Guds børn og djevelens børn aabenbare; hver den, som ikke gjør retfærdighed, er ikke af Gud, ei heller den, som ikke elsker sin broder.“

Men vidner Skriften klart, at kun den tro er en retfærdiggjørende tro, som er frugtbar i gode gjerninger, saa vidner den ligesaa klart, at det er kun troen, som retfærdiggjør, og ikke troens frugter, kærligheden og de gode gjerninger.

Rom. 4, 16: „Derfor er arven ved tro, for at den maa være af naade, for at forgjættelsen maa staa fast for den hele afdøm.“

Filip. 3, 8, 9: „Ja, jeg agter ogsaa i sandhed alt for tab mod højpræisen af kundskabet om Kristus Jesu, min Herre, for hvis skyld jeg har lidt tab paa alt og agter det skarpt at være, for at jeg kan vinde Kristus og findes i ham, ikke havende min retfærdighed, den af loven, men ved den Kristi tro, retfærdigheden af Gud formindelst troen.“

Rom. 4, 5: „Den derimod, som ikke holder sig til gjerninger, men tror paa ham, som retfærdiggjør den uguadelige, ham regnes hans tro til retfærdighed.“

Gf. 2, 8, 9: „Thi af naade ere I frelsie ved troen, og det ikke af eder, Guds er gaven, ikke af gjerninger, forat ikke nogen skal rose sig.“

Rom. 11, 6: „Men er det af naade, da er det ikke mere af gjerninger; ellers bliver naaden ikke mere naade. Men er det af gjerninger, da er det ikke mere af naade; ellers er gjerningen ikke mere gjerning.“

c.

Denne paragraaf tar sigte paa de personer for hvilke loven og evangeliet bør prædikes. Hør man med fræfslagne syndere at gjøre, så behøver man ikke længere at bruge loven. Den har allerede gjort sin gjerning. Nu skal den så hvile. Nu er hjertet beredt. Nu er der brug for evangeliet, og ikke noget andet end evangeliet. Man skal trøste synderen, bringe ham til vished om sine synders forladelse, sige ham, hvorledes Gud er tilfinds mod ham, og hvad Gud har gjort for ham og nu tilbyder ham ved Jesu Kristus, sige ham uden omstøb: „Dine synder ere dig forladte. Tro det, så skal du blive frelst og salig. Og lad dig nu døbe til syndernes forladelse, hvis du ikke allerede er døbt.“ At det er den rette fremgangsmåde ser vi af Jesu og apostlenes eksempel.

Ap. gj. 9, 1—18. Her har vi beretningen om Paulus's ombenedelse. Paa veien til Damaskus, hvor han reiste hen for at forfølge de kristne, blev han pludselig omstinnet af et lys fra himmelen. Han faldt til jorden, og han hørte en røst, som sagde: „Saul! Saul! Hvi forfølger du mig.“ Og da han spurgte hvem det var, lød svaret: „Jeg er Jesu, som du forfølger; det vil blive dig haardt at stamppe mod braaden.“ Og han sagde bævende og forfærdet: „Herre! Hvad vil du, at jeg skal gjøre?“ Og Herren sagde til ham: „Staa op og gå ind i staden, og det skal siges dig, hvad du hør gjøre!“ Saul, som nu var blind, adled. Og Ananias kom til ham paa Herrens befaling, lagde hænderne paa ham, og sagde: „Saul, broder! Herren, Jesu, der aabenbaredes for dig paa veien, ad hvilken du kom, har sendt mig, for at du skal saa dit syn og blive fyldt med den Helligaand.“ Og han fik i det samme sit syn igjen og stod op og blev døbt. Det var altsaa ikke loven, Jesu forholdt den bævende og forfærdede Saul, men det var evangeliet. Jesu sendebud forkyndte: „Du skal saa dit syn igjen og blive fyldt med den Helligaand.“ Og det fede, og han blev døbt. Xariæeren, Jesu fiende og forfølger var ved Guds kraft i evangeliet født paam. Fra nu af tjender vi hem som Jesu apostel Paulus.

Den samme fremgangsmåde besjulgte Jesu apostle. S Ap. gj..

kap. 2, berettes, hvorledes Peter behandlede saadanne folk, som blot nogle faa uger i forveien havde freget: „Korsfest, korsfest ham!“ Da disse mennesker, grebet og rygstet af pindemunderet og Peters pindesprediken, spurgte: „J mænd, brødre! Hvad skulle vi gjøre?“ Prædikede ikke Peter længere loven for dem, men han sagde til dem: „Omwendr eder, og enhver af eder lade sig døbe i Jesu Kristi navn til syndernes forladelse, og J skulle faa den Helligaands gave.“ Han søgte ikke at indjage dem endnu større angst og frygt ved at foreholde dem deres store synd. De følte stinget i hjertet for sin synd; det var nok. Nu var de førdig til at høre og tro evangeliet om naade og forladelse. Derfor skulle de omvende sig, det vil sige, faa et andet sind, lade sin vanTro fare, tro paa Jesus, og blive døbt i hans navn til syndernes forladelse. Og at der ingen fysk var ved denne omwendung, ser vi deraf at de fuldte den Helligaands gave; de var født påa ny; de var troende Guds børn.

J Ap. gj., kapitel 16, har vi beretningen om fangevogterens omvendelse. Der befugte apostelen Paulus ganje den samme fremgangsmaade. Da fangevogteren, vækket ved jordskjælvets, faa alle fængslets døre aabne og alle fangeres haand løste, drog han sit sværd for at begaa selvmord. Men Paulus hindrede ham. Da fættede han sig ifjælvenende for Paulus og Silas, og sagde: „Herrer! Hvad bør mig at gjøre, for at jeg kan vorde salig?“ Og hvad var apostelens svær? „Tro paa den Herre Jesus Kristus, faa skal du vorde salig, du og dit hus!“ „Og de talte Herrrens ord (evangeliet) til ham og til alle dem, som var i hans hus. Og han blev straks døbt. han og alle hans. Og han var glad med hele sit hus, fordi han troede paa Gud.“

Det er den rette, apostoliske og evangeliske fremgangsmaade. Og dermed er ogsaa dommen fældt over alle omvendelsesmetoder, som gaar ud paa, at holde bange og angergivne syndere i uvished og foreskrive dem allehaande regler, hvorledes de nu skal forholde sig, hvad de maa gjøre, hvor alvorlig og længe de maa sukke, bede og fjæmpe, førend de endelig hører en stemme i sit indre, som figer: „Nu er dine synder forladte! Nu er du et Guds barn! Nu er du frølst!“ Nei, ikke faa, men „trøster, trøster mig soll!“ figer eders Gud. Taler hjerlig til Jerusalem og raaber til det, at det strid er fuldendt! Thi dets misgjerning er forligt; thi det har faaet dobbelt af Herrrens haand for alle dets synder.“

Paa den anden side maa man være ligesaa forsiktig ikke at styrke

sikre syndere og hykler i deres vantro og ubodfærdighed ved at forhylde dem evangeliets trøst. Den gamle Adam bor endnu i de troendes hjerter. Fristeren lurer endnu paa dem, for at se om han ikke kan forføre dem til sikkerhed, vantro og synd. Derfor maa loven endnu prædikes ogsaa i de kristnes forsamlinger, og det purt og rent, uden sammenblanding med evangeliet, og dog saaledes at de sikre og ikke de bange syndere træffes af den.

Rom. 6, 14: „*Thi synden skal ikke herske over eder; I ere jo ikke under loven, men under naaden.*“

1 Kor. 6, 9—11: „Eller vide I ikke, at uretfærdige ikke skulle arve Guds rige? Farer ikke vild! Hverken sjørlevnere eller agudsdyrkere eller horfarle eller blødagttige eller de, som synde mod naturen, eller tyve, eller gjerrige, eller drankere eller sjælendegjæster eller røvere skulle arbe Guds rige. Og saadanne være nogle af eder; men I ere aftvættede, I ere helliggjorte, I ere retfærdiggjorte ved den Herres Jesu navn og ved vor Guds Land.“

2 Pet. 2, 20—22: „*Thi dersom de, efterat de have undflyet verdens besmittelser ved den Herres og Frelsers Jesu Kristi erkjendelse, igjen lade sig indvifie deri og blive overvundne, da er det sidste med dem blevet værre end det første. Thi det havde været dem bedre, at de ikke havde erkjent retfærdighedens vej, end at de efter at have erkjent den have vendt sig fra det hellige bud, som var dem overgivet. Men det er gaaet dem efter det fande ordsprog: Synden vender sig igjen til sit eget spø, og soen, som var tvættet, til stiden føle.*“

Rom. 8, 13. 14: „*Thi dersom I leve efter kjødet, skulle I dø, men dersom I ved Manden døde Legemets gjerninger, skulle I leve. Thi saa mange, som drives af Guds Land, disse er Guds børn.*“

d.

Guds hensigt med loven og evangeliet hindres og forpurres, naar man ikke lader evangeliet være fremhæftende i forkyndelsen og undervisningen. Det er noget, som man kan slutte sig til selv af forfjellen mellem loven og evangeliet. Bogstaven ihjelstaaar, Manden levetendegjør. Loven straffer synden og formerer den; evangeliet borttager syndens skyld og straf og befrier fra dens herredømme. Derfor hør evangeliet være fremtrædende i forkyndelsen og undervisningen. Vi maa jo ogsaa prædike loven, men kun som en forberedelse for evangeliet. Maalset for lovens prædiken øgr bestandig være evan-

geliets forhndelse. Kun den, som gaar frem paa denne maade, er en retskaffen arbeider for Gud, der rettelig uddeler sandhedens ord. Det fremgaar ogsaa af følgende skriftsteder:

Mark. 16, 15. 16: „Og han sagde til dem: Gaar bort i al verden og prediket evangeliet for al staabningen! Hvo, som tror og bliver doebt, skal blive salig; men hvo, som ikke tror, skal blive for-dømt.“

2 Tim. 4, 5: „Men hver du aarbaagen i alle ting, lid ondt, gjør en evangeliets gjerring, fuldbyrd din tjeneste!“

2 Kor. 3, 5. 6: „Ælle at vi af os selv ere dygtige til at tænke noget, som af os selv, men vor dygtighed er af Gud, som og gjorde os dygtige til at være den nye pagts tjuere, ikke bogstavens, men Amandens; thi bogstaven ihjelslaar, men Amanden levetegjør.“

1 Kor. 2, 2: „Thi jeg agtede mig ikke at vide noget iblandt eder, uden Jesus Kristus og ham korsfæste.“

1 Kor. 15, 3: „Thi jeg overgav eder blandt de første ting, hvad jeg og anmammede, at Kristus døde for vores synder efter Skriften.“

2 Kor. 1, 24: „Ælle at vi heriske over eders tro, men vi ere medarbeidere til eders glæde; thi J staa i troen.“

At evangeliet, ellers læren om Guds naade i Jesus Kristus, ogsaa er hovedsagen i vor lutheriske bekjendelse, kan sees af følgende citater:

Den Augsburgske Konfession, artikel 4, Om Retfærdiggjørelsen:

„Vigeledes lære de, at menneskene ikke kunne blive retfærdiggjorte for Gud ved egne fræster, fortjenester eller gjerninger, men at de retfærdiggjøres uforstykldt formedelst Kristum ved troen, naar de tro, at de blive tagne til naade, og at synderne forlades dem for Kristi skyld, som ved sin død har syldestgjort for vores synder. Denne tro tilregner Gud dem til retfærdighed for sig, Rom. 3 og 4.“

De Schmalkaldiske Artikler, Anden Del, Art. 1 (Madison udgave, side 193):

„Fra denne artikel kan man ikke vige ellers mod den give noget øster, lad saa himmel og jord falde og alt, hvad der vil blive staanden. „Thi der er intet andet navn givet blandt menneskene, ved hvilket det hør os at vorde frelse“, siger Peter, Ap. gj. 4, (12). Og „vi have faaet lægedom ved hans faar“, Ef. 53, (5). Og paa denne artikel hviler alt, hvad vi lære og leve mod papen, djevelen og ver-

hen. Derfor maa vi være fast forvijsede herom og ikke twile; ellers er alt tabt, og pave, djevel og alle vo're fiender ville beholde seier og ret imod os."

Tilslut lad os høre et vidnesbyrd af Luther, fortalen til Galatærbrevet (W. VIII, 1524): „S mit hjerte hersker alene og skal ogsaa herske denne ene artikel, nemlig troen paa min kæmpe Herre Kristus, som alene er begyndelse, midtpunkt og ende i alle mine aandelige og religiøse tanker, som jeg kan have ved dag eller nat.“ Det hør ogsaa med Guds hjælp være vor bekjendelse og det vidnesbyrd, som vi nu og altid kan give os selv, vort samfund, vore lægfolk og vore præster. Da vil Gud viiselig velsigne os og bevare os haade som samfund og som kristne. Amen.

Læreforhandlinger: Tilføjede bemerkninger til Holden M. Olsons referat..

Der er den forskel mellem lov og evangelium, at vi af naturen forstaar loven, men ikke evangeliet. Formuftens inder, at den moraliske lov er ret og god, men vi ser at folk ikke inder det angaaende evangeliet. Bistnok fatter det naturlige menneske ikke loven saa som den kristne, men den er fra fødselen af indskrevet i hjertet, derfor appellerer den paa en maade til mennesket. Lov og evangelium er lige guddommelig; loven fordømmer os, fordi vi ikke har holdt den, evangeliet bringer os frælse; det lærer os hvad Gud har gjort og gjør for at frælse syndere og dette fatter det naturlige menneske ikke. Denne forskel hjælper os til at forståa, at vi er hjælpeløse til at frælse os selv. Vi trænger en stærk fræscherhaand til at løste os ud af fortabelsen. Som en druknende mand ikke hjælpes derved, at en stærk svømmer fortæller ham, hvad han skal gjøre, men med stærk haand drager ham tillands; saa trænger vi fortalte syndere en fræser, ikke blot en veiviser.

Vi maa sige, at mydelsen og delagtiggjørelsen i evangeliet er betinget af troen eller tilsgnellen, men evangeliet giver os uforstyrdt af naade for Kristi skyld, den ubetingede erklaering: alting er rede, kommer til bryllup. Afslaar og forsømmer nogen af tro og følge demme indbydelse, da kan han ikke myde gjeestebudets retter. Men disse er der og er tiltænkt ham, om han end ved sin daarsfab aldrig faar smage den. Thi tro, eller det at vi bliver i Guds ord, er ikke en betingelse, men efter Guds ord en ligesaa fuldstændig gave af

Gud som selve gjenløsningsverket. Men troen er dog den orden, maade og middel, hvorved Gud saar delagtigjort os i frelsen. Troen har ingen anden værdi i sig selv end en fattig betlers tomme haand til at modtage en gave. Han som hød lyset sfinne frem af mørket har ladet det sfinne i vore hjerter ved sin Helligaand. Det er aldeles mørkt i hjertet indtil Gud skaber lys i det. Det er ikke let at erkjende dette. Det er saa let for os at mene, at Gud burde tage hensyn til vores bestræbelser; at vores gode gjerninger gjør os mere værdig til Guds naade. Men Paulus figer: Om jeg giver mit legeme hen til at brændes, men ikke har kjærlighed, da gavnner det mig intet. Det vil sige, den kjærlighed, som mennesket af egen kraft viser før gjenfødselsen, er ikke den samme, som den kristens kjærlighed og har ingen værdi for Gud. Det er smertelig at endog kristne lærere skalde lede andre ind i den samme falske forestilling, som de groveste afgudsdyrkere hylder, idet de stoler paa menneskets egen gjerning, istedet for paa Guds naade alene.

Denne sag er den allervigtigste i hele vor kristendom. En professor kom til Luther og flagede over, at han ikke kunde skjeldne mellem lov og evangelium. Luther sagde da: Jeg har været doktor i teologi i 30 aar, men lærer endnu paa den kunst. Naar jeg prædiger ser jeg ikke efter de 30 a 40 professorer som er tilstede, men efter Hans og Grete, og prøver at gjøre klart for dem, hvad forskellen er og hvorledes de kan blive salig. Saaledes blir det ogsaa altid for os en vanskelig sag, at skjelne ret mellem lov og evangelium og prædike ret for læg og lerd. Det naturlige menneskes teologi er udtalt i Kørens ord: Naar Gud gjør sit og vi gjør vort, da kommer ikke vi til forstyrrelse. Det er imod naturen at tro evangeliet. Derfor maa vi fordybe os i katekismen og læse vel den anden artikel. Der er ingen sjønnere ord i verden. Vi maa tro at Kristus har friet os fra synd, død og helvede og at frelsen er tilveiebragt. Han vi ikke faa dette ind i hjertet, at vi for 1900° aar siden er freste, saa staar vi fast. Som en har sagt, den største forbrydelse i hele verden er det, at man ikke tror at Gud har frest os. Vi maa lære at sige: Vi ved ikke noget uden Kristus og ham forsøgst. Frelsen kostet os ikke noget, men den har kostet Gud meget; derfor skal vi blot tro og modtage Guds gave.

Naar loven gjør angst og bange skal evangeliet lyde. Men her er en stor vanskelighed for presten. Han ved ikke, hvem af tilhørerne er forskrækket af loven. En del af tilhørerne trænger loven

og en anden evangeliet. Begge bør gives, hvad de tiltrænger og det er saare vanskeligt. Vi maa spørge: Hvo er dertil dygtig? Vi faar dette alene af den Helligaand. Dette maa haade tilhørere og prest komme ihu. Loven appellerer til det naturlige sind, som finder et vist behag i at loven forkyndes. Men med evangeliet forholder det sig anderledes. Mange, som prædiker er bange for at forkynde evangeliet, fordi det saa let misbruges. Men naar de betinger evangeliet, saa er det ødelagt. Et betinget evangelium er intet evangelium, saa lidt som en betinget absolution er nogen absolution. Den Helligaand maa virke i os haade, at vi fastholde evangeliet og at vi forkynder det rettelig, samt annammer det.

Det er af største betydning at fjerne forskjellen og ligheden paa lov og evangelium. Aarsagen blev meget klart fremholdt i indledningen til dette referat. Vi kan neppe forestille os, hvilke farer det medfører, naar der fares vild i denne sag. Abenbart og hurtigt sees virkningen heraf ved læreanstalter, hvor lærerne tilfidesætter denne forskjel paa lov og evangelium. Den førgelige tilstand inden kirken i Europa er en følge heraf. Det er af samme grund vi maa forkaste den lære om udvælgelsen, som har hjenne i det store nye norske samfund. Det gjælder at fastholde sandheden og ikke sammenblende loven og evangeliet.

Naar vi spørger: hvorledes skal vi denne lære bruges og anvendes af os? Saa er svaret, saaledes, at en prest forklärer og forkynder loven just som der er; ligedan maa han gjøre med evangeliet. Et par eksempler vil belyse dette. En prest blev kaldt til en ung, dødsdyg mand, som var under loven. Han forklarede da for ham, hvem Kristus var, og hvad han havde gjort for ham. Den døende stirrede da paa ham og spurgte: Er det evangelium? Presten svarede: Ja det er evangelium og han blev meget glad. En anden gang kaldtes samme prest til en gammel tunghørt kvinde. Hun fortalte, at for aar tilbage havde hun engang hørt presten sige i en prædiken: Du fattige, hjælpeløse synder, kom til Jesus som du er! Det forstod hun ikke den gang, men nu forstod hun det og spurgte: er det ret? Ja, det er ret, svarede presten.

National Lutheran Council.

Øvrigt skal denne sag behandles her?

1) Hvorfor Council er en organisation, som omfatter mere end halvdelen af alle, som bærer det lutheriske navn i dette land.

2) Det søger at indeslutte i sig alle lutheranere i Amerika.

3) Det udstrækker også sine hænder til dem, som falder sig lutheranere i andre lande.

4) Det repræsenterer en bestemt bevægelse inden den lutheriske kirke, et mægtigt skridt i retning af liberalisme i lære og præfis — en bevægelse som volder ubodelig skade for de sandheder og principper vi agter hjør.

5) Mange, som vi endnu anser som vores brødre i aanden, er med i denne bevægelse. For deres skyld bør også vi vidne, sålangt vi formaaer.

6) Men fremfor alt trænger vi selv til at gjøre os bekjendt med de virkelige forhold og tage advarsel af de farer, som truer.

(De, som vil sætte sig lidt mere udførlig ind i hvad denne organisation er, de bevægrunde som har ledet til dens stiftelse, og de ting som Council har udrettet, henvises til det engelske referat af mødets forhandlinger. Ø det følgende skal behandles det spørgsmål:)

Øvrigt kan vi ikke slutte os til dette „Raad“?

A. Ør vi enige i lære? Dette spørgsmål behandles af past. Hendriks.

B. Hvad er Councils virkelige stilling med hensyn til samarbeide i de saakaldte „externals“ (ydre anliggender)?

1) Ø en artikel i Lutheraneren for 28de april, 1920, søger Dr. Stub at gjøre det klart, at Councils arbeide angaaer kun saadanne ting som ikke fræver enighed i lære. Ølgende resolutioner antat af Councils øførtiv komite anføres forat slaa dette fast:

“In stating its objects and purposes, the National Lutheran Council declares: 1) That it will not interfere with the organization, the inner life, or the principles of fellowship of its constituent bodies; 2) That the execution of those purposes will be carried on without prejudice to the confessional basis of any

participating body (i. e. without dealing with matters which require confessional unity); 3) That it is the right of the bodies themselves to determine the extent of cooperation."

Lutheran Church Herald for 4de mai, 1920 sfriver: „Dr. Stub gjør det klart, at Council ikke har etableret kirkeligt samarbeide mellem samfundene. Councils virke skulle være af en saadan art i ydre anliggender, at fuld enighet i lære og praksis ikke krævedes.“ I Lutheraneren for 1ste januar, 1919, siger dr. Stub: Det maa altfaa betones, at Council ikke er en talsmand for en allerede forenet Lutherisk kirke med hensyn til alt, som kommer ind under lære og praksis. Men det er en organisation, og det en absolut nødvendig organisation, som har med en hel del ting at gjøre af en mere ydre karakter."

2) Andre ytringer derimod, viser at indre samarbeide er inddøbt i Councils formaal. I sin aarlige indberetning som Councils formand karakteriserer dr. Stub dets virke som følger: „Vi maa dog mindes at National Lutheran Commission havde med ydre anliggender at gjøre, med ting som ikke krævede udtryk for enighet i lære og praksis, om det end var forstaelsen at medlemmerne af Commission kun skulle være Lutheranere. National Lutheran Council, derimod, vilde komme til at faa med sager at gjøre, som var af en mere blandet karakter. De kunde inddøles i ydre, blandet og indre sager. Den materielle hjælp og støtte, rekonstruktions arbeidet, som bestod i at slæsse mad og klede til Lutheranere i nød i de europæiske lande, var naturligvis af ydre art. De bestræbelses som blev gjort i Washington for at forsvarer vor Lutheriske kirke mod de uretfærdige beskyldninger for uloyalitet som var rettet mod den, var ogsaa af ydre art. Bestræbelsene for at ansette prester i de saakaldte „Industrial Centers“, med det for sie at overgive disse Centers til kirkefamfund, som nærmest kom i betragtning paa disse forskellige steder, var af en noget blandet art, og kunde ikke under omstændighederne være andresledes. Rekonstruktionsarbeidet i de europæiske lande vilde naturligvis bringe vor Lutheriske kirke i berøring med den Lutheriske kirke i Europa som havde lidt meget og trængte støtte, vejledning og opmuntring. Dernæst var samarbeide („concerted action“) paafraevet, da spørsgsmålet fremkom: Hvad kan den Lutheriske kirke i Amerika gjøre forat bevare de Lutheriske missioner for den Lutheriske kirke i de forhenværende tyske kolonier? Ogsaa dette spørsgsmål kom op og krævede løsning, nemlig: Hvad kan gjøres

i visse tilfælder paa indremissions marken, hvor en mulig ordning af de firkelige forhold er nødvendig forat hindre kappestrid, rivalicing, til stor skade for den lutherske kirke? Der var naturligvis ingen tanke paa organisk forening eller føderation af disse kirkesamfund eller paa en almindelig ligestilleshed eller samarbeide paa indremissionsmarken. Opgaven var kun i visse tilfælder at forhindre dannelsen af nye menigheder og at mægle, hvor der var strid."

Mindst to paragraffer af Art. II af „Regulations Governing the National Lutheran Council“ viser at indre samarbeide er en del af Councils opgave, nemlig

“4) To further the work of recognized agencies of the Church that deal with problems arising out of war and other emergencies; to co-ordinate, harmonize, and unify their activities; and, to create new agencies to meet circumstances which require common action” and “5) To co-ordinate the activities of the Church and its agencies for the solution of new problems which affect the religious life and consciousness of the people, e. g., social, economic, and educational conditions.”

Blandt de „Principles of Action,“ som de europæiske udsendinger fra Council antog er de følgende to vigtige i denne forbindelse: „5. Den ikke-politiske, firkelige og aandelige karakter af denne National Lutheran Councils (udsendinge) skal altid holdes klart frem for alle folks bevidsthed. . . . 7. De broderlige og hjælpsomme forbindelser, som vil blive opnået ved, at kommissionen udretter sit hvert med troskab, hør den benyttet forat fremme god forståelse, samarbeide og føderation blandt de lutherske kirker i verden.“ (An. Rep. of the Nat. Luth. Counc., side 28.) Udsendingerne tilraader at „National Lutheran Council nje overvejer spørgsmålet angående samarbeide med lutheranerne i Frankrig, og den besejlige tid for det grundlæggende arbide, saa at et antageligt system for firkelig uddannelse kan træffes, som ogsaa indbefatter en skole for presters uddannelse.“ De tilraader ogsaa at Council tager de fornuftige skridt til at samle flere penge, forat de kan være i stand til ogsaa i fremtiden at hjælpe de lutherske kirker i de lande, som led mest af krigen i Europa. (An. Rep., side 21 og 28). Om det første budget for reconstruktions arbeidet i Europa figer dr. Larsen at det „tog sigte især paa at hjælpe den lutherske kirkes arbeidere i Europa og ikke saa meget paa at lindre ydre nød.“ (An. Rep., side 12).

3. Fakta viser at indre samarbeide er indbefattet i Councils program:

a) i Europa. Endelig det er et almindeligt anerkjendt faktum, at kirkerne i Europa har i længere tid været gjennemført af rationalisme, at nogle af dem som endog værer det lutherske navn fremviser den mest forsættligartede lære, falske lærdommme, som ikke vilde taales i nogen af de lutherske samfund her i landet; hvor slappe de end kan være, har broderlige forbindelser været oprettet og opmuntret af enkeltmænd og grupper som repræsenterer disse samfund uden videre forvisning om enighed i læren end forsikringer fra Councils udsendinge eller embedsmænd. At et saadant forhold hersker kan ses af det følgende:

1. Lutheranerne i Europa omtales og tiltales som „brødre“, et udtryk, som indtil det allersidste har haft en særegen betydning blandt lutheranerne i Amerika.

2. En broderlig hilsen blev sendt den lutherske kirke i Frankrig af National Lutheran Commission. (Luth. Ch. Her., 8, oct., 1918.)

3. Af de penge, som blev uddelt i de af krigen herjede lande, blev forholdsvis smaa summer uddelt til de fattige og trængende, medens store summer blev bevilget til støtte for prester, menigheder og kirkelige institutioner. (Se An. Rep. §. 21 og følgende.)

4. Theologiske studenter har været underholdt, og det ved skoler, hvor man ikke kan have nogen tillid til, at de lærer sand Lutherdom.

5. Den modtagelse, som blev udsendingerne tildel, som kom til Amerika fra den lutherske kirke i Frankrig og Elsass-Lothringen, maa visstelig hvile paa en gjenfødig broderlig anerkjendelse.

6. Af de penge, som blev indsamlet i mai maaned dette aar, var en sum paa \$300,000 tilkønnt de tyk lutherske hedningemissionærer. Samarbeide paa hedningemissionsmarken forudsætter samarbeide i hjemlandet. I denne forbindelse kan det være af interesse at mindes, at Interchurch World Movement havde tilkønnt disse samme missioner af sin indsamling \$1,500,000.

b) I Amerika. Endelig der har været bekjendtgjort, at der var opnact enighed i læren mellem de personer som udgjør Council, saa er dog denne lærebasis paa den ene side utilstrækkelig (som

past. Hendriks påviser), og paa den anden side har den ikke været antaget af de forskellige samfund, som har ladet sig repræsentere i Council. Derfor kan denne basis ikke anses som bevis paa enighed i læren, noget Guds ord kræver for fælles gudsdyrkelse og kirkeligt samarbeide. Tilstrods for dette har de samfund, som er med i Council pleiet kirkeligt samarbeide siden „raadets“ tilblivelse.

1. Fælles gudstjenester har været almindelig, især siden Councils erklæring angaaende enighed i lære, saa almindelig at de enfeste tilfælder ikke behøves at nævnes. Disse fælles gudstjenester har i mange tilfælder været foranstaltet af de respektive samfunds embedsmænd og foranlediget af ting for hvilke Council var direkte ansvarlig, f. eks. modtagelsen af delegaterne fra den lutheriske kirk i Frankrig og Elsass-Lothringen og de forskellige penge indsamlinger for Councils arbeide.

2. Menigheder tilhørende den Nord-Lutheriske Kirke i Amerika har sluttet sig sammen med menigheder af United Lutheran Church, som f. eks. i Moorhead, Minn.

3. Samarbeide har været drevet ved „Training School for Mission Workers“ i Minneapolis, „Colony of Mercy“ i St. Paul, Spokane College i Washington, „Lutheran Orient Mission“ (Luth. Ch. Chr., 4de mai, 1920).

4. Kun med den forståelse, at der er enighed i læren kan det forklares, at pastorerne J. A. D. Stub og L. Larsen var villige til at modtage D. D.-graden fra skoler tilhørende United Lutheran Church.

5. Ved sit møde i Columbus, Ohio, 11te december, 1918, tilstæmte Council anbefalinger fra „Home Missions Conference“ angaaende optagelsen af arbeidet i de saakaldte Industrial Centers, ligesaa en anbefaling som indeholdt, at en fælles komite udnævnes for at konferere angaaende lære og praksis med det formaal at få indermissions spørsgsmalet ordnet. I forbindelse hermed antoges følgende vigtige beslutning:

“Resolved that the National Lutheran Council commends to all general Lutheran bodies the desirability of a spirit of highest Christian friendliness in their relations to one another; that therefore, a polemic attitude should be abandoned, and, if manifested, ignored; that the policy of an open, full fairness be rigorously pursued; that the desire to be positively helpful be fostered, and, that any manifestation of an effort to proselyte be resisted.”

Enten forudsætter denne beslutning enighed i Iceren eiler saa har Council herved bestemt negtet at rette sig efter det vigtige træv som stilles til enhver tro Jesu discipel (Tim. 6, 20): „Bevar det, som er dig betroet.“ Skriften siger endog (Tit. 1, 13): „Derfor straffe du dem strengt, forat de maa blive funde i troen.“ Se Joh. 8, 31: „Dersom I blive i mit ord, ere I i sandhed mine disciple.“ Og i Jud. 3 formanes vi til at „stride for den tro, som en gang er over-given de hellige.“

6. Dølles arbeide blev straks efter Councils oprettelse optaget i de saakaldte Industrial Centers; i begyndelsen i forbindelse med Federal Council of Churches, senere med Council alene. Menigheder blev stiftet, præster indført, og en Field Secretary ansat. De fleste af de steder hvor missionsarbeidet optoges blev senere overdraget til United Lutheran Church. (Mere indførlig herom i den engelske udgave af denne beretning. Se ogsaa Councils aarsrapport for 1919 side 14 og 15.)

C. National Lutheran Council er ikke bare i sig selv en unionistisk organisation som uden enighed i Iceren driver kirkelig samarbeide, men hvis medlemskab vil føre os ind i et nært forhold til kirkesamfund, som ned gjennem aarene har vist sig at være,

1. Unionistiske. Der er ingen tvil om, at en hovedgrund for den unionistiske praksis som har tiltaget saa hurtig i den Norsk Lutherske Kirke i det sidste, er netop denne nære berøring med samfund, som hidtil har været saa sterkt unionistiske. Unionisme inden Østens Lutheriske samfund er almindelig befjendt og beflaget.

2. Slappe i kampen mod logevæsenet. Blandt de farer, som truer den Lutheriske Kirke i Amerika, er logevæsenet maaske den største efter unionismen. Logefaren blev nævnt ifjor af dem inden den Norsk Lutheriske Kirke, som var imod National Lutheran Council, men det lykkedes Councils embedsmænd at omgaa denne side af sagen. Hr. B. M. Holt, tidligere frimurer, men udtraadt og nu medlem af vort samfund, har dog ved ihærdigt arbeide stillet dette spørgsmaal i et merkeligt lys. Det var almindelig befjendt at United Lutheran Church var fuldt af logemedlemmer og at vidnesbyrd imod logen hørtes saagodtsom aldrig inden dette samfund. (Proceedings of the Fifth Convention of the English District of the Missouri

side 49). Det havde ogsaa været nævnt, at præster inden dette samfund tilhørte logen. Hr. Holt føler sig forvisset om at 250—300

prester inden United Lutheran Church er logemedlemmer. Angaaende 108 prester og professorer inden dette samfund har han indhentet tilslørrelælige vidnesbyrd, at de er frimurere. Det er betegnende at der blandt disse findes 35 som har graden D. D. eller Ph. D., en er præsident for et theologisk seminar, 6 er samfundsformænd, en forestaar et alderdomshjem, en er collegepræsident, en er medlem af National Lutheran Council, o. s. v. Kan der være nogen tvil om, hvad resultatet vilde blive af en nær berøring med et samfund, hvor stillingen til logevæsenet er saa beflagelig?

D. Den maade, hvorpaa National Lutheran Council blev organiseret og sammensat samt dets arbeide, er et brud paa frikirkeelige principer. Skjønt Council blev stiftet den 6te september, 1918, og det af en selvbestaltet komite, før ingen officiel meddelelse derom til den Norsk Lutherske Kirkes organer før slutningen af december, 1918, og i januar, 1919. Det lader til, at dette samfunds kirkeraad ikke har behandlet sagen før i februar, 1919. De kirkesamfund og menigheder som denne organisation angaar har ret til at spørge, hvad grunden vel kunde være, at en sag af saa gjennemgribende betydning for samfundet ikke straks blev bekjendtgjort.

2. Store summer (over \$25,000) som var betroet National Lutheran Commission blev benyttet før oprettelsen af National Lutheran Council, uden bemyndigelse fra de samfund, som havde samlet pengene til brug for soldaterne i hæren og flaaden.

3. De respektive kirkesamfunds godkjendelse blev bedt om og (med ikke ringe vanskelighed) opnaaet efterat Councils organisation var fuldburdt og dets arbeide udstukket og paabegyndt, med andre ord, efterat samfundene gjennem sine respektive embedsmænd alle rede var bundne.

4. Den jaar skede indsamling af \$1,800,000 blev paabegyndt fun en maaned før den Norsk Lutherske Kirkes aarsmøde, hvorved menighedernes ret til at udtales sin mening gjennem valgte repræsentanter aabenbart forbigaæs.

Reformerte samfund klager bitterlig over at selvbestaltede komiteer og organisationer tiltager sig rettigheder og bestemmer sager af gjennemgribende betydning for kirken. Det er vor faste overbevisning at i National Lutheran Council ligge den samme fare for den lutherske kirke i dette land, en fare som truer med at berøve menighederne en af sine største rettigheder og som lægger en tung børde

paa mange oprigtige folks sambittighed, den at de føler at de som lohale medlemmer af samfundet bør være med i at få støtte alle samfundets foretagender endsfjønt de i deres inderste hjerte er mod de principper som ligger til grund for et saadant arbeide.

C. Council er en kostbar affære. Fra den dag organisationen blev stiftet indtil den 31te oktober, 1919, et aar og to maaneder, har det kostet Council \$82,108.59 at udføre sit arbeide („administration og campaign expenses“). I dette tidsrum har det samlet penge til et beløb af \$556,732.63 og bevilget \$176,679.12 for rekonstruktion- og hjælpearbeidet i Europa og Afgien. Men de, som har tilveiebragt pengene styrkes i sin tro paa at de forvaltes ret? I Missouri synoden har man indsamlet et fond paa \$2,000,000 til pension for prester og lærere, uden at det har kostet samfundet som saadant nogen ekstra udgift. For at mindre nøden i Europa har det samme samfund udbetaalt \$243,159.68 og komiteens udgifter beløber sig til kun \$3,978.05.

Desmere man betænker de opgaver og det maal, som National Lutheran Council og de mænd der har dannet samme, har sat sig, desmere vil man indse, hvor kolossal det arbeide er, som det har væataget sig. De rent verdslige problemer, som forelaa ved krigens affjutning, var store, men de kirfelige var ikke mindre. Ingen bør finde fejl med dem, som har set problemerne, har følt ansvaret og givet sig ifast med opgaven. Vi har en pligt og et privilegium som maaesse aldrig har været større i kirvens historie. Vi lever i en saare kritisk tid, og kirken saavel som ethvert af deus medlemmer burde med alt alvor og al iver røgte sin gjerning at frølse hjæle. Vort virkefelt har været meget udvidet paa grund af krigen. I denne tid har den lutheriske kirke uidentvist sit særegne ansvar og sine særegne pligter, som det vilde være meningssløst at benegte. Det vilde ogsaa være meningssløst at benegte at Council har udrettet visse nærværende ting. Det har vist vigtigheden af samarbeide. Ved dets bestræbelser har store indsamlinger fundet sted og megen nød har været mindret.

Og dog kan Council passende karakteriseres som et feilgreb og en ulykke.

Det var et feilgreb; thi den heilige tid var kommen, men den blev ikke ret udnyttet. Thi hvad staar i veien for samarbeide blandt Lutheranerne i Amerika, endog i ydre ting? Misouris modstandere har gjort meget væsen af dette, at Councils oprindelige regler blev

forsattet af en Missourier—hvor lidet konsekvent da, at dette samfund nu ikke vil være med? Det sørgetlige er det, at de, som har været vildledet i den grad, at de har antaget unionistiske grundsetninger, kan ikke mere sjældne mellem ydre og indre samarbeide. Visse problemer var forhaanden som gjorde at en hvis kooperation i ydre ting var nødvendig; men sådant samarbeide blev umuliggjort af dem, som negget at gjøre den nødvendige distinktion.

Council har bragt en uløske over den lutheriske kirke idet det har aabnet endnu videre sluseportene for unionisme og logevesen og for-aarsaget at disse herjende indflydelsler føles inden endnu større dele af kirken. Det søger at opbygge paa en kant, men bryder ned paa en anden kant. Det søger at forene, men har istedet foraarsaget end mere strid og splid. Det søger at redde den lutheriske kirke i Amerika og Europa, men istedenfor berøver det kirken dens virkelige kraft og styrke og gjør den til et bytte for den reformerte kirkes aand. National Lutheran Council har foraarsaget en krise i den lutheriske kirkes historie i Amerika. Maatte Gud i naade gjøre os standhaftige i troen.

National Lutheran Councils lærestandpunkt.

1. Føllesformanden for den n. l. kirke i Amerika har erklærer ved flere anledninger, at paa mødet i Chicago forrige aar:

„Som man til fuld enighed i lære og praksis med 7 andre samfund.“

„Og at dette møde maa betegnes som den mest mindeværdige begivenhed næst efter sammenlætningen i 1917“.

„Og „at den opnåede enighed i lære og praksis vil have uoverfluelige resultater og muligheder for den lutheriske kirkes fremtid i Amerika“.

2. Sekretæren for Nat. Luth. Council erklærer følgende:

„Absolut enighed er opnået i alle fundamentale troeslærdommme og den kirkelige praksis.“

a) Iowa Digt. af den n. l. kirke i Amerika godkjender herved organisationen af Nat. Luth. Council og det arbeide det har udført.

• b) Iowa Dist. godkjender fremdeles valget af formanden for den n. l. kirke som formand for Nat. Luth. Council ligeledes valget af Past. Laur. Larsen som executive sekretær for N. L. C.

c) Iowa Dist. udtales sin tak til Gud for enigheden i lære og præfis mellem flere lutheriske samfund, som var repræsenteret ved sine fremragende mænd paa et møde i Chicago 11—13 Mars 1919.

4. Og i Syd Dak. Dist., Søndre Minn. Dist. og Iowa Dist. blev foruden dette følgende antaget.

„Og (Dist.) bemyndiger kirkerådet for vort samfund til at tage de nødvendige skridt til at iværksætte ligestilthed og samarbeide paa Indremissions marken og paa Hedninge missions marken, hvorfomhelt det skalde vise sig til gavn for kirken her og i Europa“.

5. Og i det nye samfunds engelske organ (Lutheran Church Herald) for Ct. Apr. 1920 læser vi:

„Counciliet var diskuteret paa distrikts møderne sidste aar og en resolution var antaget. Alle distrikter bifalde organisationen af Counciliet, beføjede Dr. H. G. Stubbs valg som president af Counciliet og Dr. Lauritz Larsens valg som sekretær og udtaalte sin tak til Gud for enigheden (The unity) i lære og præfis, som lærepunkterne, der blev antaget paa mødet i Chicago den 11—13 mars 1919, indeholder.“

Syd Dakota, Sydlige Minnesota og Iowa Distrikt med nogle stemmer imod besluttede at bemyndige kirkerådet for vort samfund til at tage de nødvendige skridt til at iværksætte ligestilhed og samarbeide paa Indremissionsmarken og paa Hedningemissions marken; medens de andre distrikter enedes om at udfætte dette spørsmål indtil fællesmødet i aar. Men Dr. Stub og Dr. Larsen blev bemyndiget til at repræsentere vort samfund i Counciliet og udføre det nødvendige arbeide.“

Disse beslutninger og offentlige udtaelser viser:

1. At det nye samfund mener, at der er fuld enighed i læren og den kirkelige præfis mellem sig selv og disse mange samfund, som tilhører N. L. C.

2. At det nye samfund har bifaldt og anerkjendt oprettelsen af the N. L. C.

3. At tre distrikter inden samfundet har besluttet, at samfundets kirkeråd skal iværksætte samarbeide med disse mange samfund som udgør N. L. C.

Dette samarbeide skal øves paa indre-missionsmarken og hønninge missionsmarken.

Bor opgave er at komme til visshed om, der virkelig er opnaaet enighed i læren og den kirkeelige præfis som fællesformanden for det nye samfund væstaar.

Og for at komme til klarhed i denne sag maa vi tage for os det dokument, som fremstiller de punkter i læren, hvorom de er komne til fuld enighed i. Dette dokument er trukket i det nye samfunds organ for 2den April 1919 og gaar under navnet: „Gjensidig erkæring angaaende lære og præfis i vor lutheriske kirke med henblik paa mulig fælles ordning med hensyn til missionsarbeide.“

I.

Bibelen som Guds ord.

Dette punkt lyder saaledes: „Alle de lutheriske kirkesamfund som er repræsenteret i the N. L. C., er enige i den grundlære, at det gamle og det nye testamente kanoniske bøger er Guds inspirerte og ufeilbare ord og den eneste regel for tro, lære og præfis“.

I dette punkt anerkjendes det gamle og nye testamente som Guds inspirerede og ufeilbare ord. Maar man læser dette punkt, kan man blive fristet til at gjøre sig selv dette spørgsmål: Er ikke dette punkt i alle maader tilfredsstillende? Og har vi ikke i dette punkt fuld garanti for, at Bibelen anerkjendes ikke bare som en bog, der indeholder Guds ord, men som en bog, der indeholder intet andet end Guds ord?

Færen i dette punkt, som i de øvrige punkter, er, at det er alt for almindeligt og ubestemt. Der har været, og der er fremdeles delte meninger om ordet „inspirerte“. Møgler mener med dette ord intet andet end, at i Bibelen findes Guds ord, men at ikke alt som staar i Bibelen er Guds Ord.

Andre mener med „inspireret“, at hvert ord i Bibelen er Guds ord. De holder fast paa den lære, som vi som børn lært i vor barneelcerdom, at „Guds aand gav de hellige guds mænd i sinde alt hvad, og med hvilke ord de skulde skrive.“ At der er en overmaade ster forsfjel paa disse to antagelser er klart. Den første antagelse gjør det muligt for enhver at bestemme for sig selv, hvad som er Guds ord i Bibelen, og hvad som ikke er Guds ord i Bibelen. Den anden derimod, som vi har hyllet i den Norske Synode, og som den

Norske Synode fremdeles hylder, tror og lærer, at alt i Bibelen er Guds ord. Ærkebørs indholdet er Guds, men også ordene.

Nu er det klart, at der er intet i dette punkt, som forbryder, at man kan tro og lære, at i Bibelen findes Guds ord, men at ikke **hvert** ord i Bibelen er Guds ord. Man kan lære i dette almindelige og ubestemte punkt den moderne inspirations lære, som også har udbredt sig over det hele i dette land ikke alene i den Reformerte Kirke, men også i den Lutheriske Kirke.

Vi ved, at der ikke mangler på præster og lærlere i det nye samfund og i de andre samfunds, som udgør the N. C. L., der fører en lære om Bibelen som Guds ord, som den gamle Norske Synode ikke vilde have taalt. En gammel præst i det nye samfund sagde for en tid siden til mig i en samtale om inspirationen: „Du kan tælle på dine fingre de præster og lærlere i den forenede Kirke som hylder læren om verbal inspiration“.

At stillingen er bedre i de østlige staters synoder, det vil ingen påstaa, som ejender stillingen, men man maa indrømme, at der er fåa præster og lærlere i disse synoder, som antager verbal inspirationen.

En bog udgivet i 1917 af dr. Delf i General Synoden siger forfatteren blandt andet følgende: „Ingen theori om verbal inspiration er længere holdbar. Den moderne teologi har frigjort teologien for den falske inspirations lære.“

Altsoa denne mand mener, at det er falsk lære, naar man påstaaer, at hvert ord i Bibelen er Guds ord.

Og prof. H. E. Jacobs, som er præstelærer i General Council skriver: „Dersom verbal inspirations læren betyder, at **hvert ord** og **hver bogstav** i Bibelen er inspireret, da er dette en antagelse, som mangler al grund.“

Naar stillingen er saaledes, da mener vi, at det er uforståeligt at affeie denne vigtige lære med et lærepunkt, som er så almindeligt og ubestemt som dette disse mænd blev enige om at antage på mødet i Chicago.

II.

Kristi gjerning, forløsningen og forsoningen.

Ø dette punkt hævdes at Kristus er Gud og menneske; han i menneskets sted baaret verdens synd og lidt straffen i menneskets sted, han har med sit liv opfyldt loven og med sin død lidt

straffen for al verdens synd, har helt ud tilfredsstillet den guddommelige retfærdigheds krav og tilveiebragt forsoning med Gud.

Her læres at Kristus var både Gud og menneske i een person. Denne fundamantale lære angribes og forkastes i General Synoden af dr. Delf i en pamflet, som heder:

„The need of a restatement of Theology“, 1917.

Dg i samme pamflet erklærer Delf, at læren om forsoningen, saaledes som vi har den, er et bedrag (Delusion) og en forældet vildfarelse (time worn fallacy). Han benegter, at Kristi død var en gjenløsningsbetalung for verdens synd. Denne pamflet er paa det varmeste anbefalet i General Synodens organ, Lutheran Church Work and Observer, 31 oft. 1918. Dette sammfund er en del af N. B. C.

Det er lidt nytte for et sammfund eller flere sammund, at antage visse troeslørdomme paa papiret, som disse økellige staters synoder har gjort, naar man tillader præster og lærere i sin midte offentligt at fornegte de fundamantale lærdomme i Guds ord. En saadan angagelse er det klareste vidnesbyrd for, at de driver spot med det hellige og viser en ligegyldighed for sandheden, som søger sin lige.

III.

Absolutionen.

Dette punkt lyder saaledes: „Absolutionen adskiller sig ikke i det væsentlige fra den syndsforladelse som tilbydes ved evangeliet. Den eneste forskel er den, at absolutionen er den direkte anvendelse af syndsforladelsen paa det individ, som ønsker evangeliets trøst.“

Dette punkt figer, at absolutionen er den direkte anvendelse af syndernes forladelse paa dem, som ønsker evangeliets trøst.

Vi har lært og lærer fremdeles, at absolutionen er, at Herren tilføjer skriftebarnet syndernesforladelse ved ordets tjener, og at denne tilgivelse af syndernes forladels eller forladen af synden er ikke en betinget tilføjelse, som vore modstandere i 70 aarene lærte.

Vi har lært og lærer fremdeles, at absolutionen er lige virkelig enten skriftebarnet modtager gaven eller ikke; thi skriftebarnets og Christefaderens beskaffenhed lægger ikke noget til eller tager noget fra absolutionens indhold. Men i dette punkt læres, at absolutionen er, at syndernes forladelse anvendes paa den, som ønsker evangeliets trøst.

1) Her siges, at absolutionen er **anvendelsen** af syndssforladelsen, der siges ikke tilsigelsen af syndernesforladelse. Er der da nogen forskel paa at anvende syndssforladelsen og at tilsiige syndssforladelsen?

At tilsiige syndssforladelse siger Herren i Joh. 20, 23 er det samme som at „**forlade** nogen deres synder“.

At anvende syndssforladelsen er **ikke** at forlade synden,, men at **gjøre brug** af eller **benytte** syndssforladelsen paa den enkelte.

2) Og det andet, som dette punkt lærer, nemlig: „Paa det individ, som **ønsker** evangeliets trøst,” viser klart, at denne absolutionslære tager ikke sigte paa Herren, som den der rækker tilbølder og tilsiiger syndernes forladelse uden betingelser, uden penge og uden betaling, men det tager sigte paa **modtageren** af gaven og paa, **hvorpå** ledes han skal være; og paa den maade gjør dette punkt absolutionen til en **betinget** absolution.

Denne betingelse, som opstilles her, er at den, som absolveres maa have **ønsket** om at faa evangeliets trøst. Og nogen anden mening kan vel neppe lægges i dette ord: **ønsket** om evangeliets trøst, end troen; thi troen kan ofte høre sig blot i et **ønske** om Guds naade.

Alltsaa den lære, som her fremstlettes i dette punkt er en **absolution**, som bestaar i, at syndssforladelsen gjøres brug af eller benyttes af den, som tror.

Er dette den lutheriske lære og Guds ords lære om absolutionen? Denne lære om absolutionen giver os en **betinget** absolution, hvorpaa Synoden i gamle dage sagde, at den var ingen absolution.

IV.

Troen.

„Troen er ikke i nogen grad et menneskeværk. Troen er en akt af mennesket forsaavidt som det er mennesket som tror. Men baade kraften til at tro og den akt at tro er Guds værk og gave i menneskets hjæl eller hjerte“.

Alltid har vore modstandere sagt, at troen er et Guds værk. Vi geledes har de sagt, at kraften til at tro er fra Herren. Men de har ogsaa sagt, at naar Herren gjennem ordet virker paa menneskehjertet, da vil det heldige resultat afhænge af, **hvorpå** ledes mennesket stiller sig til dette naadefald. Og for at fremholde dette lægger man

megen veigt paa de ord, som taler om, at Herren vilde forsamle os under sine vinger, men vi vilde ikke.

Vi mener at en saadan lære kan lægges i dette punkt; thi det mangler bestemthed; og det figer intet om, at ikke alene kraften til at tro, men ogsaa viljen til at tro, er et Guds værk i synderens hjerter.

V.

Omvendelsen.

Dette punkt synes at lære, at menneskets frælse er af naade alene og ikke et værk af mennesket paa noget punkt.

Men da dette punkt behandler den lære, som danner grundlaget for striden om udvælgelsen, vilde det have været påafcrevet, at de punkter, som striden har drejet sig om, havde været mere udførlig behandlet, end tilfældet er i dette punkt.

I stridens dage og den dag i dag læres der, at troen er en betingelse for menneskets frælse.

Saa sent som i vinter dette aar skriver prof. Keyser i Lutheran Surveyor følgende: „Menneskets frælse afhænger af troen som en betingelse Gud stiller til mennesket.“ Og videre figer han: „Troen er den eneste betingelse for menneskets frælse.“

En betingelse er det, som kræves af os, førend noget andet kan ske. Naar vi figer: Jeg vil give dig \$100, dersom du vil arbeide for mig en maaned, da er betingelsen her: Dersom du vil arbeide for mig en maaned. Dette maa ske, førend vi kan faa de 100 Dollars. Saaledes ogsaa, naar man lærer, at troen er en betingelse for menneskets omvendelse, mennesket maa først forbisse Gud om, at det tror, førend det kan blive frelst.

Men nu er det saaledes, at alle gaver som knyttes til en betingelse gjør, at de ikke længere bliver gaver, men en løn, aldeles som med dette løfte: Jeg vil give dig \$100. Dersom intet mere var sagt, da var dette et løfte om en gave. Men naar der lægges til: dersom du vil arbeide for mig en maaned, da bliver det ikke et løfte om en gave, men et løfte om en hvil løn.

Saaledes med troen, er troen en betingelse, da er frelsen ikke en gave, men en løn. Og troen bliver heller ikke et værk af Gud, men af mennesket; thi det er meningssløst at tale om, at Gud sætter en betingelse, et krav til os, naar han selv skal opfylde betingelsen. Men

det er det som disse gjør, som kalder troen en betingelse og paa samme tid siger, at troen er en Guds gave. Er troen fra først til sidst en Guds gave, da kan den ikke være en betingelse. Thi ordet betingelse bærer i sig altid noget som vi skal gjøre, men skal vi gjøre noget, da bliver frelsen en løn og ikke en naadegave. Med rette siger Dr. Skøren: „Dersom troen er en betingelse eller et krav, da er den en fortjenelse.“

Dernæst skriver prof. Reijser: „Efterat Gud tilbyder synderen sin naade overlader han til ham selv at vælge og saaledes bjøre brug af sin frie vilje, og dette valg er det afgjørende for ham i hans salighedssag.“

Vi spørger, hvorledes stemmer denne lære med Guds ord, som lærer, at det naturlige menneske er aandeligt dødt, og at dets sind er fiendtskab imod Gud? Dernæst, hvorledes stemmer denne lære med dette Herrens ord: „Gud er den som virker i eder baade at ville og at undrette efter sit velbehag.“ (Fil. 2, 13.)

Og i General Councils organ, The Lutheran for 17de august 1916 læser vi: „Vor salighedssag beror paa, hvad vi bestemmer at gjøre som frie skabninger ansvarlige for Herren.“

Disse og mange flere udtalelser viser klart, at man er ikke enig i, at „i omvendelsen er der ingen medvirken fra menneskets side“; men meget mere læser man, at mennesket selv vælger, naar Gud tilbyder det sin naade, og at dette valg er det afgjørende.

VI.

Udvælgelsen.

I dette punkt siger der, at aarsagene til udvælgelsen er Guds barnehjertighed og Kristi fortjenelse — intet i os.

Dernæst forfæstes alle former af Synergismen og al Calvinisme.

I den lange strid, som Synoden førte mod vores modstandere i naadevalgstriden, indrømmede aldrig vores modstandere, at de lærte nogen Synergisme d. v. s. det naturlige menneskes medvirken i omvendelsen. Da de påstod endogsaar, at K. F. lærte menneskets gode forhold, og at de antog K. F. uforbeholdent.

Naar stillingen var saaledes og visselig er saaledes den dag i dag, da nyter det lidet, at man tilstemmer nogle almindelige punkter, thi man kan gjøre dette med sin egen forståelse deraf.

Dernæst saa vil vi sige, at uenigheden mellem Synoden og vores modstandere i næadevalgs striden laa egentlig i lærer om omvendelsen. Lærer man ret om det naturlige menneskes dybe fordevelse i synden, og om at frelsen i Kristus Jesus er fra først til sidst en Guds nædegave og ikke menneskets gjerning paa noget punkt, da bliver man nok enig om udvælgelsen. Men lærer man, at det naturlige menneske, det i synden døde menneske kan selv ved ordets påvirkning bestemme sig selv for næadens modtagelse, da bliver der ingen enighed i lærer om udvælgelsen.

Endelig, saa findes intet i dette punkt om troens stilling i udvælgelsen, som er en hovedmangel ved punktet. I dette punkt kan man lære, at troen er en nødvendig forudsætning for udvælgelsen, med andre ord, Gud har udvalgt os med hensyn til troen eller paa grund af troen.

Men for fællesformanden for det nye samfund er det ingen forsjel enten troen er en forudsætning for udvælgelsen eller en følge af udvælgelsen. Thi for retten under ed svarer fællesformanden paa sagførerens spørgsmaal følgende: Sagføreren spørger:

"That is the way you explain that there is no difference between faith as an antecedent and faith as a result?" Stub: "Yes, there is no difference."

Daaben.

Om daaben siger fælleserklæringen, at den Helligaand virker synderes gjenfødsel og kaldes med rette et gjenførelsес middel.

Men Dr. Keyser i General Synoden siger: „De fleste af vores børn modtager i daaben gjenførelsens fød.“ Dette skrev han i Lutheran Quarterly, 1917, og lærer her, at ikke alle børn bliver gjenfødt i daaben. Og past. Wagner skriver i samme blad: „De smaa børn faar ikke den frelsende tro i daaben.“ Måsaa denne mand negter, at smaa børn bliver gjenfødt i daaben.

Men til trods for denne fornegrrelse af denne fundamentale sandhed, saa har N. L. C. fastlaaet, at ingen lærerediskussion skal føres, og dersom nogen alligevel besatter sig med noget saadant, da skal alt saadant ignoreres.

I fælleserklæringen findes intet om Nadveren, endsført vi ved, at der i General Synoden lærer idag som i tidligere tider, at Kristi legeme og blod er ikke tilstede i nadveren.

Dernæst, findes heller intet om læren om det tusindårige rige. Vi spørger, hvorfor er dette lærepunkt udeladt? Er det ikke en historisk kendsgjerning, at der har været ført en lang diskussion i disse synoder i østen netop om denne lære? Og er det ikke også en historisk kendsgjerning at disse synoder i østen holder den filosofiske lære? I General Synodens organ for 1915 læres, at Kristus skal regjere i tusind aar i magt og hellighed paa jorden før dommen. Og i Lutheran Church Work Observer læres, at profeten Efekiel forudsiger, at et tusindårigt rige skal komme. Pastor W. Roy Goff siger:

"Neither did the Apostles believe nor does the New Testament teach that Jesus was to come back in visible form in His second advent."

Allsaac denne prest lærer, at Jesus ikke skal komme igjen anden gang før at dømme levende og døde paa dommens dag.

Denne falske lære findes overalt i Dr. Seiss' skrifter, som trykkes, udbredes og paa det varmeste anbefales den dag idag i General Council.

Vi har nu set, at der ikke kan bygges nogen troesenighed paa disse punkter, da de er saa almindelige og ubestemte, at nær sagt alle meninger kan lægges i dem. Dernæst, saa findes der ikke saa ting i disse punkter som ligetil strider imod Guds ord, og endelig saa udelades flere vigtige troeslærdomme, som der har været stridt om i disse samfund, som udgjør N. L. C., og som der fremdeles læres falskt om i disse samfund.

Den kirkelige praksis.

Den kirkelige praksis i de østlige staters synoder gaar ud paa at indføre i kirken de saakaldte „New Measures“. Disse New Measures bestaar i kirkeligt samarbeide med de Reformerte som: prædikestolbytte, nadversællesskab, hævddelsen af et tusindårigt rige før verdens ende, optagelse i kirken af hemmelige selskabs medlemmer, formufts kristendom, som bestaar i, at man skal blot tro det, man fatter og forstaar. Vandeligt svermeri ved afholdelsen af rivivals og lignende, lovtrældom hvis serkjende er i predikener og liv: Gjør dette, saa skal du blive salig. Ved, lev ørligt, retslaffent, og Gud vil være dig naadig. Maar du gjør dette, da kan Gud ikke frøeve mere.

Da General Council stiftedes i 1867 funde Missouri Synoden

ikke være med, heller ikke Ohio-Synoden. Ohio-Synoden erklarede, at tiltrods for, at det ny stiftede samfund havde antaget en fuldt tilstrækkelig konstitution, saa raadede dog en uluthersk præfis i flere af de Synoder, som var med at danne det nye samfund. Denne ulutherske præfis blev fremholdt i de saakalde „Fire Punkter“ og den bestaar i: 1) Læren om det Tusindaarige rige. 2) Følles nadvergang med de Reformerte. 3) Prædikesstolbytte med de Reformerte. 4) De hemmelige selskaber og optagelse af hemmelige selskabslemmer i menighederne.

Disse fire punkter blev diskuteret de følgende 10 aar uden at nogen indrømmelser blev gjort eller beslutninger fattede om at udrydde den gamle surdeig. Under diskussionen mente nogle, det var farligt at satte beslutninger angaaende disse ting; andre mente, at mødets tid var for kostbar til at besatte sig med saadanme ting; og efter andre mente, det var under Synodens værdighed et diskutere disse spørøgsmaal. Og enden paa det hele blev, at man i 1872 fattede den saakalde „Akrone Regel,“ som overslader til enhver at handle i disse spørøgsmaal efter ønske og behag. Dr. Seiss, en af lederne i General Council skriver følgende om denne regel som blev fattet i Akrone:

„De tager meget feil, som mener, at General Council vil kreve, at alene Lutheranere skal stedes til alterz i de Lutheriske kirker. Dette er netop et af de punkter, som General Council har vægret sig for at følge Missouri Synodens eksklusivisme.“

Maar vi nu betænker, at det var denne ulutherske aand og præfis, som voldte saa mange rivninger i disse Synoder i begyndelsen og da særlig i den Lutheriske kirke ved Delaware, ja, som flere gange har truet med rent at ødelægge den Lutheriske kirke i dette land, da bør vi med de lærdomme, som disse Synoders historie er saa rig paa, staa paa vagt; thi i dag er det ikke mindre sandt, end det var for 100 aar siden, at unionismens aand og præfis er ikke tilfældet til at opbygge en stærk og bekjendelsesstro Lutherisk kirke, idag som for 100 aar siden gjælder det, at en ægte Lutherisk kirke alene kan opbygges ved et trofast forsvar for sandheden og en usorfærdet fastholden ved sandheden samt astly for alt kirkeligt samarbeide med dem, som hyl der en anden tro og kirkeligt præfis. Thi det burde være klart for enhver, at der er lidens overensstemmelse mellem at forkynde sandheden og pleje kirkeligt samarbeide med dem, som fornegter sand-

heden; paa den maade ødelægger man med en haand, hvad man bygger op med den anden haand.

Pad os nu da se lidt paa det, som fællesformanden for det nye Norske samfund siger de har blevet enige om, og som derfor maa denne gründlaget for den kirkelige præfisis i disse samfund, som udgør N. L. C.

I den gjensidige erklæring læser vi:

- 1) Den anser det som en princip sag, at dens medlemmer, som udgør N. L. C. gaar til sine egne kirker, lar sine egne prester døbe deres børn, gaar til alsters i sine egne kirker. Prædikestolsbytte, nadverfællesskab med prester af andre konfessioner maa undgaaes som stridende mod sand Lutherdom.
- 2) Selkfaber der har religiøse ceremonier og som principielt udelukker Jesu navn, eller som lærer Frelse ved gjerninger maa anses uforenlige med den Lutheriske befjendelse.
- 3) Vi lover hverandre, at der skal være vort oprigtige forsæt at afslægge frugtesløst vidnesbyrd, og gjøre vort yderste for at bringe vores kirkesamfund til at indtage den rette kirkelige holdning.

Denne erklæring, som den, der angik læren, bæres af den samme aand. Den beveger sig i almindelige udtryk, som kan tydes paa mange maader, og alle kan med lige stor ret sige, at min tydning er den rette.

De siger, at de anser det for en principsag, men ikke som et Guds ords kraft og en Guds ord's befaling, at man skal gaa til det Guds hus, hvor Guds ord prædikes rettelig og hvor Sakramenterne forvaltes efter Herrens indstiftelse.

Dernæst siger de, at de anser det som en principsag, de siger ikke, at det er en principsag for dem.

Angaaende prædikestolsbytte og fællesnadvergang med de Neformerte siger de, at det maa undgaaes som stridende mod sand Lutherdom.

Vi mener, at alt dette blot maa undgaaes, men at det ikke bør taales i et samfund, som smykker sig med det Lutheriske navn.

Dernæst mener vi, at en saadan unionisme ikke bare strider mod sand Lutherdom, men mod Guds ord.

Vi skal nu sie merke os, hvad de siger om de hemmelige selfaber:

Det er disse, som principielt udelukker Jesu navn, altsaa med overleg og i følge sin platform udelukker Jesu navn, disse siger erkæringen maa ansees uforenlig med den Lutheriske kirkes bekjendelse. Der siges intet om at saadanne medlemmer ikke skal optages i de Lutheriske menigheder, men bare, at de maa ansees uforenlig med den Lutheriske kirkes bekjendelse. Vi har ment og mener fremdeles, at saadanne selvstæber er uforenlige med Guds hellige ord.

Denne erklæring, om hvilket føellesformanden sagde, at man har enige, er af samme natur som Akron regelen, den lader sagen være uafgjort.

Bemærkninger til Dr. Ulvssakers og Hendricks referater.

Vor stilling nu er omtrent som den, hvori nybyggerne befandt sig da de maatte sætte modild i en ølem „prairie-brand. Det havde hæftværk. Sealedes nu da nogle store mænd i den Lutheriske kirke har røttet sig sammen for at faa forenet alle lutheranere i vesten og lede dem, hvorhen de vil. Det lykkedes alt for vel med de norske; men med Synodalkonferensen slog det feil. Bistnoe var disse ogsaa villige til at være med, naar det blot gjaldt andre ting, men saa snart man vilde drive med unionisme og forenes uden at være enige i læren, faa træk disse sig tilbage. Man har dadset dem for dette; men uden grund. Thi det er ret at vende om, naar man ser, at man er paa en gal vej. Vi hør følge dette eksempel. Denne Luth. Councils bevægelse er kommen over os, for at prøve os. Dette fremgaar af, hvad vi har hørt her idag i disse referater. Vi maa træffe en afgjørelse nu og indtage et fast standpunkt, ligesom flere menigheder har gjort i vort samfund.

I denne sag berøres mange vanskelige ting og der er vel mange som staar i fare for at forvirres. Men ser vi hen til læren, saa finder vi at i mange artiller er vi enige, i andre er vi aldeles uenige, saa som i omvendelseslæren, den lokale menigheds rettigheder og lignende. Tænk blot paa hvorledes nogle saa mænd kommer med den paastand, at de repræsenterer sine respektive samfund, forener sig saa uden videre og deklarerer at de er fuldt ud enige og af den grund erklærer de, at alle andre er enige med dem. Det ser papistiske ud, at alle andre ogsaa maa være enige, fordi lederne er enige.

§ Iæren om ombendelsen er vi ikke enige. Men stridspunktet er af dem gjort saa fint og tilsløret, at det er vanskeligt for mange at følge øje derpaa. De siger ligesom vi, at ophavet til alt aandeligt godt er i Gud, intet i mennesket; ogsaa evnen til at tro er den Hellig-aands gjerning, og for saa vidt lærer vi ligt. Men saa kommer nogle og vil forklare, hvorfor en ombenes, en anden ikke, som dog er i samme forærvelse. Og dette gjør de paa den maade, at de sige, saa snart et menneske kommer under indflydelse af Guds kæld eller som en udtrykker det, staar ansigt til ansigt med Gud, saa afgjør den ene sin ombendelse derved, at han bestemmer sig til at høre og modtage kældet, medens den anden bestemmer sig til ikke at modtage det. Begge, siges der, har da under evangeliets indflydelse den samme evne til selvbestemmelse, for eller imod, antage eller forkaste. Den ene besluttede sig til, at bruge sin evne til at tro, medens den anden besluttede sig til ikke at tro. Dette forklarer, siger de, hvorfor en bliver ombent, en anden ikke. En saadan forklaring kan vi ikke godkjenne, fordi den er mod Guds klare ord. Se Amos. 3.

Naar vi ser paa enhver særligst, kan vi forklare hvorfor den ene ombenes og den anden ikke. Vi ved, at naar en ombenes, er det ene og alene et verk af den harmhjertige Gud, som ikke finder noget godt hos ham, før Herren selv meddeler ham det i hjertet, medens den anden i sin naturlige forærvelse, men under den samme naadige indflydelse og samme kraftige kæld af Gud, negter at ombende sig. Overfor de lærde fariseere og skriftløge, som var under Herrens egen kraftige belærelse, erklaerer han, hvorledes kan §, som er onde tale eller gjøre godt.

Vi maa her ikke glemme at vi har den vanskeligste side i striden med the National Ruth. Council. Hvorfor? Jo, paa deres side er formuftens, verden og djævelen. Vi staar med den Herre Kristus og hans ord mod disse moderne politikere i den Lutheriske Kirke. Dog vi er jo ikke alene; thi hele Synodal konferensen staar med os. Men saa længe vi fastholder Herren og hans ord finder vi modstand. Lad os blot lægge mærke til hvorledes National Ruth. Council handlede ved indsamlingen af de \$1,800,000.00. Blot presterne vilde møde op til en hvis by for at raadslaa om denne plans udførelse blev der tilbuddt dem alle fri reise og frit ophold. Penge har de nok af og penge faar de ind saa det forstaar; de forstaar at tage folk ved næsen. Tænk saa paa hvad denne union har haft for virkning f. eks. i Chicago paa de norske, som før tilhørte Synoden. De fleste prester

er forflyttede og nye sat i stedet; der lægges ikke længer nogen vægt paa forstjel i lære; man er uenige i grundlærdommene og dog arbejder man sammen i sjælens harmoni. Presterne omgaes med reformatte og frimurere som troesbrødre; endog nogle forhenværende synodeprester deltager ved Salvation Urme sjælene i deres møder. Dette altsammen er blot nogle eksempler, vi tør vente os meget mere i samme retning.

Saa sandt alt dette er, saa naar vi ser næiere efter, maa vi indrømme, at det alligevel er skrest og bedst paa vor side. Thi de, soni i saa stort antal følger lederne i National Luth. Council undersøger ikke sagen, dertil er de for ligegyldige og lade, de gaar i uvildenhed vild, men vi bruger fristeligt alvor og gaar sikkert fremad. Den som bygger en jælighedsvei efter eget paafund kommer til kort og faar stor moe; modsat med den der alene følger Guds ord. Tag til eksemplel læren om ombendelsen og udvælgelsen, den er klar og enfoldig, naar Guds ord følges. Hvorfor gaa de andre vild? So, fordi de forslader ordet og vil med fornosten forklare de guddommelige hemmeligheder i disse lærdommene og søger haaledes sin visdom i sit eget hjernehind istedetfor i Guds ord. Men vi kan trodse verden og dens visdom, blot vi holder os til vor Herre og frelser. Hans ord seirer, og ikke store og ansette mænds klogskab. Det er derfor sagt os, at vi skal fly de falske profeter og vogte os for farisæernes surdeig. Men hvorledes gjør vi det? Ved at granske i ordet og holde det fast. Om de da figer til os, at Jesu er saa faa, staar dog ikke saa stift paa den rette lære, da kan Jesu gjøre store ting, det gjælder at gjøre noget stort. Da spørger vi, hvad er det for stort, som maa gjøres i kirken? Er det at saa opført store kirker, samle mange penge osv.? Nei, det er at frelse sjæle. Men hverken menneskelig visdom, magt eller penge kan gjøre det; Guds ord alene formaar det.

Prædikener

SERMON ON JOHN 10:16; HELD AT MINNEAPOLIS,
MINN., JUNE 6, 1920.

*And other sheep I have, which are not of this fold:
them also I must bring, and they shall hear my
voice; and there shall be one fold, and one shepherd.*

No figure of speech characterizing our Redeemer more strikingly presents his person, his office and his sentiments towards men than that of the shepherd. In the picture of Christ, the good shepherd, we find portrayed his power, his love, his care, his protecting tenderness and watchfulness. There is also no other picture that more forcibly pictures to us the real status of his church and of the individual Christian. Being called the sheep of the flock denotes our helplessness, defenselessness and our utter dependence upon the shepherd. The picture unfolds the real relationship between the Redeemer and us. Christ is the owner who has given his life for the sheep, and has thus earned and won them as his very own, away from the ownership of hell. He has real property right to them; and it is not a disinterested ownership, but his great act of self-sacrifice was prompted by love for the straying sheep. He is attached to them by a divine affection. They are the objects of his tender care—he leads them to green pastures and beside still waters. He protects them against all foes and finally leads them to the eternal pasturage of heaven.

It is a beautiful picture portrayed by Christ Himself, but the picture is frequently misused and misapplied; particularly are the words of the text spoken by Jesus misunderstood and incorrectly explained and applied. A meaning is injected that the Savior never intended. Let us consider these much abused words today and seek to ascertain their true sense. The words are:

THERE SHALL BE ONE FOLD, AND ONE SHEPHERD.

First, What these words do not mean.

Secondly, What they do mean.

The figure itself presents no difficulties. The good shepherd

is, of course, Christ Himself. The sheep constituting his flock are the believers, the members of his holy Church upon earth, but the Church of Christ, as it presents itself to our eyes here upon earth, is by no means a picture of unity and harmony, but one of friction and dissension. Our eyes behold not one but many folds, a constantly increasing number of folds in vehement opposition to each other, but all claiming Christ as their shepherd. The Christian Church is most sadly torn and divided, and this disharmony and division is a cause of offense to the world and a source of sadness and grave concern to all true Christians. According to all appearances this word of Christ's concerning the one fold has not been fulfilled.

Many people are still awaiting the visible, tangible fulfillment of this expression of Christ's, and console themselves with the thought that the time will come upon earth when all differences and dissensions will cease, when all weapons shall rest, all swords shall be beaten into plow-shares, all spears into sickles, and all the human family with one accord shall bow before Jesus Christ and shall dwell together in unruffled harmony in undisturbed Christian unity of faith and brotherly love. This wonderful time, we are told, will surely come before the end of all things. Before the final judgment, these dreamers claim, Christ will institute the millennium, the kingdom of a thousand years, from which all godless shall be excluded; and in which love and peace and concord and complete temporal happiness shall reign supreme. Strife and discord will be unknown. Then the words of Christ will be fulfilled and we shall find one fold and one shepherd.

This is indeed a pretty dream! Such a condition of affairs may seem to us very desirable, but it is a stern fact that the text does not at all refer to such a millennial kingdom of happiness and peace; and this beautiful dream, this hazy anticipation of a thousand years of joy and harmony is in direct opposition to clear statements of Holy Writ, and whatever is against Holy Writ is wrong, no matter how beautiful and apparently desirable. Whenever the Bible speaks of Christ's kingdom on earth, of the hope of Christians in this world, of the last times and of final judgment, it describes conditions exactly contrary to the expectations of the millenialists. According to the Scripture, the King-

dom of Christ is and will ever remain a kingdom of the Cross. The Church will remain until the end of time a Church militant. The Savior leaves his followers under no delusions regarding the character of His kingdom on earth. He remarks repeatedly that all true earnest children of God must expect hatred and persecution, that the true disciple will have to take up his cross and follow Him; that His children must through much tribulation enter into the kingdom of God.

The flock of Christ is called "a little flock", traveling over many hindrances and obstructions the straight and narrow way, while the great multitude travels the broad way leading to destruction. The psalmist calls God's own "the hidden ones" of the Lord, whose life is life in Him, and which will only be revealed with Christ in glory.

"The kingdom of God cometh not with observation, neither shall they say, Lo here! or, Lo there! for, behold, the kingdom of God is within you."

The kingdom of God is invisible, hidden from our eyes.

Our Savior has never promised that the time before the end shall be a time of rest and peace and unity. Whenever He speaks of these times, His words hold something very different in prospect. He describes the last times as times of temptation, deception and discord, in which many false Christs and false prophets shall preach and spread pernicious error and falsehoods. He warns us that the times will be spiritually so dangerous, that if God in His mercy would not shorten them no one would be saved. Instead of a general and unified faith, He foretells an alarming increase of unbelief, a growing coldness on the part of many believers. The closer the end the fiercer and more difficult would become the battle. In the fire of temptation and tribulation of the last times the number of Christ's followers would become a small flock indeed; the conditions would become worse and worse and finally, when they reached their highest point, Christ would appear suddenly to destroy his enemies and lead his small flock to heavenly bliss. It is a vain hope that the children of men will ever be united in one great harmonious family—one great undivided fold. Such a condition would mean the elimination of sin and the devil. The devil is the

sower of all discord and as long as he continues his pernicious activity there can never be perfect peace and harmony.

The words of the text are also subject to other misinterpretations. The contention is made that these words of the Savior constitute a command to drop all doctrinal differences, that is, all differences in the teaching of the various churches, to unite all contending Christian parties into one grand church. There is much talk in our day along the lines of union and amalgamation. The spirit of union seems to be in the air! In speech and writing we are told that those who are filled with the spirit of Christ must overlook and ignore all differences of teaching. Their duty is simply to abolish all such differences, or at least to minimize their importance, to gloss them over, to refrain from mentioning and emphasizing them. Even though there be no entire doctrinal agreement, the spirit of Christian charity demands a polite ignoring of this fact. The things upon which we disagree, we are told, are small and immaterial, inconsequential matters, upon which little or nothing depends. They represent really only differences of view and opinion. They are not fundamental,—others too have the truth, only in a different form. All of them lead to salvation, only upon different ways. These things constitute no real basis for division or even discussion. Let us come together and form one fold even though we do not agree in all points, even though we do not all have the same faith and profession. Such sentiments constitute a distinct temptation. There is indeed a certain glamour in the prospect of greater work to be accomplished by unified and concentrated effort. There is something very tempting in the logical deduction that united powers make for greater efficiency and will increase the power for good.

The Lutherans particularly are scolded and upbraided for consistently opposing such efforts of unifying the Christian forces. We are called narrow, stubborn, head-strong, exclusive, lacking in charity, hindering the fulfillment of Christ's words, "There shall be one fold and one shepherd." We are accused of acting contrary to the will of Christ; and, if the words of Christ really have the sense and meaning that these people claim for them then we indeed have reason to repent and to abolish our position.

And, how can we know whether or not our position is the correct one? No doubt, by turning to Christ, upon whom the Christian Church is founded and who is Eternal Truth; and this Eternal Truth never would demand or sanction an external union which can be established only by the denial of that Truth, which he has revealed to us. There is only one Truth and that is the Word of God. It is a finished product, not subject to the variations or interpretations directed by the whims of man. It is an entity and admits of no partial acceptance, or of any wilful ignoring of any part of it. It is not a thing which can be made to fit human notions and desires, but a mold according to which all actions and thoughts and teachings of man are to be cast. Wherever there is a divergence from this Word, we find error. This Word is not only sacred in its entirety, but every statement is inviolable. In the real sense of the word, there are no unimportant doctrines. God's Word can never be unimportant, and besides this we dare not trust our judgment as to what is important or not. Where God's Word is concerned, we have only the one duty of an unquestionable acceptance.

"If you continue in my words, then are you my disciples indeed, and you shall know the truth."

He who departs from God's Word departs from truth, and whosoever places mere human opinion and logic and deduction upon the same level with eternal truth and accords it equal right of existence is sinning. Any union attained by the sacrifice of truth is plainly against the will of God. The true sheep of Christ's flock listen only to the voice of the good shepherd and follow no strange voice. They cannot and will not join themselves to any flock where any other voice but that of the good shepherd resounds. They cannot remain in union with those in whose midst the sheep are led to any other pasture but that of the Word of God; and this latter condition is indeed the case where anything else is taught but what the Word of God teaches.

The wave of unionistic tendencies which has swept over our country and over the world is plainly of satanic origin. It is one of the two methods of Satan to despoil the Church of Christ. It is a favorite trick of his to disrupt the church through false doctrine, to sow the seeds of discord and then to seek to effect a union at the sacrifice of truth. He is a liar from the begin-

ning, he is the father of lies, who naturally hates the truth. Every union that is not based on a unity of faith has in every case proven disastrous, and all its splendid promises have turned out to be a vain delusion. A union which compromises truth immediately deprives itself of the promise of divine blessing, and even though a firm position regarding the soundness of every jot and tittle of God's Word may mean that we will have to suffer loneliness, being cut off from the great number to whom the promise of temporal advantage is of greater importance than an unpopular adherence to the plain statements of Holy Writ, we are safe and right only then when we stand on the simple platform "Thus saith the Lord". We do maintain that the words of Jesus emphatically do not mean that the different church bodies are to manufacture with the suppression of truth an external union. In spite of all glowing promises, such a union must always remain an abomination.

z

But what do the words of Jesus mean? These words have already been fulfilled. In connection with these words the Savior says to the Pharisees:

"And other sheep I have, which are not of this fold; them also I must bring, and they shall hear my voice."

"The sheep of this fold" are the Jews. The sheep which "are not of this fold" are the heathen. In the time before Christ the human race was divided into two folds—the one fold being the people of Israel and the other the heathen world in general. The Jews were indeed the chosen ones of the Lord,—under His constant care and providential leadership, fed and led by God's own miraculous power, the recipients of His wondrous promises, the custodians of His word, tenderly guarded and trained. And on the other hand the heathen could be likened unto a fold or flock without a shepherd, wandering aimlessly and helplessly about in the wilderness of this world, cut off from the green pastures of Jehovah's word, unable to quench their spiritual thirst at the fresh water of divine favor and promise. The blessed flock of Israel was strictly separated from the heathen, not only by difference of race, but by having a special country with its special divinely given laws. The Pharisee of the time of Jesus had developed the pride of race to a remarkable degree and looked with supreme contempt upon the heathen. Through the

appearance of the blessed Son of God, the time had come, however, when the wall of division between the two flocks was to be torn down, when all race and caste differences were to vanish, and also the heathen were to partake of the blessed promises of Jehovah. Thus indeed, there would, through the wondrous work of Jesus, be one fold and one shepherd. Through the preaching of the gospel Christ was to build one Church of Jews and heathen, the Church which would spread itself all over the earth, the Church, the doors of which should stand open to the believers of all nations, united into one body by the bonds of one faith. This glorious prediction of Christ was fulfilled when the apostles went out into the world with the saving gospel of man's redemption. The promise began to be fulfilled as soon as the divine invitation went out to all men irrespective of race,

"Come, for all things are now ready."

Thus the fulfillment of the words of our text lies not in the future but in the past and in the present. The one flock, under one shepherd is the holy Christian Church upon earth. We are indeed deeply grieved by the lack of external unity in the church and we are bound to feel the prompting of the temptation to fashion by hook or crook, with or without real unity, at least an external union. If we yield to this temptation, we are depriving the shepherd of a prerogative that is distinctly His. Christ is the shepherd, we ministers are only his undershepherds, members of the flock commissioned to carry out the shepherd's commands. We are never to mix our own voice with His, His voice alone is to resound. He is well able to handle the situation. We are so inclined to try to meddle in His management of His flock and are prone to become impatient with the seeming lack of results. But let us not be disturbed. Let us calmly and quietly proclaim our shepherd's message. Let us feed the flock with the food that the good shepherd provides, doing everything in our power to prepare the conditions so that His voice may resound without let or hindrance. That is all that he has commanded us to do. It is a glorious privilege, a privilege connected with the Master's promised blessing. Harking only to His voice, permitting only His voice to resound, let us continue our way, troublesome and obstructed though it may be, until finally we shall reach the blessed pastureage of heaven. Amen.

Pastoralprædiken.

Af S. Johansen, 1920.

Text: Ap. Gj. 20, 26—28.

„Derfor vidner jeg paa denne dag, at jeg er ren for alles blod. Thi jeg har ikke undladt at forkynde eder alt Guds Raad. Saalig giver da agt paa eder selv og paa den hele Hjord, i hvilken den Hellig-aand satte eder som Opshusmænd for at vugte Guds menighed, som han har forhvervet sig med sit eget Blod.“

Dyrefjøgte medforløste Guds ords tilhørere, frødre og brødre i ordets tjeneste! „Jeg stammer mig ikke ved Kristi evangelium, thi det er en Guds kraft til saliggjørelse for hver den som tror.“ Saalig skriver apostelen Paulus til Rømerne, (1, 16) og angiver dermed kraft og synlig ikke blot dette brevs indhold, men ogsaa den platform, hvorpaa han stod: Kristi evangelium en Guds kraft til salighed for hver den, som tror. Det er slagordet, — the lehnote — i al hans forkyndelse. At forkynde dette evangelium dertil var apostelen kaledt ikke af mennesker, men af vor Herre Kristus selv ligesaa unimiddelbart som nogen af de tolv, udrustet med ligesaa herlige naadegaver som disse, og ingen af dem har skriftlig overleveret Guds menighed en mere udførlig og klar fremstilling af Kristi evangeliums indhold, kraft, førdhed og trøst end netop apostelen Paulus. I dette evangelium levede han, i det arbeidede han, for dets udbredelse, bød han dag og nat, for dets skyld taalte han hunger og tørst, de vise hedningers spot og de fanatiske jøders, sine landsmænds had og forfølgelse. Thi Kristi kærlighed tvang ham; ja ve mig, siger han, om jeg ikke prædicer evangelium. (1 Kor. 4, 16.) Og han gaar endog saa langt i sin kærlighed til Jesu og i sin iver for at frelse sit folk, jøderne, at han ønskede at være en af Kristus forbundet ting, for sine brødre, om han derved kunde frelse dem. (Rom. 9.) Dette evangeliums saliggjørende kraft havde han ikke blot erfaret paa sit eget hjerte, men ogsaa set den hos de mange især af hedningerne, som havde vendt hedenskabet ryggen og mi var delagtige i den samme glæde, trøst og kraft af ordet om forset og led de samme trængsler og forfølgelser for dets skyld som apostelen selv. Derfor stammede han sig ikke ved dette evangelium, fordi han i det og i det alene fandt den Herre Kristus selv med al hans naade og gave.

Brødre, især medbrødre i embedet! Jeg er anmodet om at tale

et ord i Herrens navn særlig til Eder og mig selv, som Eders ringe medbroder, sjældent det ogsaa angaaer alle de kristne her forsamlede, da vi prester jo er satte af Gud gjennem vores menigheders kald i det samme ordets embede til underhyrder og tilsynsmænd, med den samme opgave som apostelen. Ved den Helligaands næadige bistand vil jeg forsøge at gjøre det netop med apostelen Pauli exempel for øje. Thi blandt de store lys i Guds kirke er der vel ingen, som mere opfordrer til efterfølgelse end den store hedningiapostel Paulus. Og det tør vi saa meget trøstigere gjøre, som han selv dreven af Guds aand opfordrer dertil i 1 Kor. 11, 1. og mange andre steder, hvor han siger: „Border mine efterfølgere, ligesom jeg er Kristi (efterfølger).“

Ø vor text viser apostelen ved sit eget eksempel og ord, hvorledes dette evangelium skal prædikes og det embede forvaltes, som Herren har anbetroet ordets tjener. Vi spørger da:

Hvad skal bevæge en ordets tjener til at lægge hele sin sjæls alvor ind i sin gjerning? Og svarer: Dertil skal bevæge ham I. De store krav, som Herren stiller til ham, og II. Den rige trøst og bistand, Herren under en redelig opfyldelse af disse krav meddeler ham.

I.

Bor tekst er en del af apostelenis afskedstale til de celdste af menigheden i Efesus, hvor han havde virket i tre aar. Han var nu paa gjennemrejse til Jerusalem, hvor haand og trængsel ventede ham. Paa grund af tidens knaphed standfæste han ikke i Efesus, men lod de celdste kalde til sig i Milet for dog endnu en gang, at give dem et afskedsord til advarsel, formaning og trøst, og paaminde dem om det embedes høje vigtighed, som var dem betroet af Herren, og om de fordringer det stillede til dem. Denne hans tale er isandhed en pastoralprædiken; og vi er jo enige i, at alt hvad tilforn er skrevet, er skrevet til lærdom; saa er da ogsaa disse ord skrevne for os. Vi kan derfor aldrig fuldtakke Gud for, at han har ladet ogsaa disse ord nedtegne og opbevarer for os. Saa maa da vi ordets tjener i det 20-aarhundrede have brug for og trænge til den formaning og trøst de indeholder ligesaavel som hine i det første aarhundrede. Sa ejere brødre, vi trænger nok altfor vel dertil. Thi er end forhold og tidsomstændigheder nu forskjellige fra dengang, saa er dog kravene til os væsentlig de samme, og farerne og fristelserne haade fra Satans verdens og vort eget fordelevede kjøds side er ogsaa i det væsentlige de samme.

Det første apostelen minder de ældste om er, at den Helligaand havde sat dem i det embede, de indehavde. Det var ikke Paulus, ikke menigheden i Efesus først og fremst, som havde givet dem det, men den Helligaand, den sande treenige Gud, den hellige i Israel, han som luffer op, og ingen luffer til, og luffer til og ingen luffer op, uden hvis bistand og naadevirkning deres arbeide vilde være forværes. Han er det som ogsaa har sat os som opsynsmænd og sjæleførgere. Kælder han os end gjennem mennesker, gjennem vore menigheder, saa er vort fald ligefuld et guddommeligt. Det gjælder viæselig ogsaa os, som Gud sagde til Moses eller profeterne: Gaa og tal til dette folk paa mine vegne! Vi siger, vi prædicer, døber, absolverer, repper sakramentet „paa embeds vegne.“ Men hvad vil det sige andet and, at vi gjør det paa Guds Vegne? Dad os dog altid komme ihu, at vi er sendebud i Kristi sted, at Gud formaner gennem os: Kæder eder forlige med Gud. Det er det første krav Gud stiller til os, at være os levende bevidst, at det er hans befaling og vilje, hans daab, hans absolution, hans sakrament.

Den næste fordring som stilles til en ordets tjener er at være sig levende bevidst og komme vel ihu, hvem det er han skal tjene og arbeide iblandt. Vi er saa tilbørlige til at se mest paa det høre og synlige, paa de syndige, skræbelige mennesker, der sidder under vor prækestol eller samles ved døbefonten og alterbordet. Og dog kælder apostelen dem Guds hjord, Guds menighed, hvilken han forhervede sig ved sit eget blod. Det er mennesker med en udødelig sjæl, en sjæl der af naturen er syndbesmittet fra først til sidst, fortapt og fordomt til den evige død; en sjæl, der aandelig talt laa i sit blod og elendighed; som et nyfødt barn, der er overladt til sig selv og redningsløst fortapt. Men over disse har Gud forbarmet sig i sin evige fjærighed, som han siger ved profeten Efriel. (16 Kap.): Jeg saa dig ligge i dit blod og jeg sagde til dig: Lev! Denne forbarmelse sendte han sin egen enbaarne søn i syndige menneskers lignelse, han opfyldte loven for dem, led og døde og udgjæd sit dhre guddomslægtsblod til betaling for alle deres synder, for at han saaledes kunde føre dem frem til Gud og sige til sin himmelske Fader: Se Fader, her er alle de millioner mennesker, som var evig fortapt under din vrede og dom, dette har jeg gjort for dem, er du tilfreds dermed? Og hans himmelske Fader var tilfreds, fuldkommen tilfreds, og det erklærede han høitidelig for al skabningen ved at opriese Kristus fra de døde. Se venner, saaledes har Gud erhævet

og fås i sin hjord og menighed ved sit eget blod. De som nu ved den hellige daab er indlemmede i Jesu Kristi samfund, som ved en sand levende tro har tilegnet sig Kristi gjerning og fortjeneste, de er saar og lam af hans hjord, de er hans menighed og dyrekjøbte eiendom, de er helligede ved Guds hellige aand, og dem er Gud saa omhyggelig for, som for sin øiesten, og taaler ikke at de vaneøgtes eller forkommes, som han siger: Rør ikke ved mine salvede og gør mine profeter intet ondt. (Ps. 105). De er nemlig: En slægt af Gud ved ordet fød, en deiligt brud i naadens skyld, paa jorden en forbor- gen skat, og dog et lys i verdens nat. Lad være, at der hænger mange skrøbeligheder og fejl ved dem, meget af det, som Paulus maatte straffe hos den korinthiske menighed; og selv om vi ikke kan skue ind i de enkeltes hjerte, saa skal vi dog efter kjærligheden betragte vores menigheder, som en Guds hjord og menighed, fordi vi har Herrrens forjættelse, at hvor hans ord og sakramenter rettelig bruges, der vil der altid være nogle, saa eller mange, som hører den sande usynlige kirke til. En saadan Guds hjord og menighed er det vi or- dets tjenere er sat til at arbeide iblandt.

Og paa denne hjord skal vi give øgt siger apostelen. Her holder Paulus frem for vor betragtning det samme billede, som Jesu bru- ger, og som var brugt af profeterne i det gamle testamente, nemlig hyrdegjerningen.¹ Det betegner det underlige forhold af kjærlighed og omjorg en preist skal have overfor sin menighed, derfor hører jo ogsaa præsten det skyldne navn Pastor, som betyder hørde. Og vi skal give øgt paa den hele hjord, siger apostelen. Som en hørde kan have forskjellige slags saar til sin røgt, saa ogsaa præsten. Der er unge og gamle, sterke og svage, syge og friske, nogle med god erkendelse i Guds ord, andre med ringe erkendelse, nogle let at komme til forstaaelse med, andre vrangvillige. Derfor har den Hellige aand særlig fremhævet ordene: den hele hjord. Og lad os fremfor alt ikke glenne lammene — børnene i vores menigheder — at give dem ordets uforfalskede mælk, — rigtig katekismusmælk i saadan form, at de kan fatte det, og med det rette hyldefind. Børnene er jo Kirkens fremtid; snart er vi ældre baade hørder og hjord ikke her i den stridende kirke mere. Der er ogsaa en egen velsignelse og opmuntring for præsten, naar han kan saa naade til at tale enfoldig og forstaaelsesfuldt til sin menigheds børn om Jesu underfulde kjærlighed til dem.

Men Paulus viser os jo i vor text ogsaa, hvorledes vi skal vogte

Guds hjord. Jeg har ikke undladt at forkynde eder alt Guds raad, siger han; ja derfor tør han ogsaa vidne for dem, at han er ren for alles blod, det vil sige, at han ingen skyld bærer for, at menigheden i Efesus eller enkelte sjæle i den ikke skulde kjende frelsens vei eller ikke være lagt paa hjerte Guds ord's sandhed om syn og naade, liv og død. Og han minder dem jo i samme tale, om at han i tre aar nat og dag ikke har afladt at paaminde enhver af dem med taarer — (V. 31). Det er vistnok driftige ord af apostelen, og dog er det netop dette, brødre, Herren har sat os til at gjøre: prædike alt Guds raad til salighed, opfordre, opmunstre, bede og trygge tilhørerne om dog ikke at modstaa, men modtage, optage i sjælen dette Guds raad til arme synderes frelse, og at de ikke maa have troet forgjæves. (1 Kor. 15, 2). Derfor, skal en præst forkynde alt Guds raad, saa maa han ikke holde sig indenfor en vis begrenset almindelig ordets sandhed, eller holde sig til visse hændelings themaer, men han skal tale og fremholde det som hans menighed særlig tiltrænger. Saaledes naar man prædiker loven, at han ikke prædiger bare om loven eller naar han straffer og overbeviser om syn, at han ikke bare hamrer løs mod grove laster, som alle indrømmer er syn og ifam, men at han med lovens hommer træffer hjerterne hos dem, som vil tjene baade Gud og mannon, som vil, at den naturlige menneskelige vilje skal være fri eller dog delvis fri til at bestemme sig for Gud, men at der dog er noget godt tilbage af gudsbillendet efter synsfaldet. Han skal anvende loven ligesom en læge anvender operationskniven for at stjære hul paa den egentlige byld, hjertets grundfordærvelse; og tilslige, at Gud trods menneskets totale vænagt og udhygtighed til at holde noget af Guds bud, alligevel ikke slaar af det mindste paa sine fordringer, saa tilhørerne klart forstaar det David forstod, da Nathan sagde til ham: Du er manden! Men naar vi, efter som Gud giver lykke til ved sin Land, saaledes har overbevist om syn, da maa vi endelig ikke glemme, at dette kun er det forberedende arbeide, at loven er speilet, der viser mennesket dets syn og Guds vrede overning, ved formaning, offentlig og privat, ved tale og handling paa lidt kan loven borttage synen eller hjælpe os imod den, derfor skal vi ikke lade den over synen bekymrede sjæl gaa og vente maaske til næste gang og maaske bringes til fortvivlelse, før han træfes og opreises. Men straks maa han faa høre om ham, der var vores synsider, netop hans synsider, og vase ham af evangeliet, at syndegjælden er betalt, ja tilgivet i den store retfærdiggjørelseserklæring fra Gud

ved Jesu Kristi aabne grab hin første paaskemorgen, og at det er kun for synderen at tage imod den fulde forsoning og retfærdighed ved Jesu død og opstandelse; at han kun skal tro og tage Gud paa hans ord, saa er han frelst. Thi netop i evangeliets ord om denne naade og syndsforladelse er Jesus Kristus selv tilstede og virker og skaber ved sin Helligaand det, som evangeliet rækker os, tillige med den haand, troen, hvormed vi tager imod.

Ser har jeg da forsøgt med faa og sørbelige ord at fremholde, hvad apostelen mener med at give agt paa den hele hjord, være opmærksom og vogte Guds menighed, rettelig at dele sandheds ord og sjelne mellem lov og evangelium.

Men et krav er der endnu som apostelen nævner, idet han siger: *Giv agt paa eder selv.* Og hvad andet ligger der vel i disse ord end en kraftig opfordring til selvprøvelse. Den som skal vise andre veien skal jo gjerne selv blot kjende veien, men ogsaa vandre paa den. Naar vi forholder andre syndens forskæffelighed, og hvorledes den ødelegger mennesket for tid og evighed, er den da for os selv ret en afflyelig ting? Naar vi formaner andre til dog at fly og sky den, gjør vi det da selv? Thi naar vi prædicer loven for vor menighed, saa prædicer vi den ogsaa for os selv, fordi det jo er Gud, der gjenem den bidner for os. Men især naar vi skildrer Guds ubegribelige forbarmelse og kjærlighed til syndere for derved at fremloffe tro og tillid og kjærlighed til ham og formaner dem ved Guds barmhjertighed, bevæges vi da selv af denne Guds barmhjertighed og kjærlighed, saa vi med Paulus kan sige: *Kristi kjærlighed tringer os?* Thi fraværet til os er, at vi i alt vort arbeide i Guds rige, i al vor forkynELSE, i forberedelsen til vor prædiken, ved ungdommens undervisning, ved formaning offentlig og privat, ved tale og handling paa menighedsmøder drives ikke af kjødelig iver og nidkjærhed, men af kjærlighed til Gud og de dyrefkjøbte sjæle. Af kjærlighed skal det hele børes, om det skal have nogen værdi i Guds øine efter samme apostels ord, at om han bragte de største offere, ja gav sit legegne hen for at brcendes, men havde ikke kjærlighed, da var han en lydende malm og en flingende bjelde. (1 Kor. 13.) Det er et alvorligt ord, Herren senere sagde til denne samme menighed i Jesus: *Zeg har dette imod dig, at du har forladt din første kjærlighed.* (Mat. 2, 4.) Det er et alvorligt ord ogsaa til os og vores menigheder. Det underlige kjærlighedssamfund med den Herre Jesus baade hos en kristen prest og en kristen lægmand og menighed er saa ud-

sat for at fjælnes med aarene. Der er jo saa meget ogsaa mere udvortes, som lægger beslag paa præstens tid og kraæter. Disse ting kan være nødvendige for menighedens væft og velvære. Under alt dette fristes vi til at glemme det allervigtigste, nemlig den idelige korrespondanse vi bør staar i til vor Frelser i høn og paakalbelse for os selv og vor anbetroede hjord. Da Herren paam gav apostelen Peter det hverb at vogte hans faar og lam, saa gjorde han ham tre gange det vigtige selvprøvespørsgsmaal: Elfer du mig? Og det forelægger han ogsaa os, navnlig os prester: Elfer du mig? Hvor vigtigt er derfor ikke det apostelens ord: Gib agt paa eder selv! for enhver ordets tjener baade for hans eget troesliv og for det embedes skyld Herren har givet ham at forvalte. Skulde vi saa være i tvivl om, at disse store krav, som Herren stiller til os, er grund for os til at lægge hele vor sjæls alvor ind i vor gjerning?

II.

Dog ikke blot de store krav, Herren stiller til sit ords tjenere, skal bevæge os dertil, men ogsaa den rige trøst og bistand, han under en redelig opfylbelse af disse krav meddeler os. Jo mere vi for Guds aafsyn udaf hans hellige ord betragter og søger at efterkomme, hvad Gud med dette embedes overdragelse forslanger af os, desto mere vil vi visselig gjøre apostelens ord til vore: Hvo er hertil dygtig? (2 Kor. 2, 16). Af os selv er vi ganjke udhygtige, ja uwærdige til at tage hans ord i vor mund og hans sakramenter i vore hænder. Men Gud være lovet! Vi har lov til at tilegne os den samme trøst som Paulus, hvor han videre siger: Ikke at vi af os selv ere dygtige til at tænke noget som af os selv, men vor dygtighed er af Gud, som og gjorde os dygtige til at være den nye pagts tjenere. (2 Kor. 3, 5 6.) Men trods vor uwærdighed har Herren dog betroet os dette vigtige hverb. Netop os arme syndere har han kældet til at forkynde for arme syndere, os selv iberegnet, at han er synderes ven, der har kjøbt dem med sit blod og vil gjøre dem salige.

Hvilket embede, hvilken opgave! Hvad kan være hærligere eller mere cerefuldt end dette? Dersom vort landes præsident udnevnte en af os til Gesandt eller Minister til et fremmed land for at varetage vores interesser der, vilde vi ikke anse det for en stor øre? Hvor vilde vi ikke da begynde at studere og sætte os ind i de ting, som angaaer et saadant hverb. Men det er jo hvad vi er, brødre i embedet, Guds Ministere og Gesandter at varetage hans interesser til menneskers frelse paa jorden i udlændigheds land.

Men er det ham himmelen's og jordens Herre og vor saligheds frøste, som det vijselig er, der sender os i dette øerinde, hvad formaar da alle vort kjøds indvendinger? Bidste han ikke at vi i os selv var baade uverdige og udhygtige dertil? Han som bestemte os netop til denne gerning, førend vi blev til. Har vi da ikke al grund og opfordring til at tro, at han baade har gjort og fremdeles vil gjøre os baade værdige og dygtige dertil? Han vil at vi skal gaa til ham med vor bøn om bistand, styrke, trøst og frimodighed. Tættes dig vijsdom, kære broder, især i vanskelige tilfælde, saa gaa du kun trøstig til vijsdommens kilde, Herrrens ord, og bed ham aabne den for dig, og du skal ikke gaa forgjæves. Jeg vil være eder mund og vijsdom, siger han. Bekynire eder ikke for hvad jeg skulle tale, thi det skal gives eder i den samme time. (Matth. 10, 19.) Jeg Herren skal vor styrke og tillid være. Du skal kun trøstig beraabe dig paa, at det er Herren, der har sat dig i embedet, og at du jo ikke selv har armasset dig det.

Eller du ser paa dit embedes mange besværligheder og gjenbørneheder. O betenkt, hvad er dine gjenbordigheder mod f. eks. apostelen Pauli; ja hvad siger jeg? imod hans arbeide og mose der forhervede sig sin menighed med sit eget blod. Eller du ser paa dit arbeide, at hvor flittig du end synes at bede og arbeide, saa bærer det dog saa lidet frugt. Men betenkt, hvormeget Guds Land maa arbeide paa sjælene, ja hvorlænge han maaßle maatte arbeide paa din egen sjæl, før arbeidet bar frugt. Eller venter du at høste, med det samme du har saat? De som saar med graad, skal høste med frydesang; den som bærer seden, som langsomt sankes, gaar flux frem og græder. Men han skal vijselig komme med frydesang bærende sine korubaand, har du jo lært. (Ps. 126.) Høsttiden skal vijselig komme for al redelig undsæd af Guds ord og naadelønnen for alt ørligt arbeide i Herrrens vingaard om ikke før, saa paa den store høstdag.

Eller skalde det løve vor iver og bringe modet til at synke, at vor forkyndelse finder modsigelse blandt vantroens børn, og at denne verdens Gud, som har forblindet deres sind, ogsaa ophidser dem til trods og modstand og raseri, naar hans bølværker angribes og nedbrydes? Har ikke vor Frelser forudsagt, at vi ikke skal have det bedre end han, men ogsaa at vi er salige naar man taler allehaande ondt om os for hans navns skyld og lyber det?

Endelig skal ogsaa den rige trost, at det er Herren, der har sat os til at vogte sin menighed, at han derfor ogsaa vil vedkjende sig vort arbeide, op holde os overfor mulige misforstaaelser og misfjendelser inden vor egen menigheds fred. Det er en stor Guds maade, naar prest og menighed kan arbeide sammen i god forstaelse. Men naar presten gaar „ret frem efter evangeliets sandhed.“ (Gal. 2, 14.) vil der ofte fra nogle s̄ide opstaar misforstaelse, strid; ja splittelse. De vanstroendes ringeagt og modsigelse kan jo være forholdsvis let at bære. Men disse vankeligheder fra dem, som dog ogsaa synes at være med, og deler haab og tro med os, — det er noget af det tungeste embedskors at bære. Men lad os da for det første ikke glemme, at der ogsaa ved vor faerd og fremgangsmaade kan være ting, som fortjener irettesættelse, og lad os takke enhver broder eller søster for velmente raad og tilrettevisning. Saaledes s̄ik jo apostelen Peter en ordentlig tilrettevisning af Paulus med hensyn til brugen af middelsting, som vi læser i Galaterbrevet 2 kap. Men lad os dernæst heller ikke glemme, at selv om vi i det, som vi taler og gjør efter Herrens ord alligevel bliver mistjendt eller dog misforstaet, saa er vi heller ikke deri over vor Meester. Thi det samme skete med han endog af hans egne disciple. Hvor megen tilrettevisning, overbaerenhed og langmodighed maatte han udvise overfor dem, ja selv overfor Judas, som han dog i sin alvidenhed vidste var en foragtelig forræder. Og i Jesu fodspor finder vi Paulus, naar han forsikrer menigheden i Thessalonika, at han hadde behandlet dem lemfaeldig, som en amme pleier sine børn. (1. Thess. 2.) Maa den Herre Jesus Kristus, den store faarenes hylde, hjælpe os mere og mere af dette sindelag for sit navns skyld. Amen.

Skoleprædiken.

Tekst: Joh. 21, 15—17.

Kjære Guds ords tilhørere!

Gud beviser os kristne den store øre ved at han behyter os som sine medtjenere, sine redskaber til at bygge sit rige paa jorden, og det gjelder derfor, at vi udfører det herved, han har git os efter de instrukser han har givet. Naar en mand vil bygge et hus, lægger han først grundbolden. Han graver dybt ned i jorden indtil han

kommer paa solid grund, og derfra begynder han saa at bygge. Og den samme fremgangsmæde bør vi ogsaa følge, naar talen er om at bygge Guds rige, hans kirke paa jorden. De instrukser har kirkenes herre givet. Deraf følger, at det bør være vor opgave først og fremst at bygge Guds rige i de smaa børns hjerter og gjøre dem til rigtig pragtsulde stene i den tempelbygning, som der ligefinden pintsefesten har været bygget paa og som endelig skal staa fuldt færdig, naar den himmelske brudgom kommer for at hente sin brud hjem. Og den Herre, som har kjøbt ogsaa de smaa børn med sit blod, og som har sagt, at man skal lade de smaa børn komme til ham, og som taler saa alvorlig til Peter i vor tæft og siger: Røgt mine lam! Vogt mine faar! Røgt mine faar! han vil visseleg ikke se igjennem fingre med den maade hvorpaa vi udfører dette hverv, han har givet os. Og for at vi kan blive tilskyndet til at gjøre, hvad vi pligter i henseende til de smaa børn og det som vi falder barneskolen, saa lader os betragte Herrens gribende tale i den op læste tæft. Og det er især et ord, jeg vil fremholde, og som jeg vil forsøge at lægge baade eder og mig selv paa hjerte, nemlig denne Jesu besfaling:

Røgt mine lam! Vi vil se

- I. Til hvem denne besfaling er givet.
- II. Hvad der ligger i denne besfaling.
- III. Hvem alene kan røgte Herrens lam.

I.

Det, som vor tæft taler om fandt sted under en af Jesu aabenbarelser for sine disciple efter sin opstandelse fra de døde. Jesu tale er rettet til Simon Peter, som ved denne anledning blir gjenindsat i sit embede som apostel. I den nat da Jesus blev forraadt havde Peter begaact den grove synd at fornugte sin mester. Men Peter kom til omdømme. Og da Jesus paa paaszedag aabenbaredes sig for ham, forsikrede han ham om sin naade. Men ikke alene sin naadestand havde Peter mistet ved den synd han begik, men ogsaa sit apostleembede. Men ved den anledning, som vor tæft taler om blir han paa en høstidelig maade, gjenindsat i apostleembedet. Tre gange retter Herren det spørgsmaal til Peter: Simon, Jonas' son elsker du mig? Dette tredobbelte spørgsmaal refererer sig ganske

vist til Peters tredobbelte fornugtelse og ved spørgsmålet, elster du mig? vil Jesus minde Peter om hans ord i den nat da han blev foraadt. Da havde Peter erkærret, at han var beredt til at gaa med Jesus baade i fængsel og i døden. Saa stor kjærlighed mente han, han havde. Dog i prøvens stund viste det sig, at det var nofsaa daarlig med Peters kjærlighed. Men hvad var nu hans forhold til Jesus? Havde han nu en inderlig kjærlighed til Herren, og var det dersor vist at hans omwendelse var sand? Da Herren tredie gang retter det samme spørgsmål til ham, blir Peter bedrøvet. Han forstaar, at Herren havde grund til at twile paa hans oprigtighed, en skamelig fornugter, som han var. Men Peter forsikrer ham baade denne gang, saavel som de andre gange, da dette spørgsmål blev rettet til ham, at han, som ved alle ting, ved at han elster ham. Og paa denne utrykkelige erkæring, at han har kjærlighed til Jesus, saar Peter den befaling at han skal røgte Herrens Lam, at han skal vogte Herrens saar, med andre ord, at han skal tage sig af den hjord, den menighed, som Jesus har forhvervet sig med sit blod.

Vi udlaegger visseleg ikke Jesu ord i vor tekst galt, naar vi med saar forstaar voksne og sterkere kristne og med lammene de svage kristne og børnene. Naar derfor Herren i sin tale til Peter siger: Røgt mine Lam!, saa har han derved lagt ham alvorlig paa hjerte, at han under forvaltningen af det hårdeindebede, han nu giver ham, ikke maa glemme at tage sig af de smaa børn, som er ham, den gode hørde, saa dyrebare.

Disse Jesu ord, Røgt mine Lam! som jeg særlig vil vi skal døelev ved, er talt til Peter. Og siden de er nedtegnede i den hellige skrift, saa er det sikkert, at de ikke er ment bare for ham, men denne befaling er givet til alle Jesu disciple. Den er givet til alle dem, som er sat til at lære og forkynde Guds ord, til alle kristne forældre og alle menighedslemmer. Saa vist som denne Jesu befaling: Gaar ud i al verden og forkynder evangeliet for al skabningen gjælder alle kristne, ligesaa vist gjælder ogsaa Jesu befaling, Røgt mine Lam!, alle kristne. Der gives menighedslemmer, som lidet eller intet vil gjøre for børnesskolen fordi de enten ikke har børn selv, eller fordi alle deres børn er voksne. Men handler de efter Jesu ord i vor tekst, naar han siger: Røgt mine Lam? Ganske vist ikke. Disse folk handler ligedan som Cain gjorde den gang, da Herren spurgte ham: Hvor er din broder? Da svarede han: Jeg ved ikke, er jeg min broders vogter? Vi skal lægge merke til, at de børn, som er døbte,

de hører ikke alene forældrene til, men de hører menigheden til, ja de hører Kristus til; thi læg mærke til, hvad han siger: **Røgt mine lam!** Derfor gjælder denne befaling alle kristne forældre. Og især gjælder denne Jesu befaling dem som er kaldte til at være Jesu underhånder og lærere. Han som har oprettet sit naaderige paa jorden, og af hvem alle rette lærere og prester er forordnede, han siger til alle saadanne: **Røgt mine lam!** Den Herre,, som har givet de kristne egtefolk børn som pant paa sin kjærlighed, han taler saa alvorlig til saadanne forældre i vor tælt og siger: **Røgt mine lam!** Og Herren som elsket alle kristne og som har gjort dem til konger og prester for Gud, han siger til de samme kristne i vor tælt: **Røgt mine lam!** Med andre ord, det er til menigheden og ikke til staten denne Jesu befaling er givet. Staten har ganske andre opgaver end at røgte Herrens lam. Det er til dig, kjære medkristen denne befaling er givet. Vil du da sige **nei** til dette kald? Det kan ingen gjøre, som vil være en sand kristen.

II.

Men naar Jesus siger: **Røgt mine lam!** hvad ligger der da i denne befaling? Det er ikke saa vanskeligt at forstaa. En almindelig faarehårdes gjerning bestaar jo i at særge for at hjorden faar tilstrækkelig næring, at føre den ud paa de bedste græsgange, og til vandfilderne, at vogte hjorden mod vilde dyr, som vil angribe den, om muligt, at føre tilbage til hjorden saadanne faar og lam, som er komme bort ifra hjorden og føre hjorden tilbage til faarestien naar dagen er tilende. Og det er hårdenes pligt at vogte med en særegen omhu de svage faar, som lettest kan blive et bytte for ulvens rovlyst. Dette gjælder da i særegen grad lammene. Og er der et eller andet lam, som er saa svagt og skræbeligt, at det ikke er i stand til at følge med hjorden, saa kan det blive nødvendigt for hården at bære et saadant lam i sine arme. Naar derfor Herren i vor tælt siger til alle aandelige hårder, forældre, lærere og alle kristne: **Røgt mine lam!**, saa har han dermed sagt: **Sørg omhyggelig for den hjord som er eder anbetroet!** Før den ud paa ordets græsgange og til evangeliets sprudlende vandfilder! Tag eder omhyggelig af de skræbelige faar og lammene, de smaa børn! Se dog til at de daglig faar den næring de trænger, at de kan blive rigeligt næret med ordets usorfalskede melk, saa at deres trosliv kan holdes vedlige og tillage i kraft fra dag til dag! Se til, vil han sige, at de

Kan blive grundig underviste i Guds ord, saa at deres forstand kan blive oplyst, saa at de kan lære at se, at de er sindere for Gud, og at jeg er deres Frelser, at deres vilje kan blive styrket til det gode, at den nye kraft, lyft og løngsel, som ved gjenfødselsen blev skabt i deres hjerte, ikke maa aftage men tillage, at deres samvittighed maa være rigtig øm, saa at de er bange for at gjøre Gud imod! Vaag over dem, vil han sige, vogt dem omhyggelig mod deres sjælefiende satan, som altid ligger paa lur efter dem. Vær dom at give øgt paa den gode hørdes røst. Vær hver enkelt af dem paa eders kjærlighedsfulde hjerte! Vær dem til mig i daaben, for at jeg kan velsigne dem og gjøre dem til arvinger til det evige liv! Vær dem til mig paa hømmens arme! Led dem ved eders formaninger og advarslor og eders eksempel fremover paa den vej som fører til den evige livs faaresti! Alle disse ting ligger i denne Jesu besaling: Røgt mine Lam!

Men saa opstaaer det spørgsmaal: Hvorledes skal nu alt dette gjøres? Hertil maa svares, at meget af det vi har talst om maa udføres i hjemmet. Forældrene maa se til, at de selv er virkelige hørder for sine børn, derved at de bærer dem til Jesus i daaben, daglig bærer dem til ham paa hømmens arme og lærer dem selv at bede, og fortæller dem om den Gud og den Frelser i hvis navn de er døbte, og sørger for at det hjem, hvor børnene vokser op i, er et virkelig kristeligt hjem, saa at den aandelige luft hvori deres børn lever og aander maa være god og sund. Dette er af en større betydning, end de fleste har nogen anelse om.

Men de krav som disse Herrrens ord: Røgt mine Lam! stiller til os, er saa mange og store, at det bedste hjem neppe magter at opfylde dem. Dette har ogsaa kirken indseet, og af den grund har den anset det for nødvendigt at oprette skoler, hvis mål og opgave det er at røgte Herrrens Lam. En stor del af vores menigheder driver saaledes søndagsskole, som holdes en times tid hver søndag og byder undervisning i kristendommens sandheder. Æ mange menigheder holdes der religionsskole om sommeren paa den tid statens skoler ikke er i virksomhed. Æ enkelte menigheder holdes skole en times tid hver uge efter den saakaldte „Gørh plan“. Og hos vores tyske-lutheriske brødre er det det almindelige, at menighederne driver, hvad vi kalder menigheds-skole, som holdes paa den samme tid, som statens skoler, og hvor der undervises i de samme fag som i commonionskolen og ved siden deraf i Katekismus, Fortælling og Bibelhistorie. Og vi har nogle saa saadanne skoler ogsaa hos os.

Hvad nu søndags-skolen og de saakaldte „Gary plan“-skoler an-
gaar, saa er det ikke min mening at underburdere den gjerning, de
udfører. Men vi maa dog bogte os for at overburdere disse sko-
lers nytte. Og ikke under nogen omstændighed maa vi lade den
tanke faa rum hos os, at disse skoler er al den skole vores børn træn-
ger. Naar vi nu har hørt hvilke krav denne Herrens befaling, Røgt
mine lam! stiller til os, er der da nogen som virkelig tror, at de
nævnte skoler gjør syldest for alle disse krav? Dersom saa lidens tid
anvendtes til at lære dit barn regning, geografi eller historie, som
i de nævnte skoler anvendes til undervisning i Guds ord, hvad slags
kundskab vilde de faa om disse ting? Og naar vi nu ogsaa beten-
ker at mange af dem, som er læserere i søndags-skolen, ofte er saadanne
som lidens eller ingen erfaring har i at undervise, da maa det være
en selvagt ting, at frugterne af søndags-skolen maa blive meget ringe.
Dersom det ogsaa gaar saa at børnene faar den tanke, at naar de
kommer til søndags-skolen saa behøver de ikke at være tilstede ved
gudstjenesten. da blir søndags-skolens nytte af en meget tvilsom kar-
akter.

En del af det, som har været sagt om søndags-skolen og den saa-
kaldte „Gary plan“ har ogsaa sin anvendelse paa den saakaldte
sommerskole. Naar du betenker, hvad der virkelig ligge i Jesu
befaling, Røgt mine lam! tør du da gjøre den påstand, at disse
skoler, som holdes i nogle faa uger i den høde sommertid, naar
børnene føler, at de burde have ferie, gjør syldest for de krav, som
Herren i denne sin befaling stiller til os? Er det paa den maade
en hyrde røgter sin hjord, at han lader den faa al den næring den
behøver, ja maaske mere end den behøver, en 6 eller 8 uger om
aaret, og saa lader den fulde resten af aaret? Og er her nogen som
faar den forståelse af Jesu ord i vor tæft, at det er paa den maade,
han vil at hans lam skal røgtes? Vi maa visseleg inderømme at der
ikke gives mere end en barneskole, som formaar at gjøre syldest for
de krav, som Jesu ord, Røgt mine lam! stiller til os, og det er me-
nigheds-skolen, som holdes paa den samme tid som public-skolen, og
som giver undervisning i de almindelige commonskolefag og daglig
undervisning i Guds ord, hvor alle kundskaber meddeles i Guds
ords lys, en skole som er gjennemtrængt af kristendommens aand
og er helt igjennem en kristelig skole. Vi bør gjøre det til vort måål,
at vi kan faa saa mange saadanne skoler som muligt, en i hver me-
nighed, eller ialfald en i hvert prestekald, som alle menigheder, der

udgjør faldet, kan benytte. Drives der i forbindelse med skolen en „Boarding Club“, da gjør det lidet til sagen om børnene bor mange mil borte fra hjemmet.

Dog naar jeg har sagt, at vi bør gjøre det til vor opgave at oprette menigheds-skoler, saa skal ikke dermed være sagt, at vi ikke med villighed skal betale vor tilsvarende skat til statens skoler. Som lydige borgere maa vi gjøre det. Men da stat og kirke i dette land er adskilt, og da statens skoler ikke byder undervisning i Guds ord, og da Gud ikke har befælet staten at røgte Jesu lam, saa har vi både ret og pligt til at oprette skoler for vores børn, som har omsorg for vores børns temelige og evige vel.

Og jeg vil her faa tilføje, at dersom Guds rige skal kunne bestaa iblandt os og vores børn og vor ungdom blive bevaret for kirken, da maa vi agte paa Jesu indtrængende befaling, Røgt mine lam! Der er mange farer som truer, ikke mindst den opvoksende slægt. Den forfærdelige ringeagt, som faa mange viser lige overfor den guddommelige sandhed, den foragt som faa mange viser lige overfor den borgelige øvrighed. Den misundelse, graadighed og pengegjerrighed, som vi har været vidne til, og i det hele taget i den kamp som føres mellem arbeidere og arbeidsgivere. Og endelig den letsindighed, som faa mange viser lige overfor egtefæssbuddet og budet om kærlighed i det hele, er farer, som truer baade staten og kirken med undergang. Skal derfor kirken kunne bestaa iblandt os, og skal den opvoksende slægt blive bevaret i påften med sin Frelser, da maa vi ikke se gjennem fingre med denne Jesu befaling, Røgt mine lam!, men gjøre hvad Herren befaler os. Og lad os ikke glemme, at vi netop i menigheds-skolen har et meget kraftigt hjælpe-middel mod disse farer.

III.

Da vi nu har seet, hvem denne Jesu befaling er rettet til, saavel som hvad der ligger i den, saa lad os for det tredie betragte hvem kan røgte Herrens lam.

Hvem det er som alene kan gjøre syldest for de krab, som den nævnte Jesu befaling, Røgt mine lam! stiller til os, det fremgaar klart af Jesu tredobbelte spørgsmaal til Peter: Simon Jonæs' son elsker du mig? Disse ord viser klart, at det er alene dem, som har kjærlighed til Jesus og er sande kristne, som virkelig kan røgte Herrens lam. Derfor gjælder det at de, som er satte til at være lævere

for de smaa børn, saavel som alle der har noget med børnenes undervisning at gjøre, selv er kristne. Dersom ikke det er tilfældet, saa blir ikke den gjerning, som de udfører, nogen sand hyrdegjerning, som den jo er og skalde være, men den blir en trællegjerning. En lærer, som ikke elsker Jesus er en leiesvend, og om leiesvenden siger den Herre Jesus, at han ikke har omsorg for faarene. Den hyrdegjerning, som Jesus taler om i vor tæft, maa hæres af kjærlighed, dersom den skal være af den rette art. Da blir ogsaa gjerningen til velsignelse, selv om den er forbunden med jordiske savn. Da blir der ogsaa den rette kristelige begeistring i arbeidet. Dernæst er den, som ikke elsker Jesus, blind i aandelig henleende, og hvordan det vilde gaa, dersom man havde en blind mand til faarchyrde, det behøver vi ikke at dvæle ved.

Men det gjælder ogsaa at menighedslemmerne, i hvis midte den omtalte hyrdegjerning drives og som selv er med i denne gjerning, selv er saadan der virkelig elsker Jesus og altsaa er sande kristne. Der skal noeksaa store offere til for at denne gjerning kan drives. Noget sligt som en menighedsfoole er ikke en billig skole, men der skal adskillig offervillighed til forat man kan faa de nødvendige midler. Men er der inderlig kjærlighed til Grefseren, da vil der nok blive en udvei hvad midlerne angaaer. Og jeg vil bede dem, som kanskje er imod menighedsfoolen, og som klagter over at det vil blive saa kostbart om at overveie Jesu spørgsmaal i vor tæft: Elsker du mig? og de vil maaesse finde at feilen ligger her, at den egentlige grund til deres ulyst og mangel paa interesse i denne sag er, at de mangler en inderlig kjærlighed til Jesus. Sandelig Jesu ord, elsker du mig?, opfordrer os alle til en alvorlig selvpørelse. Kunde vore menighedslemmer, vores prester og lærere sige med Peter, omend med forg over at kjærligheden er saa ufuldkommen, at han som ved alle ting, han ved, at vi elsker ham, da vilde nok Herrens lam blive vel røgtet, da vilde der nok i rigt maal blive sørget for foole for de smaa børn.

Maa Gud give os sin aand og naade at vi maa lære at se, hvad vores pligter er i den sag vi har talt om, og maa Guds aand fylde vores hjerter med Kristi kjærlighed, og give os lyst og dygtighed til at gjøre hvad Jesus beskuer os, naar han siger: Røgt mine lam!

Amen.

Forretningssager.

Komiteer under mødet:

Formandens indberetning: M. N. Bleken, E. Hansen og P. G. Ejernagel.

Publikationer: L. S. Guttebø, M. Fr. Wiese, G. Grundeson, E. N. Edwards og M. Gunderson.

Missioner: H. M. Olson, L. P. Jensen, C. B. Ellingsen, N. Nielsen og A. Opheim.

Pengesager: A. J. Torgerson, A. Rein og L. E. Ludvig.

Church Extension: E. Hanson, C. N. Peterson og E. G. Mellem.

Skolekomite: H. Ingebritson, J. E. Thoen, J. Førde, H. S. Hanson og E. N. Jubeland.

Presternes reisendgifter: G. O. Villegaard.

Diverse sager nr. 2: J. Hendricks, G. N. Gullison, G. M. Mellem, S. O. Nygaard og D. P. Tveden.

Diverse sager nr. 1: M. N. Bleken, J. A. Moldstad, H. A. Preus, P. G. Ejernagel og J. G. Sime.

Justeringskomite: O. M. Gullerud, L. C. Sætra og E. G. Mellem.

Nomination af komitemedlemmer: H. Ingebritson, L. S. Guttebø og E. G. Mellem.

Nomination af trustees for Shuoden: L. C. Sætra, H. M. Olson og B. Gulbrandson.

Resolutioner: M. Fr. Wiese.

Staaende komiteer for det kommendeaar.

Indremission: H. Ingebritson, Chr. Anderson og J. G. Sime.

Hedningemissionen: S. C. Nilsaker, J. Hendricks og E. Hansen.

Missouri Board of foreign Mission: S. C. Nilsaker.

Menigheds-skolen: H. Ingemann, C. Hansen og E. B. Ellingsen.

Høiere skoler: A. J. Tørgerson, Chr. Anderson og M. N. Bleken.

Church Extension: H. M. Olson, L. S. Guttebø og G. H. Kieland.

Forlagskomite: Chr. Anderson, H. A. Preus og J. Hendriks.

Finausør: D. M. Gullerud, B. Overn og J. J. Strand.

Nedaktioner: J. A. Moldstad, H. A. Preus og G. A. Gullixon.

Rail Road Secretary: Chr. Anderson.

Relief in Europe: G. A. Gullixon.

Subkomite for indremissionen:

Synoden instruerede disse komiteer at fremlægge skriftlige beretninger ved begyndelsen af næste synodemøde.

Judberetninger fra staaende komiteer oplæste.

1. Menigheds-skolen: 1) Komiteen har den glæde at rapportere, at Mrs. T. Larson, Parkland, Wash., har skænket en sum af et tusen dollars. Hun vil det skal danne et fond for rentefrie laan til menigheder, som vi loprette menigheds-skoler og saa snart de kan betale beløbet tilbage til Synodens kasserer, som skal udlane det igjen paa samme maade til andre menigheder, som ønsker at bruge det tilbedste for skolen efter en dertil af Synoden nedsat placende skolekomites bestemmelse.

2) Synoden udtaler sin glæde over at Vor Frelsers menighed, Albert Lea, Minn., har besluttet, at oprette en Lutherisk menigheds-skole og den nærer det haab, at flere vil følge eksemplet og saa skole i stand.

3) Ligesaa opmuntrer vi hverandre til at erindre denne vigtige sag med bidrag til saadant skolefond, eller som gave til menigheds-skolen efter giverens bestemmelse.

E. B. Ellingsen, formand,

B. Harstad, sekretær.

2. For høiere læreranstalter: Ifølge beslutning fattet på synodemødet i Albert Lea 1919 mødte komiteen for høiere læreranstalter med Board of Education for Concordia College af Missouri Synoden i St. Paul og forhandlede med dem om samarbeide ved Concordia College i St. Paul.

Komiteen mødte den største venslighed og imødekommnenhed fra vores brødre i Missouri Synoden. Resultatet af disse forhandlinger blev oprettelsen af en lærerpost ved Concordia College. Med den forståelse at denne post besættes af den norske Synode og at denne lærer ansees, som et medlem af fakultetet, og lønnes ligt med de andre lærere. Vi lovede at støtte indtil halvdelen af lønnen for denne lærer.

De norske studenter blev indrømmet alle rettigheder og privilegier, som Missouri Synoden byder sine egne gutter.

Dr. S. C. Mvisaker blev kaldt og antog kaldet. Komiteen satte en mindre sum til prof. Mvisakers raadighed til brug i sygdomstilfælde, og ellers til fremme af studenternes hygge og velvære.

Alt har gaaet godt, langt over de bedste forhaabninger. Sålt optoges gjennem skoleaarets løb 11 af vores gutter ved skolen. To maatte slutte på grund af sygdom.

Denne ordning har vist sig at være en heldig løsning af spørsgsmalet angaaende College uddannelse for vores gutter. Vaade vor lærer og vores gutter arbeider sammen med de andre ved skolen i god forståelse. Vi nyder her godt af det Missouri Synodens medlemmer har øfret for skolen i svundne aar.

Komiteen henstiller til samfundet følgende: 1) Samfundet udtales herved sin tak til Gud, som også her har vist os en udvej i et spørsgsmaal saa betydningsfuldt for vort samfund. 2) Samfundet udtales sin tak til Missouri Synoden for den store hensynsfuldhed og imødekommnenhed, som den har udvist baade i oprettelsen og udførelsen af denne ordning. 3) Samfundet udtales sin tak til prof. Mvisaker for den store omhyggelighed, hvormed han har ivaretaget vores interesser blandt de norske studenter som blandt Missouri Synodens medlemmer. 4) Samfundets menigheder opmuntres til, at tage sig med iver af denne vigtige gren af samfundets arbeide og vise denne ved: a) at sende oppvakte gutter til skolen. b) Ved at betænke skolen og skolens Boarding Department med gaver. 5) Sam-

fundet hør i den nærmeste fremtid sørge for, at en lignende ordning træffes med hensyn til uddannelsen af lærere for vores menigheds-skoler.

3. Forlagskomiteen: Ifølge Synodens bemhyndigelse holdt forlagskomiteen møde i Minneapolis, Minn., den 2den mars og tog de nødvendige skridt til at oprette en forlagsforretning: „The Lutheran Synod Book Co.,“ Minneapolis. En effektiv komite blev udnevnt, bestaaende af Chr. Anderson, John Hendricks, Arthur Nelson og John Moe, som blev pålagt at forstørre et henførtsmæs-sigt lokale, organisere forretningen og gjøre de nødvendige indkjøb af bøger og „supplies.“ En begyndelse er altsaa gjort; et beskedent oplag forstørret, med Mr. J. Moe, som forretningsfører.

Da der ligger over et nofsaa stort oplag Synodalberetninger fra aarene 1918 og 1919 og Retledning og Forsvar og Folkekalender, saa har komiteen nedsat priserne for om muligt at saa dem følgt og udbredt snarest mulig.

Past. M. Fr. Wiese er af komiteen anmodet om at redigere Ev. Luth. Folkekalender ogsaa for dette aar og har manuskriptet færdigt.

Tidende, vort organ: Priserne for trykning og udgivelse af „Ti-dende“ har steget adskilligt, saa vi maa nu betale \$60.00 ugen mod \$40 ugen sidste aar. En underbalance har vi derfor ikke funnet undgaa. Den underbalance som derfor har været umindgaaelig er blevet betalt af samfundskaæsen. Abonnentlisten har steget ca. 560 siden sidste synodemøde.

4. Finanskomiteen: 1) Synoden udtaler sin glæde og tak til Gud, at han har højet hjerterne til offerbwillighed med hensyn til vort samfunds gjøremaal. 2) Af kaæsererens regnskab fremgaar det at der er et betydeligt overskud i alle kaæser, og det tiltrods for at udgifterne for vores publikationer har betydeligt oversteget indtægterne. 3) Da vores publikationer er vægtige vidner for sandheden, saa anmøder Synoden alle sine medlemmer indstændig om at arbeide mere ihærdigt for disse publikationers udbredelse. En større udbredelse vil fremme sandheden og dække underbalansen.

E. Hansen ferretær.

5. Kascererens rapport. Fra 27de mai 1919 til 30te mai 1920.
Synodkassen, indtægter:

Kassebeholdning 27de mai 1919.....	\$1,046.74
Indkomne bidrag	2,974.73
Publikationer	1,773.22
Renter	104.95

Udgift:

Publikationer	\$2,728.04
Læverløn	925.00
Laan til The Synod Book Co.....	500.00
Rev. C. N. Peterson, løn	50.00
Redaktionsudgifter, porto etc.	127.42
Trængende studerende og hjælpefond ..	133.50
Dr. S. C. Ulvisaær, fragt og porto....	5.85
Rev. Chr. Andersen, R. R. Sekr.....	5.00
Porto, Stationery etc.	14.46
Miscellania	6.00

Kassebeholdning	\$4,495.27
	1,404.37

	\$5,899.64
	\$5,899.64

Missioneskassen, indtægt:

Kassebeholdning 27de mai 1919.....	\$1,700.59
Indkomne bidrag	4,605.96

Udgift:

Rev. John Hendricks	\$1,079.75
Rev. H. A. Preus	810.00
Trængende studerende	50.00
Asianmissionen	46.26
Missionen i Indien	5.00
American Luth. Board of Relief, Mis- souri Synoden	190.65
Indianermisjonen	459.60
Negermissionen	207.50
Rev. S. C. Thoen	100.00
Rev. L. P. Jensen, bestemt til ham.....	25.00
Rev. J. A. Moldstad, til Lorel Avenue Mission	22.80

Overført til Church Extension Fund.....	10.00
D. P. Eveden, reiseudgifter	80.00
Dr. S. C. Mvisaker, reiseudgifter.....	4.81
Peterson Printing Co.	5.50
	<hr/>
	\$3,046.87
Kasssebeholdning	3,259.68
	<hr/>
	\$6,306.55
	\$6,306.55

Church Extension Fund:

Indkomne bidrag	\$2,340.20
Laan til Somber menighed.....	\$ 400.00
Kasssebeholdning	<hr/> 1,940.20
	<hr/> \$2,340.20 \$2,340.20

Revisorerne har gjennemgaaet kassererns regnskaber for aaret fra den 27de mai 1919 til den 30te mai 1920 og finder dem som ovenfor anført i orden.

Northwood, Ia., den 30te mai 1920.

E. Hanson,
E. R. Thysen.

Komite indstillinger behandlet og antagne.

1. Formandens inddberetning følgende: 1. Øpmuntring til at føge vor kraft i Guds ord og ikke høre ting. 2. Tidens farer. 3. Kirke og Læretugt. 4. Hemmelige selskaber. 5. Kaldelse af præst. 6. Unionisme. 7. Organisationer inden menigheden. 8. Vort folkevæsen. 9. Eb. Luth. Tidende. 10. Forlagsforretningen. 11. Hvorledes vi skal komme vores betrængte brødre til hjælp.

E. Hansen, sefretær.

2. Ær publikationer: 1) Synoden udtaler sin glæde over den fremgang, som „Eb. Luth. Tidende“ og „Lutheran Sentinel“ har havt i det forløbne aar og opfordrer både præster og lægmænd til ivrig arbeide for deres udbredelse, saa at vi i dette aar, om mulig, kan forsøge abonnementantallet. 2) Synoden udgiver ogsaa i dette aar „Eb. Luth. Folkekalender“ i det norske sprog. 3) Synoden opfordrer alle sine medlemmer til at anskaffe sig „Eb. Luth. Folkekalender“ og „Synodalberetning“ og føge at faa dem udbredt. 4) Synoden godkjender oprettelsen af en egen boghandel og anmoder sine medlemmer at forståsøge sig bøger derfra. Finanskomiteen forstørre de nødvendige midler til driftsen af denne forretning.

L. S. Guttebø, formand,

M. G. Gundersen, sek.

3. Ær misjonen: 1) Synoden udtaler sin tak til Gud for det store og velsignelsesrige arbeide, som har været gjort i det forgangne aar paa indremissionsmarken og heder ham fremdeles velsigne samfundets arbeide paa denne mark. 2) Synoden tilstemmer hvad indremissionskomiteen har gjort med hensyn til forhøjelse af misjonærers løn til \$1,200.00 pr. aar, ligesom forhøjelse af past. G. A. Preus's løn, saa han tilsammen med hvad han faar fra sin menighed ogsaa har \$1200.00 pr. aar. 3) Synoden anbefaler at selvstændige kald oprettes paa de forskellige steder, hvor der er udsigt til at det kan gøres. 4) Synoden bemindiger missionskomiteen til at falde en eller flere indremisionærer til saaqnart der viser sig at være nødvendig. 5) Synoden vælger en subkomite til i forbindelse med indremissionskomiteen at varetage missionens interesser paa vestkysten. 6) Synoden tilstemmer hedningemissionskomiteens raad om, at arbeide i forbindelse med Missouri-Synoden paa hedningemissionensmarken og at der efter deres inddbydelse vælges en mand

paa deres missionsboard og at vi støtter deres arbeide med vores bidrag.

G. M. Olson, formand,
E. B. Ellingson, sekretær.

4. Pengesager: 1) At rapporten fra den staende finanskomite tilstennes. 2) At vigtigheden og nødvendigheden af mere systematisk arbeide for vores publikationers udbredelse lægges prester og menigheder paa hjerte. 3) Menighederne opmuntres til at vælge publikationskomiteer, hvis opgave bør være at fåa vores publikationer ind i hvereneste familie i menigheden.

A. J. Torgerson, formand.
L. C. Ludvig sekretær.

5. For Church Extension: Regler for Church Extension. Paragraf 1. Kassens navn skal være: „Den Norske Synodes Church Extension.“ Par. 2. Denne kasses formaal er ved laan at bistaa trængende menigheder i Synoden ved opførelse af kirker eller anskaffelse af kirkeeiendom. Par. 3. Bestyrelseskomiteens medlemmer vælges samtidig med Synoden's øvrige embedsmænd og under samme regler. Par. 4. Indtægterne indkommer ved bidrag, testamenter og frie aarlige menighedsoffere. Par. 5. Bestyrelsen udlaaer rentefrit paa lovlig maade, mod pant i fast eiendom, af kassens midler til trængende menigheder for at hjælpe til at bygge kirke, skolehus eller sikre kirketomt. Par. 6. Komiteen rapporterer aarlig til Synoden angaaende indtægter og udgifter og sit arbeide i det hele. Som par. 7 foreslog E. Hansson følgende: Synoden bestemmer at penge fra Church Extension ikke udlaanes til menigheder, som optager folket der tilhører hemmelige selskaber. — Efter nogen drøftelse henvistes denne Paragraaf til præstekonferensen.

6. For skolerne: A) Menighedsskolen: 1. Synoden opretter et fond for menighedsskolen i overensstemmelse med Mrs. T. Varsjons bestemmelse angaaende den gave paa \$1000.00, som hun har givet i dette øjemed. 2. Synoden paalægger den staende komite for menighedsskolen at udarbeide et udkast til regler for bestyrelsen af dette fond, og rapportere til næste aarstmøte. 3. Synoden overdrager bestyrelsen af dette fond til nævnte skolekomite, og bemynsider den til at uddele eller bestyre de penge, som maatte komme ind til direkte brug for menighedsskolen. B) Høiere lærearanstalter: 1.

Synoden opfordrer sine medlemmer til at yde penge eller madvarer til understøttelse af Boarding Departementet ved Concordia College, St. Paul. 2. Samfundets menigheder bør opmuntre sine unge gutter til at søge sin uddannelse ved Concordia College i St. Paul. 3. Den staaende komite for høiere læreanstalter bemhyndiges til at forhandle med MissouriSynoden og The Joint Synod of Wisconsin's skolebestyrelser for om mulig at fåa ifstand en ordning hvorved vi kan fåa uddannet lærere for menigheds-skolen ved en af nævnte synodes læreanstalter.

E. R. Juveland, formand,
J. E. Thoen, sekretær.

7. **Før diverse sager no. 1:** 1) Da vor Herre og Frelser siger: „Salige ere de som høre Guds ord og bevare det,” og da han har lovet dem, som gjør dette, at han vil være med dem alle dage indtil verdens ende og give kraft og virkning ved ordet; og da naademidlerne er de eneste midler, hvorved kirken udbredes og opholdes, så erkjender vi, at det gjelder for os, at enhver for sig ved tro og tillid til Guds ord søger at fåa en frelst sjæl og forarbeider sin egen saliggjørelse med frygt og hæven forenet med kraft og mod til at være levende vidner om al sandhed, at ingen paa regnskabsdagen skal kunne vidne, at vi for fred og venstskabs skyld fortier sandheden i noget stykke. Dette maa vi gjøre enten vi får nogen eller ingen med os. 2) Synoden advarer paa det aller alvorligste alle sine medlemmer mod al den lunkenhed og liberalisme, som ligger i tiden, og vil paa det aller indstændigste advare sine medlemmer mod at tage del i sådanne „movements,” som National Lutheran Council, „Interchurch World Movement” og lignende unionistiske bevægelser.

Fremdeles vil Synoden advare mod alt kirkepolitisst svermeri, som vil gjøre kirken lig en social-reformatorisk institution, og derved lede den bort fra dens egentlige opgave, som er at prædike Guds ord og forvalte sakramenterne.

3) Synoden erkjender med taknemmelighed det arbeide, som har været gjort af forskellige organisationer inden vore menigheder, såsom kvindesforeninger, ungdomsforeninger og sangforeninger og vil opmuntre til disse virksomhed. Men paa samme tid er den heller ikke blivit for forskellige farer, som kan ligge nær ved en over-organisation, og at præsten kan blive optat med en rastløs travlhed, som kan hindre ham i at fåa den ro der trænges, for at han i stilhed

kan fordhybe sig i sine studier og holde hardt ved med forelæsningen. Der kan dog paa grund af de forskjellige forholde paa de forskjellige steder ikke nedslægges nogen bestemt regel, kun at vi har for øie det, som er hovedsagen. 4) Synoden opfordrer sine medlemmer til kraftig at støtte det arbeide for de nødlidende i Europa, som drives af „American Lutheran Board of Relief in Europe“ og vælger en komite af en til at samarbeide med nævnte Board og fra tid til anden give de fornødne oplysninger gjennem Eb. Luth. Tidende.

8. **Før diverse sager nr. 2:** 1) „Kirketugt og læretugt“ og „Unionisme“ opstilles som forhandlingsgjenstande for næste synodemøde. 2) Synoden udtaler sin advarsel mod de hemmelige selfababer og opfordrer sine prester og menigheder til at modarbeide dem paa den rette maade og med de rette midler. Dernæst udtaler Synoden sin glæde over og anerkjendelse af de vidnesbyrd, som har været aflagte mod disse selfababers væsen og karakter, og opmuntrer alle til fremdeles at vidne mod dem. 3) Synoden vil ved Guds naade tage afstand fra den verdslige præfis, som viser sig i en del af den lutheriske kirke i kældelsen af prester, idet der ikke spørges saa meget om de opstillede kandidater deler lov og evangelium ret eller lægger hovedvægten paa at vinde og bevare sjæle for Herren, som at de er begavede, kan tale som ørene klør og er villige til at kældes paa en gjenfødig opsigelsfestid og paa den maade gjøre ordets tjeneste til en forretningsfag.

G. N. Gullixson, formand,
J. Hendricks, sefretær.

9. **Resolutioner:** Fra past. J. Johansen har Synoden modtaget følgende skrivelse: „Til brødrene i Den norske Synode af den Amerikanske Eb. Luth. Kirke, Naade og fred! Nagtet min helsbredstilstand desværre ikke tillader mig at foretage den lange reise til synodemødet i Minneapolis, føler jeg dog trang til at sende eder en brotherlig hilsen, da jeg er med eder i anden. Jeg har jo ligesaalidt som J. funnet gaa ind i den sammenluttede norske Lutheriske kirke paa det grundlag, den har stillet sig paa, da det er min overbevisning, at den er slaact ind paa en retning, som er fremmed for den i hvilken den gamle norske Synode i saa mange aar virkede til stor velsignelse i dette land. Saa ondt som dette end gjør mig, (det kan jeg forsikre eder) saa glædeligt er det dog paa den anden side at vide, at der er saavidt mange, som endnu vil staar fuldt ud paa den gamle

grundvold, som er Skrifstens og vor dyrebare lutheriske kirkes befjendelses grund, baade i lære og præfisis.

Vistnok er ßaa (alt for ßaa), og kæfsterne udad til i forhold dertil. Men ßaa har ß dog et godt, ja det bedste rygstød baade i kirken's historie og fornemmelig i Herrens ord og løfte. ß kirken's historie, som tog sin begyndelse i Herusalem ved tolvt fattige mænds vidnesbyrd, der gjorde ßaa mange rige i Gud. ß Herrens løfte: Hos Herren er ingen forhindring for at frelse ved mange eller ßaa. ßke ved hær eller ved magt, men ved sin Land, siger den Herre Beboeth (Sal. 4). Da Herrens Land, Maadens og Bønnens Land er det, som maa besjæle os i kampen mod al vildfarelse, mod verden, Satan og kjædet. Men Gud har ikke givet os frygtfomheds Land, men krafts og kjærligheds og sindigheds Land. Da kan vi midt under striden, modgangen, sorgen og stusselten med Kristus Halkner synge: Op i Jesu navn at vinde, Seirten bliver vis og stor. Om vor hande vil vi binde Vidnesbyrdets faste ord, Lad det gaa, som det maa. Ordet evig skal bestaa.

Eders ringe medbroder ß. Johansen.

Fresno, Calif., mai 1920."

Vi siger herved en kjær og trofast broder og medarbeider, Past. Johansen, hjertelig tak for hans hilser og opmuntning til os. Og idet vi gjør dette, bede vi Gud, at han fremdeles vil være med vor kjære medbroder i hans ensomme stilling i det fjerne vesten og styrke ham baade til legem og sjæl, ßaa han fremdeles, saalænge Gud vil, kan forkynde det gode budskab om Guds naade i Kristus til arme synderes frelse; og at Gud naadelig vil behare ham og os alle i den sande troes og befjendelses enighed (1 Kor. 1, 10), som nu rundt omkring os aabenbart i ßaa mange fredse og paa ßaa mange maader tilfidesettes og frækkes.

ß denne forbindelse maa vi ogsaa meddele med glæde, at præsterne C. A. Moldstad, H. A. Nanestad, P. Blicher, ß. R. Baaler og andre, som deler vojt befjendelses standpunkt, men paa grund af helbred og andre hindrende omstændigheder ikke her kunde være tilstede, dog ere med os i Landen og sende os sin broderlige hilser. Gud være med dem og os alle i Jesu navn!

Efter Synodens opfordring M. Fr. Wiese.

Minneapolis, Minn., 10de juni 1920.

Inkorporation af Synoden.

Følgende inkorporationsartikler for Synoden blev enstemmig antaget den 10de juni 1920. Til trustees valgtes: For et aar: B. Harstad, Parkland, Wash., og P. G. Tjernagel, Story City, Ia., For to aar: L. E. Ludvig, Lake Mills, Ia., og Nels Spangelo, Albert Lea, Minn. For tre aar: Alvin Drotning, Deerfield, Wis., og G. A. Gullixson, Chicago, Ill.

ARTICLES OF INCORPORATION.

Be it resolved by the Norwegian Synod of the American Evangelical Lutheran Church in meeting duly assembled.

ARTICLE I.

That a corporation is hereby formed and incorporated under the laws of the State of Minnesota, and more particularly Sections 6612 and 6613 General Statutes of Minnesota, 1913, being Sections 3152 and 3153 Revised Laws, 1905.

ARTICLE II.

The name of this corporation shall be the Norwegian Synod of the American Evangelical Lutheran Church.

ARTICLE III.

The Synod accepts as its only source and rule of faith and doctrine, God's Holy Word revealed in the canonical books in the Old and New Testaments; and all the confessional books of the Lutheran Church contained in the Book of Concord, as a true exposition of the canonical books in the Old and the New Testaments. These books are: The Apostles' Creed; The Nicene Creed; and the Athanasian Creed; The unaltered Augsburg Confession; The Apology of the Augsburg Confession; The Smalcald Articles; Luther's Small Catechism; Luther's Large Catechism; The Formula of Concord, (Epitome); The Formula of Concord, (Solid).

ARTICLE IV.

The purpose of this corporation shall be to foster, maintain and establish the interests of the Evangelical Lutheran Church, and to that end establish missions, call and send missionaries, establish and maintain schools, colleges, seminaries, orphans' home, and charitable institutions; educate ministers of the gospel, teachers for Christian institution of children and youths, and missionaries for mission work; encourage discussion of moral and theological themes, and maintain the preaching of the Word of God, and use proper means to develop true faith and Christian lives among men; encourage the reading and use of the Holy Scripture, Lutheran School Books, Hymn Books, and other devotional books, periodicals and papers, by dealing therein and by printing and publishing the same.

To carry its purpose into effect, this corporation may exercise all the power conferred by the Laws of this State, and may adopt a corporate seal, make contracts, establish by-laws, rules and regulations of the management of its business, sue and be sued by its corporation name, and may acquire real and personal property by purchase, gift, grant, devise or bequest, and hold and employ the same for religious, charitable or educational purposes, and may sell, invest, transfer or mortgage the same, and transact all secular business and manage the temporal affairs of said corporation, and may exercise such other power as its constitution and by-laws may prescribe, not inconsistent with the Laws of this State, and the Lutheran Confessions.

ARTICLE V.

This corporation shall belong to the church of religious denomination known as the Evangelical Lutheran, and the district or territorial limits over which this corporation shall exercise jurisdiction shall be the United States of America.

ARTICLE VI.

The officers through whom the corporation shall act shall be a Board of Six Trustees, who of their number shall appoint a Chairman and a Secretary of the Board, who shall be known as Chairman and Secretary of the Board of Trustees of the

Norwegian Synod of the American Evangelical Lutheran Church, and a Treasurer whose title shall be Treasurer of the Norwegian Synod of the American Evangelical Lutheran Church. The Trustees and Treasurer shall be elected, and the election shall be held at the annual meeting of this corporation, at such definite time and place as the usage and constitution of the Synod may prescribe; at such election the lay delegates of the congregations belonging to the Synod and every pastor of such congregations, and such other persons as the constitution and by-laws determine, shall be entitled to vote; and such persons in meeting duly assembled, shall have the power to transact all business pertaining to the interests of the corporation. The term of office of the Trustees shall be three years, and two Trustees shall be elected at each yearly meeting of the Synod, but of the Trustees of the first Board, two shall serve only one year, and two only two years. The term of office of the Treasurer shall be two years. The term of office of Chairman and Secretary of the Board of Trustees shall be one year. A vacancy in the office of Treasurer shall be filled by the Board of Trustees until the ensuing annual meeting, and in case of vacancy in the Board of Trustees the remaining Trustees shall have power to act as the Board of Trustees until the vacancy may be filled at the annual meeting.

ARTICLE VII.

The Trustees shall have the general management and control of all the secular business and temporal affairs of said corporation. All such business and affairs they shall conduct in accordance with the constitution, by-laws, rules and resolutions of the Synod. The Secretary shall keep a record of all transactions of the Board, and have the custody of the corporate seal.

ARTICLE VIII.

The Treasurer shall receive and disburse the funds of the corporation under the direction of the Synod and its Board of Trustees, and shall keep true account of all funds received and disbursed, and make full report to the Synod for each fiscal year. He shall also make full report to the Board of Trustees at such times as the Board by resolution may request. He shall give such bond for the faithful performance of his duties as

the Board may direct. The fiscal year shall be from the first day of May to the last day of April of the following year.

ARTICLE IX.

The names and addresses of those elected as the first officers of the corporation are as follows:

Trustees for one year:

B. Harstad, Parkland, Wash.
P. Tjernagel, Story City, Iowa.

Trustees for two years:

L. E. Ludvig, Lake Mills, Iowa,
Nels Spangelo, Albert Lea, Minn.

Trustees for three years:

Alvin Drotning, Deerfield, Wis.
G. A. Gullixon, Chicago, Ill.

I, B. Harstad, do hereby certify that I was the presiding officer of a meeting at the City of Minneapolis, in the State of Minnesota, on the 10th day of June, 1920, held by the representatives, delegates and others entitled to vote at the annual meeting for 1920, of the Norwegian Synod of the American Evangelical Lutheran Church, which is a Synod for religious purposes, composed of and representing several congregations in the State of Minnesota and elsewhere; that at said meeting a resolution to form a corporation was duly adopted by said representatives, delegates and others so entitled to vote; that the foregoing is a true copy of said resolutions and of the whole thereof.

Dated at Minneapolis, Minnesota, June 10th, 1920.

BJUG HARSTAD,
Presiding Officer.

STATE OF MINNESOTA)
) ss:
COUNTY OF HENNEPIN)

L. P. Jensen, being duly sworn says: That he was the secretary of a meeting at the City of Minneapolis, in the State of Minnesota, on the 10th day of June, 1920, held by the representatives, delegates and others entitled to vote at the annual meeting for the year 1920, of the Norwegian Synod of the American Evangelical Lutheran Church; that said body was then a Synod for religious purposes, consisting of and representing several congregations in the State of Minnesota and elsewhere; that at said meeting a resolution to form a corporation was duly adopted by said representatives, delegates and others so entitled to vote; that the foregoing is a true copy of said resolutions and of the whole thereof; that B. Harstad, whose signature is affixed to the foregoing certificate was the presiding officer of said meeting, and that said certificate is true.

[Seal] L. P. JENSEN.

Subscribed and sworn to before me this 10th day of June, 1920.

K. T. DAHLEN,
Notary Public, Hennepin County, Minn.
My commission expires February 2, 1921.

Forstjelligt.

Andagter. Ved begyndelsen af hvert næde baade formiddag og eftermiddag holdtes andagt ledet af følgende præster: B. Harstad, M. Fr. Wiese, J. J. Strand, L. P. Jensen, G. A. Gullixson, P. A. Widvey, H. M. Olson, C. N. Petersen, M. A. Bleken og J. E. Thoen.

Prædikener og gudstjenester: Foruden aabningsgudstjeneste, hvor pastor M. A. Bleken prædikede, holdtes baade engelsk og norsk gudstjeneste Søndag formiddag. Pastorerne P. Lindemann og J. J. Strand prædikede og offer optoges til indremissionen. Mandag aften var der altermgangsgudstjeneste med pastoralprædiken. Torsdag aften holdtes skoleprædiken. Onsdag aften bivaanede Synoden en vacker slutningsfest ved Concordia College, St. Paul. Søndag aften holdtes en vellykket sanggudstjeneste i den svenske Missionskirke, Aldrich & 20 Ave. N., af et fælleskor af sangere fra Synodens menigheder. Past. J. A. Moldstad talte om kirjemusik, som et middel til at cere og præse Gud.

Beslutninger: Past. J. A. Moldstad valgtes til at repræsentere Synodens præster ved kjøb af altervin. Past. Chr. Anderson bevilgedes \$50.00 godtgjørelse som Rail Road Secretary for det forløbne aar og samme sum ydes ham for det kommende aar. Synodens finanskomite bemyndigedes til at forstørre Synodens Book Co., med et laan paa \$1000.00. Dr. S. C. Ivisaker blev anmodet om at overbringe past. P. Lindeman og hans menighed tak for tjenesten ydet Søndag.

Past. J. A. Thorson gav es anledning til før sin afreise Torsdag at holde en kort tale, hvori han indtrængende lagde Synoden paa hjerte omtrent følgende:

Mange lever i den indbildning, at blot man er mange i kirken, saa er alt godt. Men er det ret? Gabner det kirken, at man er mange, naar man ikke tager det nære med Guds ord? Ingenlunde; hovedsagen er, at man har Gud med sig og derfor maa man have hans ord. Har vi ikke det, saa nytter alt andet os intet. Luther figer: „Jeg har et lidet sted, hvor jeg staar, det er Guds ord osv.“ Som han stod, saa maa vi alle staar. Da Jesus var ankommen til

Lazarus's grav og Martha begyndte at twile, siger han til hende: „Hun du kan tro! Dette gjør udslaget, at vi tror ordet. Men heraf følger, at vi maa opdraage vores børn og ungdom i og med ordet; forsømmes det, da staar vi ikke til at hjælpe.“ Dr. F. Pieper sagde engang til mig, da jeg spurte ham om aarsagen til Missouri Synodens fremgang, „næst Gud skyldes det vores menigheds-skoler.“ Concordia Seminar i St. Louis er den største præsteskole her i landet. En Amerikaner, som nylig besøgte anstalten, spurgte Dr. Pieper om aarsagen til dette; hertil svarede han ved at pege paa deres menigheds-skoler, som kilden. Da indbrød denne høitstaaende reformerte teolog: „Af gid vi ogsaa havde saadanne skoler!“

En hovedseil med os har været, at vi ikke har begyndt fra grunden af. Lad os derfor for Guds skyld nu oprette menigheds-skoler og efterleve Kristi ord: „røgt mine lam!“ Stor glæde er det, at vi er mange nok til, at danne et ret kristent samfund. Men lad os ikke glemme, at vi dersor maa stride og lide. Hør de forfulgt mig, siger Jesus, saa skal de og forfölge eder. Be os om vores fiender taler vel om os. En af vores vigtigste pligter er just at kjæmpe for sandheden. Eller skal vi vel strække vaaben, saalænge sandhedens fiender bestormer vor tro fra alle kanter? Det store nye samfund er grundlagt paa en sandhed. De sige: vi er enige, men de er ikke enige.

Ødet formanden tæffede past. Thorson for demne hjertelige tale spurgte han ham: „Silles vi fra hverandre paa dette møde, saa at du fastholder, hvad vort samfund før har bekjendt og ønsker at vi for fremtiden maa itaa slig?“ Ja, svarede han.

Paa egne og Fairviews menigheds vegne tæffede past. Chr. Anderson for det hyggelige møde og Synodens besøg, det havde været dem til stor glæde og opnumtring for fremtiden. En serlig tak udtalte han til de tilreisende sangere.

Efter Synodens beslutning frembar formanden i en fort svar-tale Synodens tak til menighed og præst for al imødekommenhed ved at indbhyde og huse dette møde, for al venlighed og tjenelse ydet under opholdet. Han ønskede at Gud maatte glæde og belsegne baade menighed og præst.

Mødets slutning. Formand B. Harstad invittede nogle bemærkninger til frelseren's ord: "Er jordens salt. Han lagde vægt paa at alle troende var et salt just paa grund af Herrens ord til dem. Vad alle huske paa, hvilken føre det var, at blive benævnt saaledes af Kristus. Det er ikke for vor værdigheds eller fortjenestes skyld, men af idel naade og barmhjertighed. Det gjælder derfor om, at staa paa vagt mod vort bedragelige kjød og i al enfoldighed holde fast ved det rene ord, kun saaledes kan vi bevares fra at miste vor kraft. Vi vil da ogsaa eie den visdom, det mod og den dygtighed, som trænges i arbeidet, og fremfor alt vil vi iførte Kristi retsfærdighed behage Gud. Og om vi nu skalles, er det blot for at fortsætte vor vandring mod de himmelske boliger.

Forsamlingen sang derpaa vers 1 og 4 af salmen: "Vor Gud han er saa fast en borg." Formanden læste Herrens bøn og lyste velsignelsen.

Derved var dette vellykkede Synodemøde affsluttet.

Gud alene Eren!

L. P. Jensen, sekretær.

Synodens embedsmænd.

Formand: B. Harstad, Parkland, Wash.

Viceformand: J. A. Molstad, 1533 N. Aeeler Ave., Chicago, Ill.

Sekretær: L. P. Jensen, 502 N. 5th Street, Mankato, Minn.

Kasserer: N. J. Torgerson, Route 3, Northwood, Iowa.

Synodens præster.

H. Nanstad, Box 152, Garretson, S. Dak.

Chr. Anderson, 963 31; Ave. N., Minneapolis, Minn.

M. R. Bleken, Lawler, Iowa.

J. Blakkan, Cour d'Alene, Idaho.

O. M. Gullerud, Route 1, Princeton, Minn.

Lauritz Guttebo, Dearfield, Wis.

G. A. Gullixson, 2219 North Ave., Chicago, Ill.

Emil Hanson, Scarville, Iowa.

B. Harstad, Parkland, Wash.

John Hendricks, 1101 14th Ave. S. E., Minneapolis, Minn.

H. Ingebritson, Route 1, Lake Mills, Iowa.

L. P. Jensen, 502 N. 5th Street, Mankato, Minn.

J. Johansen, 204 7th Street, Fresno, Calif.

Geo. O. Lillegaard, 3629 Wilton Ave., Chicago, Ill.

C. A. Molstad, 66 Orchard Street, Jamaica Place, Mass.

J. A. Molstad, 1533 N. Aeeler Ave., Chicago, Ill.

G. Emil Møller, Kellher, Minn.

G. P. Nesseth, Clearbrook, Minn.

Holden M. Olson, 114 S. Butler Street, Madison, Wis.

D. B. Overn, prof. Concordia Seminar, St. Paul, Minn.

C. N. Peterson, 2648 Emerson Ave. N., Minneapolis, Minn.

H. A. Preus, 5916 Rice Street, Chicago, Ill.

Stephen Sande, Story City, Iowa.

J. J. Strand, Route 3, St. Peter, Minn.

J. E. Thoen, Oklee, Minn.

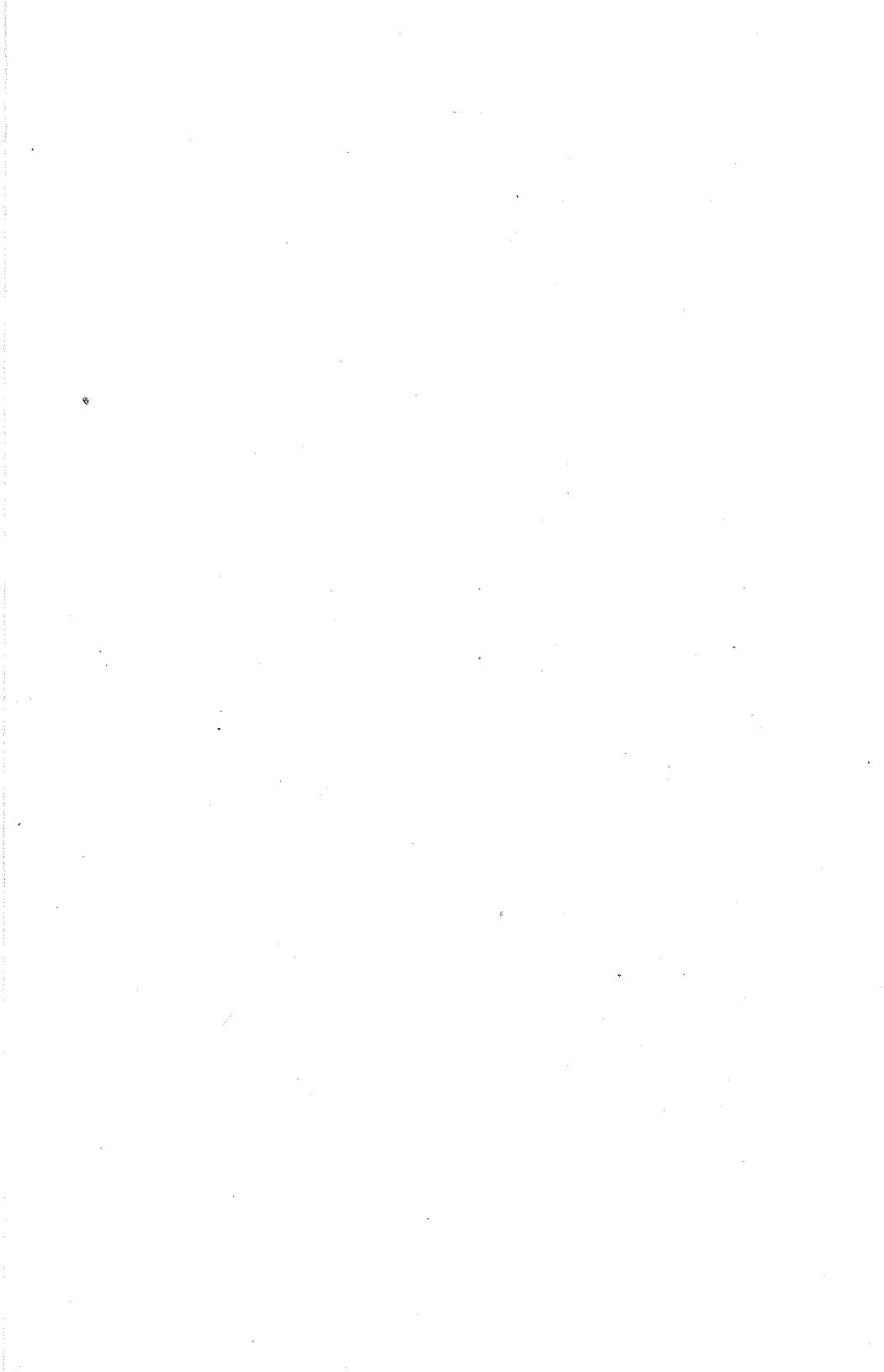
J. A. Thorson, 315 West 15th Street, Minneapolis, Minn.

N. J. Torgerson, Northwood, Iowa.

P. A. Widveh, Wheeler, Wis.

M. Jr. Wiese, Cambridge, Wis.

S. C. Olivsaker, dr., 1317 Dayton Ave., St. Paul, Minn.

Indholdsregister

	Side
Aabningsprædiken. (Bed M. R. Blefen)	3
Synodens ordning og medlemmer	9—12
Formandens synodaltale og indberetning	13—23
Læreforhandlinger:	
Forfjel og overensstemmelse mellem Loven og evangeliet	25—56
National Lutheran Council	57—67
National Lutheran Councils Lærestandpunkt	68—82
Prædikener:	
Bed Paul Lindemann	83—89
Pastoral prædiken. (Bed J. Johansen)	90—98
Skoleprædiken. (Bed Emil Hansen)	98—105
Jurretningsager:	
Komiteer under mødet	106 . . .
Staaende komiteer for det kommende år	107 . . .
Indberetninger fra staaende komiteer	107—111
Komiteindstillinger behandlet og antagne	112—116
Indkorporation af Synoden	117—121
Forfjelligt	122—124
Synodens embedsmænd og Synodens præster	125

I vor boghandel faaes:

Ev. Luth. Folkekalender for 1919.....	10c
Ev. Luth. Folkekalender for 1920.....	15c
Synodalberetning for 1918.....	35c
Synodalberetning for 1919.....	35c
Synodalberetning for 1920 (Norst).....	35c
Synodalberetning for 1920 (Engelsk).....	35c
Hvad gjælder det?.....	10c
Redegjørelse	10c
Dr. Stub før og nu.....	10c
Walthers Postille	\$1.75
Konkordiebogen	2.00
Luthers forklaring over Kristi Øpperstepræstelige Bøn (M. K. Bleken)	60c

Evangelisk Lutherisk Tidende „and Sentinel“ udkommer ugentlig og kan bestilles hos past. H. A. Preus, 5916 Rice St., Chicago, Ill., eller hos Synodens præster og kooster \$1.00 aaret.

Hvilken som helst bog, som er for salg, kan faaes ved at sende bestilling til vor boghandel: The Lutheran Synod Book Co., 3219 Lyndale Ave. N., Minneapolis, Minn.
